

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΛΛΙΑΒΑ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ
Η ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ
(σελ. 1—47)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ γεωπολιτικὴ σημασία τῆς Μέσης Ἀνατολῆς σημειώνει, ἀπὸ τοῦ τερματισμοῦ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου καὶ ἐντεῦθεν, ἄλματικὴν ἀξησην. Εἰς αὐτὴν διασταυρῶνται τώρα τὰ ἀντιτιθέμενα καὶ ὑφίστης διεθνoὺς σημασίας συγκοινωνιακά, οἰκονομικά, στρατηγικὰ καὶ πολιτικὰ συμφέροντα τῶν δύο κόσμων, τοῦ ὡρστικοῦ καὶ δυτικοῦ. Πράγματι ἡ Μέση Ἀνατολή εἶναι ὁ χώρος ὅπου ἡ ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν δύο παγκοσμίων συνασπισμῶν ἔχει φθάσει εἰς τὴν ἀποκορύφωσίν της.

Ἡ Μέση Ἀνατολή ἀποτελεῖ τὴν φυσικὴν γέφυραν μεταξὺ τῶν τριῶν ἡπείρων καὶ ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ εἶναι μία τῶν σπονδαιοτέρων θαλασσίων ἀρτηριῶν τοῦ κόσμου.

Ὀλίγον πρὶν τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου ἐνεφανίσθησαν εἰς αὐτὴν πλούσιαι πηγαὶ πετρελαίου αἱ ὁποῖαι κατέστησαν τὴν Μέσην Ἀνατολὴν τὸ μῆλον τῆς ἐριδος διὰ τοὺς διεθνεῖς μεγιστάνας τοῦ πετρελαίου, μάλιστα δὲ μετὰ τὸ τέλος αὐτοῦ καὶ βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς εἰρηρικῆς ἀλλὰ καὶ τῆς πολεμικῆς οἰκονομίας τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Αὕτη, μὲ ἓνα πολὺπλοκον χειρισμὸν ἐπέτυχε τελικῶς, ὅπως θέσῃ ὁλόκληρον τὸν χώρον αὐτὸν ὑπὸ τὸν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν ἔλεγχον αὐτῆς. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου μεγάλου πολέμου ἔλαβε χώραν ἡ ἀποκάλυψις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀπὸ τῆς βρετανικῆς κυριαρχίας καὶ οὕτω ἡ πολιτικὴ αὐτῆς ὁργάνωσις ἐμφανίζει τώρα μεγάλην ῥευστότητα. Σημαντικὸν ἀκόμη εἶναι ὅτι διὰ τῆς ιδρύσεως τοῦ κράτους Ἰσραήλ καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξὺ ἑβραίων καὶ ἀράβων εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ἓνα νέον στοιχεῖον πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀνωμαλιῶν. Οὕτω ἡ Μέση Ἀνατολή ἀπετέλεσε πολιτικὸν κενὸν εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι εὐκόλος ἡ πολιτικὴ διείσδυσις ἐκ μέρους τῶν σημερινῶν ὑπερδυνάμεων τοῦ κόσμου.

Ἀντιθέτως ἤρξησε ἡ σημασία αὐτῆς διὰ τὴν διεθνὴ πολιτικὴν.

Ἡ Ρωσσία ἀναπτύσσει μεταπολεμικῶς ἓνα ὄργανον ἐπεκτατισμὸν καὶ ἐπίμονον προσπάθειαν διὰ νὰ διανοιξῇ τὴν ἑξοδὸν της εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ εἰς τὴν Μεσόγειον. Εἰς τὴν ὡρστικὴν αὐτὴν ἐπίθεσιν ἡ Μέση Ἀνατολή ἐπέχει θέσιν φράγματος τοῦ ὁποίου τὸ ἓνα στήθεγμα εἶναι ἡ Περσία τὸ ἄλλο ἡ Τουρκία μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὁλόκληρον τὸν χώρον αὐτὸν ἔθεσε ἡ κομμουνιστικὴ στρατηγικὴ ὑπὸ βαρὺ σφυροκόπημα συχνὰ δὲ ὑπὸ φυχρὸν ἂν ὄχι θερμὸν πόλεμον.

Οὕτω ἡ στρατηγικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ θέσις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τὰ πετρέλαια αὐτῆς ἐνδιαφέρουν τώρα ἐξ ἴσου τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ὅπως καὶ τὴν Εὐρώπην. Δὲν εἶναι ἴσως ὑπερβολὴ ἐὰν λεχθῇ ὅτι ἡ Εὐρώπη, ἴσταται ἡ πίπτει μετὰ τὴν Μέσην Ἀνατολὴν. Ἡ παρούσα ἐργασία ἀποτελεῖ ἀσφαλῶς μίαν ἀτελῆ προσπάθειαν πρὸς περιγραφὴν ἐνὸς τόσοσιν πολυπλόκου θέματος. Ἐπίσης ὁ γράφων ἐλπίζει ὅτι ἔδωκε εἰς τὸ πολυσύνθετον αὐτὸ πρόβλημα ἐπιστημονικὴν ἐνότητα.

Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΒΕΖΑΝΤΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
1968

Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Γενικαί παρατηρήσεις

Κατά τὸν 19ον αἰῶνα ἡ Εὐρώπη ἐσημείωσε πολλαπλὴν καὶ ραγδαίαν ἀνοδὸν. Αἱ ἐπιστῆμαι, ἡ τέχνη καὶ αἱ ἡθικαὶ ἀξίαι ἔτυχον συστηματικῆς καλλιέργειας καὶ τὸ πνευματικὸν καὶ μορφωτικὸν ἐπίπεδον ἐσημείωσεν ὑψώσιν ὅσον σπανίως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἱστορίαν. Ἐξ ἄλλου σπουδαῖαι τεχνικαὶ ἀνακαλύψεις, ὀργανωτικαὶ τελειοποιήσεις τῆς παραγωγῆς, ἐκτελέσεις συγκοινωνιακῶν ἔργων ἀπετέλεσαν τὴν βάσιν διὰ μίαν ἀνοδὸν καὶ τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας καὶ μεγάλην αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Εὐρώπης.

Ὅμοιως σημαντικὴν αὐξήσιν, ὅχι ὅμως ἀνάλογον πρὸς τὴν αὐξήσιν τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπίπεδου, ἐσημείωσε καὶ τὸ κοινωνικὸν ἐπίπεδον.

Τέλος πρόοδος ἐσημειώθη εἰς τὰς ἐθνικὰς ἐπιδιώξεις τῶν λαῶν διὰ τῆς ἀναγνώρισεως ἐν μέρει τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνικοτήτων καὶ εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις τῶν κρατῶν διὰ παραδοχῆς τοῦ διεθνoῦς δικαίου.

Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἡ Εὐρώπη διὰ τῆς πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐπικοινωνίας, τῆς πολιτικῆς ἰσχύος καὶ τῆς ἀποικιακῆς αὐτῆς πολιτικῆς ἐθεμελίωσε ἀκόμη περισσότερον τὴν πνευματικὴν, πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν αὐτῆς ἡγεσίαν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡπείρων. Αἱ λοιπαὶ ἡπείροι ἦσαν πνευματικῶς καὶ οἰκονομικῶς ἐξάρτητοι ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ἡ παγκόσμιος δὲ πολιτικὴ ἐρρυθμίζετο κυρίως ὑπὸ τῶν λεγομένων 6 Μ. Εὐρ. Δυνάμεων. Μὲ ἓνα λόγον κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἡ Εὐρώπη, ἐδημιούργησε τὸν σημερινὸν Δυτικὸν Εὐρωπαϊκὸν Πολιτισμὸν τοῦ ὁποῖου τὴν σφραγίδα φέρει ὁλόκληρος ὁ κόσμος.

Ἡ περίοδος τῆς ἀποκλειστικῆς αὐτῆς εὐρωπαϊκῆς ἡγεμονίας τοῦ κόσμου ἐτερματίσθη μὲ τὸν πρῶτον παγκ. πόλεμον. Ἡ Εὐρώπη κατ' αὐτὸν ὑπέστη τεραστίαν ἀπώλειαν εἰς αἷμα καὶ ἀγαθὰ καὶ συνεπεία αὐτοῦ ἔχασε ἓνα μέγα μέρος τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἰσχύος καὶ γοήτρου αὐτῆς.

Αἱ συνθήκαι ποὺ ἐπηρεολοῦντο τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον μετέβαλον

τὸν πολιτικὸν χάρτην καὶ τὸ σύστημα τῆς πολιτικῆς ἰσχύος ποῦ ἐπεκράτει εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Βιέννης τοῦ 1815 καὶ ἐντεῦθεν. Ἰδιαιτέρως ἡ ἀνατροπὴ τῆς λεγομένης ἰσορροπίας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων ὀφείλεται εἰς τὴν διάλυσιν τῆς Αὐστρίας-Οὐγγαρίας, ἡ ὁποία κατὰ τὸ τελευταῖα 500 ἔτη κατεῖχε τὸν πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Εὐρώπης, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς τῆς Τσαρικῆς Ρωσσίας καὶ ἀντικατάστασιν αὐτῆς διὰ τοῦ ρωστικοῦ κομμουνισμοῦ. Ἐπίσης εἰς τὴν διεθνῇ πολιτικὴν σκηνὴν ἐνεφανίσθησαν δύο νέοι ἐξωευρωπαϊκοὶ φορεῖς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς δυνάμεως, αἱ Ἑνωμ. Πολιτεῖαι καὶ ἡ Ἰαπωνία με ἐντόνους ἀξιώσεις ἰσοτιμίας καὶ ἡγεσίας ἐκάστης αὐτῶν εἰς τὴν ἰδίαν ἡπειρον.

Ἐν τούτοις ἀκόμη ἡ Εὐρώπη διετήρησε, ἔστω καὶ μειωθεῖσαν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν ὑπεροχὴν ἐν συγκρίσει μετὰ τὰς ἄλλας ἡπείρους, τὸ σπουδαιότερον ὅμως ἦτο, ὅτι αὕτη ἐξηκολούθησεν νὰ εἶναι ὁ πνευματικὸς ἀρχηγὸς τοῦ κόσμου. Εἰς αὐτὴν παρέμειναν, αἱ ἠθικαί, πνευματικαὶ καὶ δημιουργικαὶ ἀξίαι. Ἡ Εὐρώπη διακρίνεται διὰ τὰς μεγάλας φυλετικὰς ἱκανότητας τῶν λαῶν τῆς, ἔχει λαμπρὰν ἱστορικὴν παράδοσιν καὶ αἱ πόλεις τῆς με τοὺς ἀμυθήτους καλλιτεχνικοὺς θησαυροὺς, μετὰ τὰ ἀπαράμιλλα μορφωτικὰ τῶν ἰδρύματων, ἐξηκολούθησεν νὰ εἶναι τὰ πνευματικὰ κέντρα τοῦ κόσμου.

Ὁ δεῦτερος ὅμως παγκόσμιος πόλεμος ὑπῆρξε ἀνεπανόρθωτος συμφορὰ διὰ τὴν Εὐρώπην. Οὗτος ἀπῆλθε μεγάλως ἀπωλείας ἀνθρώπων καὶ ἡ Εὐρώπη ἐξῆλθε αὐτοῦ ἐρειπωμένη, πτωχή, κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῆς μέρος ὑποσιτισμένη, μετὰ χαλαρωμένην ἠθικὴν καὶ αὐτοπεποιθήσιν, μετὰ ἐξάρθρωσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν συγκοινωνιακῶν τῆς μέσων, μετὰ ἐσωτερικὰς διαμάχας καὶ ἐπαναστάσεις, μετὰ τὸ αἶσθημα τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀβεβαιότητος διὰ τὸ μέλλον, ἀνίκανος ὅχι μόνον νὰ ἀναδημιουργήσῃ τὴν ζωὴν τῆς χωρὶς τὴν βοήθειαν τῶν Ἑνωμ. Πολιτειῶν, ἀλλὰ οὔτε καν νὰ διατραφῇ.

Ἀκόμη ὁ δεῦτερος παγκόσμιος πόλεμος εἶχεν ὡς συνέπειαν ὅτι ἐξηφάνισεν τὴν πολιτικὴν ἰσχύν τῶν ἡπειρωτικῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καθὼς καὶ ὅτι τὴν θέσιν αὐτῶν κατέλαβεν ἡ κομμουνιστικὴ Ρωσσία ἡ ὁποία μετὰ ἓνα ὀρμητικὸν ἐπεκτατισμὸν, ἀπειλεῖ νὰ καλύψῃ ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν..

Ὁ ρωστικὸς κομμουνισμὸς ἐφαρμόζει νέαν μορφήν πολέμου (πολιτικοῦ-στρατιωτικοῦ) καὶ προσπαθεῖ νὰ θέσῃ ὑπὸ τὸν ἐλεγχόν του τὴν Εὐρώπην καὶ τμήμα τῆς Ἀσίας.

Ὁ δυτικὸς κόσμος προσπαθεῖ νὰ ἀντιτάξῃ εἰς τοῦτο τὴν ἀμυναν διὰ τῆς ὁργανώσεως οἰκονομικῆς, πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς συνεργασίας τῶν δημοκρατικῶν λαῶν.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλέον ἀποφασιστικὸν σημεῖον αὐτῆς καὶ ἐκ τῆς γραμμῆς ποῦ θὰ ἀκολουθήσῃ αὕτη θὰ ἐξαρτηθῇ.

ἐὰν θὰ διαφυλαχθοῦν αἱ ἠθικαὶ καὶ πνευματικαὶ ἀξίαι πού ἐδημιούργησε τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα κατὰ τὴν μακρὰν ἐξέλιξιν αὐτοῦ, ἡ ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης θὰ βυθισθῇ εἰς μίαν πρωτόγονον ζωὴν.

Ἡ μελλοντικὴ κατεύθυνσις τῆς ἱστορίας εἶναι ὅσον ποτὲ σκοτεινὴ. Ὁ κίνδυνος ὅμως, ἀφ' ἐνὸς ἐκ τῆς ταχείας διαδρομῆς πού ἐσημείωσε ὁ τεχνικὸς κόσμος, καὶ ἡ ὁποία ἐκλείσει τὴν περίοδον τῆς προσωπικῆς πολεμικῆς ἱκανότητος, διὰ νὰ ἀνοίξῃ μίαν νέαν τὴν τεχνικὴν—χημικὴν, ἀφ' ἑτέρου ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ ἠθικοῦ ἐπιπέδου, εἶναι τόσον ἐμφανής, ὥστε ἀσφαλῶς θὰ δημιουργηθῇ ἡ ἀντίδρασις τῶν λαῶν κατὰ τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τῆς σημερινῆς κατευθύνσεως τῆς ἱστορίας.

Πράγματι αὕτη δύναται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς πλήρη καταστροφὴν, καθ' ὅσον θὰ ἦτο ἄκρως ἐπικίνδυνον διὰ τὸν κόσμον νὰ διαيرهθῇ οὗτος εἰς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, εἰς δημοκρατικὴν—ἀστικὴν ὁμάδα κρατῶν καὶ εἰς κομμουνιστικὴν. Θὰ ἦτο ὁμοίως ἀνυπολόγιστος ζημία διὰ τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ἐκλείψουν μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν κόσμων ὅλα τὰ λοιπὰ κράτη καὶ νὰ τερματισθῇ ἡ ἱστορία τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία παρήγαγε τὸν σημερινὸν πολιτισμὸν καὶ ἐξεπολίτισε τὰς λοιπὰς ἡπείρους, ἡ ὁποία μὲ τὸ ὑψηλὸν αὐτῆς πνευματικὸν ἐπίπεδον τοὺς ἀνεκτιμήτους αὐτῆς θησαυρούς, τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν της, τὴν εὐγενῆ παράδοσιν τὴν κεντρικὴν γεωγραφικὴν της θέσιν, τὰς μεγάλας πολιτικὰς καὶ τεχνικὰς ἱκανότητας τῶν λαῶν της καὶ τὰ τεράστια παραγωγικὰ καὶ συγκοινωνιακὰ μέσα, εἶναι ἡ προωρισμένη περιφέρεια τῆς γῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δύναται νὰ προκύψῃ ἡ σύνθεσις τῶν δύο κόσμων καὶ νὰ δημιουργηθῇ ἡ ἀφετηρία διὰ μίαν νέαν περίοδον.

Πρέπει νὰ ἀποφευχθῇ ἡ διαίρεσις τοῦ κόσμου καὶ νὰ συνεχίσῃ ἡ Εὐρώπη τὴν ἀπαράμιλλον αὐτῆς ἱστορίαν. Κυρίως ὅμως πρέπει νὰ διαφυλαχθῇ ἡ εἰρήνη, ἡ ὁποία ἐὰν ἄλλοτε ὑπῆρξε τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον, αὕτη τώρα, λόγῳ τῶν τρομερῶν μέσων καταστροφῆς πού εὐρίσκονται εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ, ἀποτελεῖ τὴν πρώτην προϋπόθεσιν διὰ τὴν ὑπόστασιν ἐν γένει τοῦ κόσμου.

Δὲν εἶναι ἀνέφικτος ἄλλως τε ἡ διεθνὴς δικαιοσύνη, ἡ διεθνὴς ἀλληλεγγύη καὶ συνεργασία. Ἀρκεῖ ἀντὶ τῆς βίας καὶ τοῦ μίσους νὰ καλλιεργηθῇ τὸ δίκαιον, ὁ ἀλληλοσεβασμὸς μεταξὺ τῶν κρατῶν καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ ἡ ἀρχὴ ὅτι εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν κρατῶν δὲν ὑπάρχει κανεὶς ἠθικὸς περιορισμὸς μὲ τὴν ἀρχὴν ὅτι τὸ κράτος εἶναι κατὰ πρῶτον ἠθικὸς ὀργανισμὸς καὶ ἔχει τὸν ἐξουγενισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀποστολήν. Ἐπίσης οἱ λαοὶ γνωρίζουν, ὅτι ὁ πόλεμος δὲν δημιουργεῖ ἀλλὰ καταστρέφει, καὶ εὐκολα θὰ πεισθοῦν ὅτι τὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα πού τυραννοῦν τὴν ἀνθρωπότητα, μόνον μὲ τὴν διεθνῇ συνεργασίαν θὰ λυθοῦν.

Ὁ κίνδυνος πού ἀπειλεῖ τώρα τὸν κόσμον εἶναι τόσον μεγάλος ὥστε πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς πολὺ ἐξθετος ὁ καιρὸς διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς διεθνούς

ειρήνης και διεθνούς δικαιοσύνης. Ἡ εἰρήνη ὑπῆρξε τὸ ἰδιῶδες τὸ ὁποῖον ἐσυγκίνησε πάντοτε τοὺς λαοὺς καὶ ἦτο τὸ ὄνειρον μὲ τὸ ὁποῖον ἔζησαν οἱ ἄνθρωποι ποὺ εἶχαν ὑψηλὸν τὸ φρόνημα καὶ ἀνεπτυγμένον τὸ αἶσθημα τῆς δικαιοσύνης.

Αὕτη ὑπῆρξε ὁ σκοπὸς τῶν ἐλληνικῶν ἀμφικτυονιῶν, ἀπετέλεσε συχνὰ τὴν προσπάθειαν τῶν λαῶν κατὰ τὸν χριστιανικὸν μεσαιῶνα καὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Hugo Grotius, τοῦ πατρὸς τοῦ διεθνoῦς δικαίου, εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, διακρίνεται μία σταθερὰ γραμμὴ μὲ κατεύθυνσιν τὴν κατάργησιν τοῦ πολέμου καὶ εἰσαγωγὴν εἰς τὰς διακρατικὰς σχέσεις τοῦ δικαίου.

Βέβαια ἀπέτυχεν ἡ μέχρι τώρα προσπάθεια τῶν λαῶν, ὅπως τὸ διεθνὲς δίκαιον ἀναγνωρισθῇ ὡς ὄργανον ρυθμίσεως ὅλων τῶν διακρατικῶν σχέσεων.

Ἡ διαλυθεῖσα Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, μολοντί ἐσημείωσε ἓνα περαιτέρω σταθμὸν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ οὐείρου αὐτοῦ καὶ προώθησε τὴν διεθνῇ συνεργασίαν εἰς τὸν οἰκονομικόν, κοινωνικὸν καὶ μορφωτικὸν τομέα, ἡστόχησε ὁμως εἰς τὴν κυρίαν αὐτῆς ἀποστολήν, ἥτοι τὴν κατάργησιν τοῦ πολέμου.

Εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἡ βραχεῖα δρᾶσις τῆς Ὀργ. Ἠνωμένων Ἐθνῶν εἶναι ἀπαγορευτικὴ, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὁμως ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐλπίδα τοῦ κόσμου.

Ἐπίσης εἶναι δυνατόν μὲ τὴν διεθνῇ οἰκονομικὴν συνεργασίαν καὶ κατόπιν τῆς νέας τεχνικῆς τελειοποιήσεως τῶν νέων ὀργανωτικῶν μεθόδων ἐργασίας, ὄχι μόνον νὰ καλυφθοῦν τὰ μεγάλα κενὰ ποὺ ἐδημιούργησαν αἱ καταστροφαὶ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ πέραν αὐτοῦ. Ἡ ἀνθρωπότης διαθέτει τὰ μέσα ὅπως τὰ ὑλικά καὶ πνευματικά ἀγαθὰ αὐξηθoῦν καὶ διὰ δικαιοτέρας κατανομῆς γίνουιν κτῆμα εὐρυτέρων μαζῶν.

Ὡς γνωστὸν μόνον ἓνα μικρὸν τμήμα τοῦ πλοῦτου τοῦ κόσμου εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν λαῶν. Ὀλόκληροι ἡπειροὶ μὲ πλουσιωτάτας πηγὰς ἀγαθῶν παραμένουν ἀνεκμετάλλευτοι καὶ ἀναμένουν τὴν συνεργασίαν τῶν λαῶν.

Ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἐπιπέδου ποὺ ἐπικρατοῦν εἰς ἐκάστην χώραν, ὑπάρχουν τάσεις πρὸς προώθησιν τῆς ἱστορίας εἰς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν καὶ ἱκαναὶ νὰ ἀντιδράσουν κατὰ τῶν ἀρνητικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν νὰ ὀδηγήσουν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὸ χάος. Ὁ ἀγὼν οὗτος εἶναι εὐγενὴς καὶ δὲν εἶναι ἀπελπις.

β) Ἡ διαίρεσις τοῦ κόσμου καὶ ἡ Μέση Ἀνατολή

Πάντως ὁλόκληρος ὁ κόσμος διηρέθη εἰς δύο ἰδεολογικὰς ομάδας κρατῶν, τὴν μίαν ὑπὸ τὴν ἀγγλοσαξωνικὴν ἡγεσίαν, τὴν ἄλλην ὑπὸ τὴν ρωσικὴν. Ἡ διαίρεσις αὕτη τοῦ κόσμου καὶ ἡ ἀντίθεσις καὶ δυσπιστία ποὺ ἐπικρατεῖ

μεταξύ τῶν δύο ομάδων ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν νέαν πολεμικὴν τεχνικὴν, ἐδημιούργησε τὸν τύπον τῆς οἰκουμενικῆς διεθνοῦς πολιτικῆς καὶ μετέβαλον ἄρδην τὴν στρατηγικὴν καὶ πολιτικὴν σημασίαν τῶν διαφορῶν γεωγραφικῶν περιφερειῶν. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν μεταξύ αὐτῶν. ἂν δὲν εἶναι ἡ πρώτη, ἔρχεται τώρα καὶ ἡ Μέση Ἀνατολή.

Ὁ χῶρος αὐτὸς ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ γεωγραφικὸν κέντρον τῶν τριῶν ἡπείρων καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἀνεπτύχθησαν τὸ πρῶτον οἱ πολιτισμοὶ καὶ μάλιστα ὑψηλοί, καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ λίκνον διὰ δύο ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας θρησκείας, εἶχε μετὰ μίαν μακρὰν ὅσον καὶ λαμπρὰν ἱστορίαν, περιπέσει κατὰ τὴν νεωτέραν περίοδον εἰς λησμοσύνην καὶ παραμερισθῇ εἰς τὸ περιθώριον.

Οἱ πανάρχαιοι πολιτισμοὶ αὐτοῦ ἦσαν γνωστοὶ μόνον εἰς τοὺς εἰδικούς καὶ εἰς ἓνα περὶωρισμένον κύκλον. Τὸ ἴδιον καὶ ἡ ἱστορία του τὴν ὁποίαν κατὰ τὸν μεσαιῶνα εἶχον ξαναζωντανεύσει αἱ σταυροφορίαι. Ἡ συγκοινωνιακὴ δὲ αὐτοῦ ἀποστολὴ μεταξύ ἀνατολῆς καὶ δύσεως εἶχε μειωθεῖ συνεπεῖα τῶν τεχνικῶν τελειοποιήσεων εἰς τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα.

Αἰφνης ὁμως διὰ τῆς τομῆς τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ κατὰ τὸ 1869 ἐπέρχεται πλήρης ἀνατροπὴ εἰς τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ ἐπανακτᾷ αὕτη καὶ πάλιν τὴν κεντρικὴν τῆς θέσιν. Ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος κατέδειξε τὴν μεγάλην στρατηγικὴν σημασίαν τοῦ Σουέζ καὶ προώθησε τὸ πολιτικὸν ἐνδιαφέρον τῶν εὐρ. κρατῶν, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἐκδηλοῦται καὶ πρὶν τοῦ πολέμου, εἰς ὅλον τὸν παρακείμενον τῆς διώρυγος χῶρον.

Ἀκόμη σπουδαιότερα κατέστη ἡ σημασία τῆς Μέσης Ἀνατολῆς μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον καὶ τὸν διχασμὸν τοῦ κόσμου εἰς δύο πολιτικὰ συγκροτήματα. Εἰς τὴν μέχρι τοῦδε συγκοινωνιακὴν καὶ στρατιωτικὴν αὐτῆς σημασίας, προσετέθη τώρα πρῶτον καὶ ἡ πολιτικὴ, καθ' ὅσον ἡ τυχὸν ἐπέκτασις τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν θέτει εἰς ἄμεσον κίνδυνον ὁλόκληρον τὴν Μεσόγειον καὶ τὴν Βόρειον Ἀφρικὴν, καὶ δεύτερον ἡ οἰκονομικὴ ἐπειδὴ τὰ κοιτάσματα πετρελαίου τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀποτελοῦν τὰ σπουδαιότερα παγκόσμια ἀποθέματα.

Εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν λοιπὸν συγκλίνουν τὰ ποικίλλα αὐτὰ συμφέροντα τῶν τριῶν σημερινῶν παγκοσμίων κρατῶν, Μεγάλῃς Βρεττανίας, Ἡν. Πολιτειῶν καὶ Ρωσσίας, αἱ ὁποῖαι διεξάγουσιν ἓνα σκληρὸν καὶ ἐπίμονον διπλωματικὸν ἀγῶνα εἰς ὅλας τὰς χώρας ποῦ ἀποτελοῦντὸν χῶρον αὐτόν.

Ἡ περιγραφὴ τῶν συμφερόντων αὐτῶν καὶ τῶν σκοπῶν ποῦ ἐπιδιώκει ἡ παγκόσμιος πολιτικὴ εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς μικρᾶς αὐτῆς προσπάθειας.

II. Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

1) ΕΝΝΟΙΑ

Διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ πολυπλόκου αὐτοῦ ζητήματος καὶ τοῦ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ποὺ δεικνύει ἡ διεθνὴς πολιτικὴ διὰ τὴν Μέσσην Ἀνατολήν, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ παρακολουθήσωμεν συντόμως τὴν νεωτέραν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς καὶ τὴν γεωγραφικὴν αὐτῆς σημασίαν.

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ καθορίσωμεν τί ἐννοοῦμεν λέγοντες Μέσσην Ἀνατολήν. Ὁ ὅρος Μέσση Ἀνατολή εἶναι σχετικῶς νέος, ἐπεκράτησε δὲ ὀριστικὰ κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον. Οὗτος δὲν συμπίπτει πλήρως μὲ τὴν ἐννοίαν Πρόσω Ἀνατολή, ἡ ὁποία περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὸ τμήμα τῆς Ἀσίας ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου, τοῦ Καυκάσου καὶ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ἤτοι εἰς αὐτὴν ἀνήκουν ἡ Τουρκία, αἱ ἀραβικαὶ χῶραι καὶ ἡ Περσία. Ἐξ ἄλλου Μέσση Ἀνατολή εἶναι ὁ χῶρος ὁ περιβρεχόμενος ἀπὸ τῆς ἀκτῆς τῆς Ἀνατολ. Μεσογείου μὲ τὴν ἐνδοχῶραν αὐτῆς μέχρι τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς Περσίας συμπεριλαμβανομένης, τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Αἰγύπτου.

Ἡτοι εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν ἀνήκει μόνον τὸ νότιον τμήμα τῆς Τουρκίας, ἡ Περσία, τὰ Ἀραβικὰ Κράτη, ἀλλὰ καὶ ἡ Αἴγυπτος.

2) Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΔΙΩΡΥΓΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΕΖ

*Ὡς παρακολουθήσωμεν πρῶτον τὴν νεωτέραν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Αὕτη φυσικὰ δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι παρὰ ἡ ἀνασκόπησις τῶν κυριωτέρων αὐτῆς σταθμῶν ἀπὸ τῆς διανοίξεως τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ καὶ ἐντεῦθεν.

Κατὰ τὴν μακρὰν καὶ λαμπρὰν ἱστορίαν τοῦ χώρου αὐτοῦ, συχνὰ ἐγένετο ἀπόπειραι νὰ ἐνωθοῦν διὰ διώρυγος αἱ δύο θάλασσαι, ὡς πρώτη ἀπόπειρα ἀναφέρεται ἡ τοῦ Μεγάλου Βασιλέως τῶν Περσῶν Δαρείου κατὰ τὸν 6ον π. Χ. αἰῶνα ἡ τελευταία δὲ εἶναι ἡ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος.

Τέλος τὸ τολμηρὸν καὶ ὑπερήφανον αὐτὸ ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος συνετελέσθη τὸ 1869. Τὸ μῆκος τῆς διώρυγος εἶναι 161 χιλιομ. τὸ βάθος 120 καὶ τὸ πλάτος 38. Ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς ἀπότησε ἐργασίαν πολλῶν χιλιάδων ἐργατῶν ἐπὶ 10ετίαν ὑπὸ δυσκόλους ὑγιεινὰς καὶ τεχνικὰς συνθήκας, καὶ αἱ δαπάναι ἀνῆλθον εἰς 640 ἐκ. χρ. φράγκα. Τὸ ἔργον ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὸ ἀκατάβλητον θάρρος τοῦ γάλλου μηχανικοῦ Λεσσέψ καὶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ ἠθικὴν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ. Τὸ ἐνδιαφέρον καὶ αἱ θυσίαι τῆς Γαλλίας διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς διώρυγος ὀφείλονται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι πρώτη ἡ Γαλλία μεταξὺ τῶν ἄλλων μεγάλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἤδη ἀπὸ τῶν ναπολεοντείων πολέμων. περιέλαβε εἰς τὴν ἀποικιακὴν τῆς πολιτικῆς τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς κυριαρχίας τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τῆς διώρυγος παρεχωρήθη διὰ 99 ἔτη εἰς τὴν γαλλικὴν ἑταιρείαν ἡ ὁποία ἐξετέλεσε τὸ ἔργον. Τὸ Διοικητικὸν αὐτῆς Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἐκ 32 μελῶν μεταξύ τῶν ὁποίων τὰ 19 εἶναι γάλλοι καὶ 10 βρεττανοί, οἱ ὑπόλοιποι εἶναι ἰταλοὶ κλπ. πάντως τοῦτο ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς Μ. Βρεττανίας.

Ἡ συγκοινωνιακὴ οἰκονομικὴ καὶ στρατηγικὴ σημασία τῆς διώρυγος εἶναι τεραστία. Ἀρκεῖ ἴσως νὰ σημειωθῇ ὅτι περίπου τὰ 20 ο/ο τῶν διεθνῶν ναυτικῶν συγκοινωνιῶν διέρχονται διὰ τοῦ Σουέζ, ὅτι δι' αὐτοῦ ἐνοῦται ἡ Εὐρώπη μετὰ τὴν Ἀσίαν καὶ συντομεύεται ἡ ἐπικοινωνία τῶν δύο ἡπείρων ἀναλόγως ἐκαστονημιένος τῆς ἅπω Ἀσίας, κατὰ 6-8 χιλιάδες χιλιόμετρα. Ἀ.χ. ἡ γραμμὴ Λονδίνου—Βομβάης εἶναι συντομωτέρα ἀπὸ τὸν περίπλου τῆς Ἀφρικῆς κατὰ 6800 χιλιόμετρα. Τὸ Σουέζ εἶναι ἐπίσης ἡ θύρα ἐξόδου ἐκ τῆς Μεσογείου τῆς σημαντικῆς αὐτῆς θαλάσσης δι' ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ ἰδιαιτέρως δι' ἐκείνας ποὺ περιβρέχονται ὑπ' αὐτῆς.

Ἡ θαλασσιὰ μεσογειακὴ ὁδὸς ἀποτελεῖ δι' ὅλας τὰς μεσογειακὰς χώρας ζωτικὸν ζήτημα ἐνδιαφέρει δὲ ἰδιαιτέρως τὴν Μ. Βρεττανίαν καὶ διὰ τὰ μεσογειακὰ αὐτῆς μεγάλα συμφέροντα, ἀλλὰ διότι τὸ Σουέζ εἶναι ὁ λαίμδος τῶν συγκοινωνιακῶν ἀρτηριῶν τῆς Βρεττανικῆς Αὐτοκρατορίας. Διὰ τοῦτο ἡ Μ. Βρεττανία κατέβαλε ἤδη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνος πολλὰς προσπάθειας ὅπως ἀποκτήσῃ μονίμους βάσεις εἰς τὴν Μεσόγειον, κατέχει πολλὰ στρατηγικὰ καὶ πολιτικὰ σημεῖα καὶ ἐλέγχει πλήρως καὶ τὰς δύο ἐξόδους αὐτῆς¹.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου ἡ Μ. Βρεττανία ἀπὸ δυσπιστίαν πρὸς τὰς συνεπείας ποὺ θὰ εἶχε δι' αὐτὴν ἡ διώρυξ καὶ ἀντιζηλίαν πρὸς τὴν Γαλίαν, ὅχι μόνον δὲν συνέβαλε εἰς τὸ ἔργον, ἀλλὰ καὶ ποικιλοτρόπως ἀντέδρασε.

Ὅπωςδὴποτε ὅμως, ἅμα ἡ τομὴ τῆς διώρυγος ἐπραγματοποιήθη, ἀρχίζει ἡ ἐπίμονος αὐτῆς προσπάθεια διὰ συμμετοχὴν εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τοῦ Σουέζ. Πράγματι ἔκτοτε ἡ μεσογειακὴ καὶ ἀποικιακὴ πολιτικὴ τῆς Μεγ. Βρεττανίας σημειώνει νέαν περίοδον.

Τὸ πρῶτον ὁ πολὺς βρεττανὸς Πρωθυπουργὸς Ντισραέλι (ἐβραῖος) ἐπωφελεῖται τῶν οἰκονομικῶν στενοχωριῶν τοῦ τότε Κεβίδου τῆς Αἰγύπτου Ἰσμαήλ, καὶ ἐξαγοράζει τὸ 1875 τὸ μερίδιον αὐτοῦ εἰς μετοχὰς τοῦ Σουέζ ἐκ 50 ο/ο τοῦ συνόλου αὐτῶν, τὸ 1878 δὲ κατὰ τὸν ρωσσοτουρκικὸν πόλεμον παρέχει τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἐνίσχυσιν εἰς τὴν Τουρκίαν πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀγίου Στεφάνου καὶ εἰς ἀντάλλαγμα ἐπιτυγχάνει τὴν παρχώρησιν ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας τῆς Κύπρου, ἥτις εἶναι ἡ πλησιεστέρα μεσογειακὴ νῆσος πρὸς τὸ Σουέζ.

(1) Οὕτω ἤδη τὸ 1704 κατέλαβε τὸ Γιβραλτάρ, τὸ 1800 τὴν Μάλταν, τὸ 1878 τὴν Κύπρον κ.ο.κ.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Μ. Βρεττανία ἵνα ἐξασφαλίσῃ δι' ἑαυτὴν τὸν ἔλεγχον ἐπὶ τῆς διώρυγος ὑπέβαλε, δι' ἐνὸς ὁλοκλήρου συστήματος ἀποικιῶν, προτεκτοράτων, ζωνῶν ἐπιρροῆς, συμμαχιῶν κλπ., ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον κυριαρχίαν τῆς ὁλόκληρου τὸν παρακείμενον χώρον. Οὕτω τὸ 1882 κατέλαβε τὴν Αἴγυπτον, τὸ 1898 τὸ Σουδάν (συγκυριαρχία μετὰ τῆς Αἰγύπτου), τὸ 1904 ἐξετόπισε διὰ τῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Γαλλίας αὐτὴν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐναντι ἀναγνωρίσεως ὡς σφαῖραν γαλλικῆς ἐπιρροῆς τῆς σημερινῆς γαλλικῆς βορείου Ἀφρικῆς, καὶ τέλος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἡ Μ. Βρεττανία διὰ τῆς ἀρραβιώσεως τῆς πολιτικῆς ἀπὸ τοῦ 1918 καὶ ἐντεῦθεν, διὰ τῶν ἐντολῶν τῆς Κ. Τ. Ἐθνῶν καὶ διαφόρων διπλωματικῶν ἐνεργειῶν κατέστησε, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ὁλόκληρον τὴν Μέσσην Ἀνατολήν, Βρεττανικὴν σφαῖραν ἐπιρροῆς.

3) Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ ΚΑΙ Ἡ ΑΙΓΥΠΤΟΣ

Ὡς πρὸς τὴν ἐξέλιξιν ποὺ ἐμφανίζει ἡ θέσις τῆς Μ. Βρεττανίας ἐν Αἰγύπτῳ μέχρι σήμερον, οἱ κυριώτεροι σταθμοὶ εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

Τὸ 1914 ὅτε ἐξερράγη ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος ἡ Μ. Βρεττανία ἀντικατέστησε τὸν τότε Κεβίδην τῆς Αἰγύπτου διὰ τὴν φιλότουρκον πολιτικὴν τοῦ διὰ τοῦ Κιαμὴλ καὶ τὸ 1917 ἀνεβίβασε εἰς τὸν θρόνον τὸν Φουὰτ μετὰ τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου ἐμφανίζεται ζωηρὰ ἡ ἐθνικιστικὴ κίνησις μετὰ σκοπὸν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Αἰγύπτου καὶ τελικῶς, τὸ 1936 ἡ κυριαρχία τῆς Μ. Βρεττανίας ἐν Αἰγύπτῳ ἀντικαθίσταται διὰ στρατιωτικῆς συμμαχίας μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν. Ὁ πατὴρ τῆς αἰγυπτιακῆς ἀνεξαρτησίας εἶναι ὁ Ζαγλουῦ πασᾶς. Ἡ Αἴγυπτος εἶναι ἔκτοτε, τοῦλάχιστον κατὰ τύπον, πλήρως ἀνεξάρτητος, ὁ ἄρμοστής ἄγγλος μετεβλήθη εἰς πρεσβευτὴν, ἡ Μ. Βρεττανία δὲ ἔχει τὴν στρατιωτικὴν προστασίαν αὐτῆς καὶ διατηρεῖ ναυτικὸν σταθμὸν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ στρατιωτικὴν ζώνην εἰς τὸ Σουέζ.

Ὁ δεῦτερος παγκόσμιος πόλεμος ἐσημείωσε περαιτέρω ἐξέλιξιν εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Αἰγύπτου ἰδιαίτερος δὲ διὰ τῆς ἐκκενώσεως τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τῶν Βρεττανῶν, καὶ μετὰ τὸν περιορισμὸν αὐτῶν εἰς τὸ Σουέζ καὶ εἰς τὸ Σουδάν. Ἡ 15 Ὀκτωβρίου 1949 ἡ ἡμέρα ἐκκενώσεως τῆς Ἀλεξανδρείας εἶναι ἱστορικὴ ἡμέρα διὰ τὴν Αἴγυπτον. Ἡ Αἴγυπτος ὁμῶς ἀξιοῖ τὴν πλήρη ἀποχώρησιν τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ τὴν ἑνωσιν μετὰ τοῦ Σουδάν τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τῶν ἄλλων κατέχει δεσπόζουσαν θέσιν ἐπὶ τοῦ Νεῖλου (Χαρτούμ). Ἡ ἀντίθεσις ποὺ ὑφίσταται τώρα μεταξὺ Μ. Βρεττανίας καὶ Αἰγύπτου εἶναι ζωηρὰ καὶ ἡ ἐκκρεμοῦσα διαφορὰ ὑπεβλήθη εἰς τὸν Ὀργ. Ἡν. Ἐθνῶν. Ἐσχάτως, μετὰ τὴν νίκην τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τοῦ αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ, ἐσημειώθη διὰ πρώτην ἰσως φορὰν καλλιτέρευσις σχέσεων μεταξὺ Μεγ. Βρεττανίας καὶ Αἰγύπτου.

Ἡ Μέση Ἀνατολή ὑπῆρξε μέχρι τοῦ 1914 τὸ μῆλον τῆς ἐρίδος τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ὄχι μόνον διὰ τὴν ἀξιοποίησιν αὐτῆς, συνεπεία τῆς κατασκευῆς τοῦ Σουέζ, ἀλλὰ καὶ διὰ δύο ἀκόμη λόγους, α) διότι αὕτη κατέχει καὶ μεγάλην συγκοινωνιακὴν σημασίαν διὰ ξηρᾶς μεταξὺ τῶν δύο Ἠπειρῶν ἰδιαιτέρως διὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου Βαγδάτης καὶ β) διότι ἡ Τουρκία, ὁ μέγας ἀσθενὴς τῆς Ἀνατολῆς, ἀπετέλει σπουδαῖον χῶρον πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς δυσισχύσεως τῶν ἰσχυρῶν τότε εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

Ἡ καίτερις Γερμανία συνέλαβε τὸ φιλόδοξον σχέδιον τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς δυσισχύσεως αὐτῆς εἰς τὴν Τουρκίαν διὰ τῆς κατασκευῆς μιᾶς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κων/πόλεως, Βαγδάτης, Βασσόρας, ἢ μᾶλλον Ἀμβούργου-Περσικοῦ κόλπου, ἡ ὁποία ἀργότερον θὰ ἠδύνατο νὰ προεκταθῇ διὰ τῆς Περσίας καὶ Ἀφγανιστάν μέχρι Ἰνδιῶν.

Διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς αὐτῆς γραμμῆς ἡ Μέση Ἀνατολή ἐπανῆλθε εἰς τὴν διὰ ξηρᾶς συγκοινωνιακὴν αὐτῆς λειτουργίαν πού εἶχε κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ὡς ἡ γέφυρα ἡ ἐνώνουσα τὰς τρεῖς ἡπείρους. Δι' αὐτῆς ἡ Γερμανία μὲ τὸ δικαίωμα πού εἶχε ἐξασφαλίσει κατὰ μῆκος τῆς γραμμῆς διὰ οἰκονομικὰς ἐγκαταστάσεις, ἤλπιζε νὰ ἀποκτήσῃ πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς Τουρκίας καὶ νὰ καταφέρῃ καὶ ἓνα πλῆγμα εἰς τὸ γόητρον τῆς Μ. Βρετανίας εἰς τὴν Ἀνατολήν.

Ἡ γερμανικὴ αὕτη πολιτικὴ ἐγκαινιάσθη μὲ τὸν θορυβώδη τρόπον, πού ἦτο ἡ προτίμησις τοῦ τότε γερμανοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου τοῦ 2ου, κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως πού εἶχε κάμει τὸ 1899 εἰς τοὺς Ἀγίους Τόπους διὰ μέσου τῆς Δαμασχοῦ. Οὗτος ἐδίδε τὴν ὑπόσχεσιν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μεγ. Σουλτάνου Σαλαδίνου (ἀποθανόντος τὸ 1193), ὅτι ἡ Τουρκία τίθεται τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἰσχυρᾶς Γερμανίας. Ἐκτοτε χρονολογεῖται ἡ στενὴ πολιτικὴ καὶ ἡ οἰκονομικὴ συνεργασία μεταξὺ Γερμανίας καὶ Τουρκίας.

Ἦτο φυσικὸν ὅτι αἱ λοιπαὶ μεγάλαι εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις θὰ ἀντέδρων κατὰ τοῦ γερμανικοῦ αὐτοῦ σχεδίου, ᾧ ὅτι θὰ ἐζήτουν ἀνταλλάγματα. Ἡ πλέον ζωντὰ ἀντίδρασις ἦτο, ὡς ἦτο ἐπόμενονον, ἡ τῆς Μ. Βρετανίας. Αὕτη παρενέβαλε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, διάφορα οἰκονομικὰ ἐμπόδια εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς γραμμῆς, ἐπέτυχε νὰ περιορίσῃ αὐτὴν μέχρι τῆς Βαγδάτης καὶ τέλος ἐγκατεστάθη εἰς τὸ τέρμα τῆς γραμμῆς εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον διὰ τῆς κατοχῆς τοῦ Κοβάιτ.

Ἡ ἀντίδρασις τῆς Ρωσσίας κατὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς γραμμῆς ἦτο μικρότερα καὶ δι' ἄλλους λόγους, ἀλλὰ καὶ διότι αὕτη τότε περιώριζεν τὰς βλέψεις της εἰς τὴν ἐξοδὸν της διὰ Δαρδανελλίων καὶ εἰς τὴν Βόρειον Περσίαν. Οὕτω αὕτη τελικῶς ἠξίωσε ὅπως ἡ κατασκευὴ μὴ ἀκολουθήσῃ τὴν ἀρχικῶς

σχεδιασθεῖσαν βορείαν γραμμήν, ἡ ὁποῖα ἐπλησίαζε εἰς τὰ σύνορά της, ἀλλὰ τὴν νοτίαν, Ἰκόνιον-Ἀδανα Βαγδάτην, ἡ ὁποῖα καὶ τελικῶς ἐξετελέσθη.

Ὀλίγον ἀργότερον ἡ Ἰταλία ἐπέτυχε ὡς ἀντάλλαγμα, νὰ καταλάβῃ διὰ τοῦ ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου τοῦ 1911 τὴν Λιβύην, καὶ πρὸς μεγάλην ἑλληνικὴν ἀτυχίαν, προσωρινῶς τὴν Δωδεκάνησον, τὴν ὁποίαν ὡς γνωστὸν μὲ πολλὰς δολοπλοκίας καὶ χάρις εἰς τὴν ἑλλειψίν συνεπειᾶς ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν Μ. Δυνάμεων διετήρησε, παρὰ τὴν ὑπόσχεσίν της πρὸς παράδοσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα,¹ μέχρι τοῦ τέρματος τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

Τέλος ὡς πρὸς τὴν Γαλλίαν, ἐπετράπη ὡς ἀντάλλαγμα εἰς αὐτὴν ἡ πλήρης θεμελίωσις τῆς κυριαρχίας της ἐπὶ τῆς γαλλικῆς βορείου Ἀφρικῆς.

5) Ἡ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Ἡ διαμόρφωσις τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ὑφείλεται κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ καὶ ἔπειτα εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ σιδηροδρόμου Βαγδάτης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς συνεπειὰς ποὺ ἐπήγασαν ἐξ αὐτῶν δι' ὅλας τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὴν Μ. Βρεττανίαν.

Ἡ Μ. Βρεττανία ὑπῆρξε καὶ εἶναι ἀκόμη ὁ κυριώτερος δρὼν παράγων ἔχι μόνον εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὸ Σουέζ, ἀλλὰ εἰς ὅλην τὴν Μ. Ἀνατολήν. Μέχρι μάλιστα τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου αἱ ἀραβικαὶ χῶραι ὑπήγοντο ὑπὸ τὴν ἀμεσον κυριαρχίαν τῆς Μ. Βρεττανίας.

Εἶναι λοιπὸν σκόπιμον νὰ ἀναφέρωμεν τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς ἀραβικῆς πολιτικῆς τῆς Μ. Βρεττανίας.

Ἡ συμμετοχὴ τῆς Τουρκίας εἰς τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν (Γερμανίας καὶ Αὐстроουγγαρίας), οἱ σκοποὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἀπέβλεπον οἱ γερμανοὶ εἰς τὴν πρόσω Ἀνατολήν καὶ ὁ ἱερὸς πόλεμος τὸν ὁποῖον ἐκήρυξαν οἱ τοῦρκοι κατὰ τῶν ἀγγλων, μετέβαλε τὴν Μέσῃ Ἀνατολήν εἰς ἓνα σημαντικὸν πολεμικὸν τομέα τοῦ πολέμου 1914-1918. Ἐκτοτε ἀρχίζει ἡ ἀραβικὴ πολιτικὴ τῆς Μ. Βρεττανίας.

Ὑπὸ τῶν γερμανῶν ἐπιχειρήθη ἡ κατάληψις τοῦ Σουέζ καὶ ὀλίγον ἔλειψε, τὸ πρὸς τοῦτο εἰδικὸν σχηματισθὲν ἀπὸ γερμανοῦς καὶ τούρκους ἐκστρατευτικὸν σῶμα ὑπὸ τὸν Λίμαν φὸν Σάντερς καὶ Τζεμάλ πασᾶ, νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν θανάσιμον αὐτὴν ἀπειλὴν κατὰ τῆς Μ. Βρεττανίας. Οἱ γερμανοὶ στρατιῶται ἔφθασαν τόσον πλησίον εἰς τὸν ἀντικειμενικὸν τῶν σκοπὸν, ὥστε ἀντίκρυσαν τὸ μαγικὸ αὐλάκι τῆς ἐρήμου. Εἰς ἓνα μακρὸν καὶ σκληρὸν ὁμῶς ἀγῶνα μὲ ἀφαντάστους κακουχίας καὶ διὰ τοὺς δύο ἀντιπάλους, ἡ στρατιὰ τοῦ βρεττανικοῦ στρατηγοῦ Ἀλεμπυ ἀπεμάκρυνε τελικῶς τὸν κίνδυνον ἀπὸ τὴν μεγάλην αὐτὴν συγκοινωνιακὴν ἀρτηρίαν τῆς Βρεττανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι καὶ κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ἡ κατάληψις τοῦ Σουέζ ὑπὸ τῶν γερμανῶν ὑπῆρξε ἓνας σπουδαῖος στρατιωτικὸς

(1) Διὰ τῆς συμφωνίας Τιτόνι-Βενιζέλου.

σκοπός των, καθώς και ότι και πάλιν ὀλίγον ἀπεῖχον ἀπὸ τὴν πραγματοποιή-
σησίν του. Ὁ περίφημος Ρόμμελ μὲ τὸ Ἄφρিকা—Κόρ εἶχε φθάσει 100 χιλ.
ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ μάλιστα λέγεται, ὅτι οἱ ἄγγλοι εἶχον ἀρτίσει
καὶ τὴν ἐκκένωσιν αὐτῆς¹.

Παράλληλα πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ἐπιχείρησιν τῆς Μ. Βρεττανίας ἀνε-
πτύχθη καὶ ἡ διπλωματικὴ προσπάθεια πρὸς προσεταιρισμὸν τῶν ἀράβων.
Ὁ πολιτικὸς ἐπιτελάρχης τῆς ἀραβικῆς πολιτικῆς τῶν βρεττανῶν ὑπῆρξε ὁ
διάσημος ἄγγλος ἀρχαιολόγος Λῶρενς. Οὗτος ὑπῆρξε μεγαλοφυῆς καὶ γνώστης
τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου καὶ χάρις εἰς αὐτὸν ἀπεφεύχθη καὶ ἡ δευτέρα ἀπειλή,
μετὰ τὴν στρατιωτικὴν, τοῦ ἱεροῦ πολέμου ἐναντίον τῆς Μ. Βρεττανίας.

Λόγω τοῦ φεουδαρχικοῦ συστήματος ποὺ ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον ἀκόμη
εἰς τὰς ἀραβικὰς χώρας, ἡ πολιτικὴ ἰσχὺς εἶναι εἰς χεῖρας τῶν φυλάρχων
καὶ κυρίως τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν. Συνεπῶς καὶ ἡ βρετανικὴ πολιτικὴ
ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς συνεργασίας μὲ αὐτούς. Τὸ ἔδαφος ὑπῆρξε
εὐνοϊκὸν διὰ τὴν βρεττανικὴν διπλωματίαν, ἐπειδὴ οἱ ἄραβες φύλαρχοι οἱ
ὅποιοι τυπικῶς ὑπῆγοντο εἰς τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν, ἦσαν δυσαρεστη-
μένοι μὲ τοὺς τούρκους λόγῳ τῆς ἐμφανίσεως τότε τοῦ σωβινισμού τοῦ
νεοτουρκικοῦ κομιτάτου.

Μεταξὺ αὐτῶν ὁ σπουδαιότερος ὑπῆρξε ὁ μέγας σερίφης τῆς Μέκκας,
Χουσεῖν (τῆς δυναστείας τῶν Χασιμ) ὁ ὁποῖος ἐτάχθη μὲ τὸ μέρος τῶν ἄγ-
γλων καὶ μὲ τὴν ὑποστήριξιν αὐτῶν ἐκήρυξεν τὸ 1916 τὴν ἀνεξαρτησίαν του
ἀπὸ τὸν Σουλτᾶνον καὶ προσέλαβε τὸν τίτλον βασιλέως τῆς Μέκκας. Ἀργό-
τερον ὅμως ὁ Ἐμίρης τοῦ Νέτζεντ Ἰμπν Σαουδ (ἀρχηγὸς μιᾶς αἰρέσεως τῶν
σαουδικῶν), ὁ ὁποῖος εἶχε ἐπεκτείνει τὴν κυριαρχίαν του εἰς τὴν Βορ. Ἀρα-
βίαν, ἐξεδίωξε τὸν Χουσεῖν καὶ ἤνωσε ὑπὸ τὸ σκῆπτρον του καὶ τὸ Ἐμιράτον
τῆς Χετζάζης καὶ οὕτω ἀπετελέσθη ἡ σημερινὴ Σαουδικὴ Ἀραβία. Ὁ Ἰμπν
Σαουδ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν ἄγγλων καὶ ἐθεμελίωσε βαθμιαίως τὴν ἰσχύν
αὐτοῦ. Ὑπῆρξε νεωτεριστής, προώθησε τὴν τεχνικὴν καὶ ὑπῆρξε τυχερὸς
διότι εἰς τὸν Ἀραβίαν ἀνεκαλύφθησαν πλούσιαι πηγαὶ πετρελαίου. Οὕτω
τώρα ἀπέβη ὁ φυσικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου, ὥστε νὰ τρέφῃ τὴν
ἐλπίδα νὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὸ χαλιφάτον.

Οἱ ἄγγλοι προσεπάθησαν νὰ ἐξασφαλίσουν εἰς τὸν ὁπαδόν των Χου-
σεῖν τὴν Συρίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὅμως οὗτος ἐξεδιώχθη ὑπὸ τῶν γάλλων,
τελικῶς δὲ ἐτοποθέτησαν τοὺς δύο υἱοὺς του Χουσεῖν, Φεϋζάλ καὶ Ἀβδουλάχ
εἰς τοὺς θρόνους τῆς Ὑπεριορδανίας καὶ τοῦ Ἰράκ. Οἱ σημερινοὶ βασιλεῖς
τῶν δύο αὐτῶν χωρῶν ἀνήκουν εἰς τὸν δυναστικὸν αὐτὸν οἶκον.

Πρὸς περαιτέρω θεμελίωσιν τῆς ἐπιρροῆς των εἰς τὰς χώρας αὐτάς, οἱ
ἄγγλοι ἱδρυσαν ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης, Ὑπεριορδανίας καὶ Ἰράκ, Βρεττανικὰς

(1) Λέγεται ἐπίσης ὅτι Αἰγύπτιοι προητοίμαζον τὴν ὑποδοχὴν τῶν γερμανῶν.

ἐντολὰς τῆς Κ. Τ. Ἐθνῶν. Ἐξ ἄλλου πρὸς ἱκανοποίησιν καὶ τῆς Γαλλίας ἡ ὁποία πάντοτε ἤσκησε πολιτικὴν διεισδύσεως εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν, ἐδόθη εἰς αὐτήν ἡ ἐντολὴ τῆς Κοιν. τῶν Ἐθνῶν τῆς Συρίας. Ἐπίσης εἰς τὰς διαπραγματεύσεις μεταξύ ἁγγλων, ἀμερικανῶν καὶ τούρκων ἡ Γαλλία ἐπέτυχε κατὰ τὴν διαρρύθμισιν τῶν πετρελαίων τῆς Μουσσούλης καὶ μικρὰν συμμετοχὴν εἰς τὴν παραγωγὴν αὐτῶν.

Καθ' ὅλην τὴν περίοδον μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου ἡ Μ. Βρεττανία ἤσκει ἐπὶ τῆς περιοχῆς αὐτῆς, πλὴν τῆς Συρίας, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὴν κυριαρχίαν. Μετὰ τὸ πέρας ὁμως τοῦ τελευταίου πολέμου ἐπῆλθε σημαντικὴ μεταβολὴ εἰς τὴν πολιτικὴν θέσιν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Ἡ Αἰγύπτος ὡς ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω κατέστη ἐν τῷ μεταξύ πλήρως ἀνεξάρτητος, ἡ Γαλλία ἠναγκάσθη κατόπιν ἐπαναστάσεως νὰ ἀποχωρήσῃ τῆς Συρίας τὰ ὁμόσπονδα κράτη τῆς ὁποίας ἐκηρύχθησαν ἀνεξάρτητα,¹ ἡ Ὑπεριορδανία συνδέεται μετὰ συμμαχίας μὲ τὴν Μ. Βρεττανίαν, τὸ Ἰράκ εἶναι ἀνεξάρτητον καὶ μάλιστα ἡνῆθη ἐσχάτως νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν συναφθεῖσαν συμφωνίαν συμμαχίας μετὰ τῆς Μ. Βρεττανίας, ἐξ ἄλλου ἡ Μ. Βρεττανία ἀπεχώρησε τῆς Παλαιστίνης καὶ τέλος ἡ Ἀραβία εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ ἀποτελεῖ περιοχὴν οἰκονομικῆς δράσεως μᾶλλον τῶν Ἑν. Πολιτειῶν.

6) Ἡ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

α) Ἱστορικόν

Ἡ ὑφισταμένη ἀντίθεσις μεταξύ ἀράβων καὶ ἐβραίων, ἠῤῥξανε παράλληλα μὲ τὴν αὐξήσιν τῆς μεταναστεύσεως τῶν ἐβραίων εἰς αὐτήν.

Οὕτω τώρα, δύο ἰσχυροὶ ἀντίπαλοι, ἡ μεγάλη διεθνὴς τοῦ ἐβραϊσμοῦ δύναμις καὶ τὸ Ἰσλάμ, σπουδαῖος πολιτικὸς παράγων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Βορ. Ἀφρικὴν, εὐρίσκονται εἰς ἀγῶνα ἐπικρατήσεως. Πλὴν αὐτοῦ τὸ Παλαιστινικὸν ζήτημα λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς τοῦ θέσεως δημιουργεῖ ἀντίθεσιν τῶν συμφερόντων τῶν τριῶν Μεγάλων. Ἐπειδὴ δὲ ἐσχάτως τὸ Παλαιστινικὸν ἔτυχε τῆς ρυθμίσεως τῆς Ὀργ. τῶν Ἑν. Ἐθνῶν δι' ἀποφάσεως τοῦ χωρισμοῦ τῆς Παλαιστίνης εἰς δύο κράτη, ἡ διπλὴ ἔκτοτε ὑπαναχώρησις τινῶν ἀπὸ τὰ μέλη αὐτῆς, ἐκθέτει καὶ τὸ γόητρον τοῦ Ὀργανισμοῦ, ἡ μᾶλλον ὅ,τι ἀπομένει ἐξ αὐτοῦ μετὰ τὰ πολυάριθμα ρωσσικὰ VETO ποὺ ἐμφανίζει ἡ μέχρι τοῦδε ζωὴ αὐτοῦ. Τέλος ὁ ἀρξάμενος τώρα πόλεμος μεταξύ ἐβραίων καὶ ἀράβων εἰς τὴν Παλαιστίνην ἀποτελεῖ καὶ ἄμεσον κίνδυνον ἐπεκτάσεως αὐτοῦ.

Ἰδοὺ οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους τὸ Παλαιστινικὸν ζήτημα εἶναι τὸ πλέον πολυπλοκὸν καὶ ἐπικίνδυνον σημεῖον τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς.

Ὡς δημιουργικὴ πρᾶξις τῆς Παλαιστίνης δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ δῆλωσις

(1) Εἰς τὴν ἐπανάστασιν αὐτὴν φαίνεται ὅτι δὲν ὑπῆρξε ἀμέτοχος ἡ Μ. Βρεττανία.

τοῦ ἀγγλοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Λόρδου Μπάλφορ τὸ 1916, ὅτι ἡ Μεγάλη Βρεττανία μετὰ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου θὰ εὐνοήσῃ τὴν ἰδρυσιν μιᾶς Ἑβραϊκῆς Ἑστίας εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἡ ὁποία δὲν θὰ παραβλάπτῃ τὰ θρησκευτικὰ ἢ ἔθνικὰ συμφέροντα τῶν ἔθνικῶν ομάδων αὐτῆς.

Ἡ Μεγ. Βρεττανία, ἡ ὁποία διεξήγαγε τότε σκληρὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν, ἤθελε νὰ ἔχῃ τὰς συμπαθείας τῆς ἐν διασπορᾷ ἑβραϊκῆς φυλῆς καὶ ἰδιαιτέρως τῶν πολυαρίθμων καὶ ἰσχυρῶν ἑβραίων εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Πρὸς τοῦτο υἱοθέτησε τὰς προσπάθειας τοῦ σιωνισμοῦ, ὁ ὁποῖος πρωτοβουλία τοῦ βιεννέζου ἑβραίου Χέρτζλ εἶχε ἰδρῦσει τὸ 1898 τὴν Ἑταιρείαν Σιῶν εἰς τὸ σιωνικὸν Συνέδριον τῆς Βασιλείας, μὲ τὸν σκοπὸν δημιουργίας Ἑθνικῆς Ἑστίας τῶν ἑβραίων εἰς Παλαιστίνην. Ὡς ἦτο φυσικὸν τὸ σχέδιον τοῦτο, ποῦ ἀπετέλει τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ὀνείρου μιᾶς παλαιᾶς καὶ πολυβασανισμένης φυλῆς, ἔτυχε ἐνθουσιώδους ἐνισχύσεως ἀπὸ τὸν διεθνῇ ἑβραϊσμόν.

Ἡ Μ. Βρεττανία ἰδρυσεν τὸ 1919 τὴν Παλαιστίνην ὑπῆρξε λοιπὸν συνεπὴς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν της διὰ τὴν ἰδρυσιν Ἑβραϊκῆς Ἑστίας, τὸ 1922 δὲ ἔλαβε ὡς ἐντολὴν τῆς Κ. τῶν Ἐθνῶν τὴν ὁποίαν κατέθηκε τελικῶς τὴν 15 Μαΐου 1948.

Διὰ τῆς ἰδρύσεως ὅμως τῆς Παλαιστίνης ἡ Μ. Βρεττανία δὲν ἐξεπλήρωσε τὰς ὑποσχέσεις ποῦ εἶχε δώσει εἰς τοὺς ἄραβας διὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ Ἀῶρενς, ὁ ὁποῖος διαφωνῶν πρὸς τὴν ἀσυνέπειαν αὐτὴν ἀπεσύρθη ἔκτοτε τῆς πολιτικῆς δράσεως. Καθὼς ἐλέχθη ἡ Μ. Βρεττανία εἶχε ὑποσχεθῇ καὶ εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς λαοὺς τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Ἐξ ἄλλου ὁ Μπέβιν ἠδυνήθη διακαίως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν Μ. Βρεττανίαν εἰπὼν ὅτι αὕτη εἶχε ὑποσχεθῇ ἰδρυσιν ἑβραϊκῆς ἑστίας καὶ ὄχι ἑβραϊκοῦ κράτους καὶ μάλιστα τόσον πολυαρίθμου.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Παλαιστίνης κατὰ τὴν ἰδρυσιν αὐτῆς ἀνῆρχετο εἰς 650 χιλ. ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 50 χιλ. ἦσαν ἑβραῖοι. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἠῤῥῆσε μέχρι σήμερον εἰς 1 1/2 ἑκατ. ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 600 χιλ. εἶναι ἑβραῖοι καὶ 800 χιλ. ἄραβες. Οἱ ἑβραῖοι κατὰ τὸ διάστημα τῆς 30 ἐτίας ἀπετέλεσαν μέγα ἐκπολιτιστικὸν ἔργον εἰς τὴν Παλαιστίνην. Χάρης εἰς τὰς ἱκανότητας τῶν ἑβραίων καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ διεθνoῦς ἑβραϊσμοῦ ἡ οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ ὄψις τῆς Παλαιστίνης μετεβλήθη ἐκ βάρων. Ὅμοίως καὶ ἡ ἐθνολογικὴ καθ' ὅσον ἐσχάτως οἱ ἑβραῖοι κατάρθρωσαν νὰ ἐκδιώξουν 500 χιλ. ἀράβων ἐκ τοῦ τμήματος τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ ἀθρόα μετανάστευσις τῶν ἑβραίων ἡ ὁποία ὀφείλετο εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ σιωνισμοῦ, ἐπροκάλεσε τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀράβων, οἱ ὁποῖοι εὐλόγως διαβλέπουν τὸν κίνδυνον ποῦ σημαίνει δι' αὐτοὺς ἡ δημιουργία ἐνὸς μεγάλου καὶ προοδευτικοῦ ἑβραϊκοῦ κράτους.

Ἡ Μ. Βρεττανία πιεζομένη ἀπὸ τοὺς ἄραβας ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ περιοριστικὰ ἐναντίον τῆς εἰσόδου ἑβραίων μέτρα, καὶ τὸ 1938 τὴν καθώρισε εἰς 100 χιλ. διὰ μίαν βετίαν. Ἐκτοτε ἤρχισε σφοδρότερα ἀντίθεσις μεταξύ ἑβραίων καὶ τῆς

Βρετανικής Διοικήσεως καὶ ἡ παράνομος μετανάστευσις εἰς Παλαιστίνην. Αὕτη ἐσημείωσε τὴν ὀξυτέραν τῆς φάσιν τὸ 1938, ὅτε ἤρχισαν αἱ διώξεις τῶν ἑβραίων ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἰδιαιτέρως μετὰ τὰς ναζιστικὰς ἀγριότητας ποὺ διεπράχθησαν ἐναντίον τῶν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ τελευταίου πολέμου.

Ἐναντίον τῆς παρανόμου μεταναστεύσεως ἀντέδρασαν οἱ ἄραβες δι' ἀπειλῶν καὶ ἐπιθέσεων, οἱ ἄγγλοι δὲ ἐδίωκον τὰ παράνομα πλοῖα τῶν σιωνιστῶν ποὺ ἐφθانون μυστηριωδῶς εἰς Παλαιστινικὴν ἀκτὴν καὶ κατέβαλον προσπάθειαν διὰ νὰ διατηρήσουν τὴν τάξιν.

Ἐξ ἄλλου ὁ διεθνὴς σιωνισμὸς ἰδίως εἰς τὰς Ἑν. Πολιτείας, ἔθεσε τὰ μεγάλα πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ μέσα ποὺ διαθέτει ἐναντίον τῆς βρετανικῆς πολιτικῆς ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ὠργάνωσε τὴν ἐνοπλον δρᾶσιν, ἥτοι πολιτοφυλακὴν (Χαγκάνα) καὶ τρομοκρατικὰς ὁργανώσεις (Λεοῦμι καὶ Στέρν) αἱ ὁποῖαι ἀνέλαβον τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἀράβων, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον αὐτῶν τῶν ἀγγλων. Ἐτι οἱ ἄγγλοι ὑπέστησαν κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν σημαντικὰς ἀπωλείας εἰς ἄνδρας ἐμειώθη δὲ καὶ τὸ γόητρον τῶν εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν.

Ἡ πολιτικὴ τὴν ὁποίαν οὗτοι ἠκολούθησαν ἦτο συμφυλιωτικὴ ἡ ὁποία ὅμως ἀπέτυχεν ἐκ τῆς ἀδιαλλαξίας καὶ τῶν δύο μερίδων.

Τελικῶς τὸ ζήτημα ἤχθη πρὸς λύσιν εἰς τὴν Ὅργαν. Ἑν. Ἐθνῶν ἡ ὁποία κατόπιν ἐπιτοπίου ἐρεύνης καὶ πρωτοβουλίας τῶν Ἑν. Πολιτειῶν, ἀπεφάσισε τὸν χωρισμὸν αὐτῆς εἰς δύο κράτη. Τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν ἐδέχθησαν οἱ ἑβραῖοι καὶ ἀπέκρουσαν οἱ ἄραβες οἱ ὁποῖοι κατόπιν κοινῶν τῶν ἀραβικῶν κρατῶν συμφωνιῶν ἐπέχειρουν πρὸ διετίας τὴν στρατιωτικὴν κατάληψιν τῆς Παλαιστίνης ἡ ὁποία ἐσημείωσε πλήρη ἀποτυχίαν.

Οὕτω τὸ Παλαιστινικὸν εἰσῆλθε εἰς νέαν καὶ ἄκρως ἐπικίνδυνον φάσιν διότι εἶναι περιττὸν νὰ τονισθῇ ἰδιαιτέρως, ὅτι ἐκτὸς τῆς ἀραβικῆς—ἑβραϊκῆς ἀντιθέσεως εἶναι, διὰ τοὺς γνωστούς λόγους, ἐπίμαχον σημεῖον μετὰξὺ τῆς Μ. Βρετανίας, Ἑν. Πολιτειῶν καὶ Ρωσσίας.

Ἡ θέσις ἐνὸς ἐκάστου ἐκ τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὸ παλαιστινικὸν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ὡς κατωτέρω.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Ο.Η.Ε. περὶ χωρισμοῦ ἦτο εὐνοϊκὴ διὰ τοὺς ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἠδύναντο νὰ αὐξήσουν τὴν μετανάστευσιν, τὸ ὄνειρον τοῦ σιωνισμοῦ φθάνει μέχρι συγκεντρώσεως 5 ἑκατ. ἑβραίων, καὶ μὲ τὴν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἑβραϊσμοῦ ἠδύνατο ἡ Παλαιστίνη νὰ γίνῃ σύντομα ἰσχυρότερον κράτος ἀπὸ τὰ ἀραβικά. Ἀντιθέτως οἱ ἄραβες ἐπιδιώκουν ἱδρυσιν ὁμοσπονδίου Παλαιστίνης, ἔστω καὶ ὑπὸ κηδεμονίαν τῆς Ο.Η.Ε. διότι ἐλπίζουν νὰ διατηρήσουν τοὺς ἑβραίους εἰς τὴν σημερινὴν σχέσιν μειονότητος.

β') Ἡ Ρωσσία καὶ ἡ Παλαιστίνη

Ὡς πρὸς τὴν Ρωσσίαν τὸ ζήτημα εἶναι ἐπίσης ἀπλοῦν. Αὕτη ἐτάχθη ὀλίγον περιέργως ὁμοῦ μὲ τοὺς ἀγγλοσάξωνας, ὑπὲρ τοῦ χωρισμοῦ διὰ τοὺς

ἐξῆς λόγους: 1) διότι ἦτο φανερόν ὅτι ἡ λύσις αὕτη ἦτο ἀνεφάρμοστος καὶ ὅτι θὰ ἐξαπέλυε τὴν ἀναρχίαν εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν μόνον αὕτη θὰ ἤντλει ὠφέλη. Ἡ ἀναρχία θὰ ἐμποδίσῃ τὴν προμήθειαν τῶν πετρελαίων διὰ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην καὶ θὰ παρακωλύσῃ τὸ σχέδιον Μάρσαλ¹. 2) Ἐξ ἄλλου ἡ Ρωσσία ἐλπίζει ὅτι θὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν δυσἀρέσκειαν τῶν ἀράβων ἐξ αἰτίας τοῦ χωρισμοῦ τῆς Παλαιστίνης, καὶ θὰ χρησιμοποίησῃ τὰ ἄριστερά στοιχεῖα τῶν ἀραβικῶν χωρῶν κατὰ τοῦ ἀραβικοῦ φεουδαρχισμοῦ καὶ θὰ παρωτρύνει αὐτὰ νὰ ἐπωφεληθοῦν τῆς εὐκαιρίας, ὅταν κατὰ τὸν πόλεμον ἀπογυμνωθῇ τὸ ἐσωτερικὸν διὰ ἀποστολῆς τῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Παλαιστίνην. 3) Ὁ χωρισμὸς συνεπάγεται ἀποχώρησιν τῆς Μ. Βρετανίας ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην καὶ μείωσιν τοῦ γοήτρου αὐτῆς γενικῶς εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν. 4) Ἡ τυχὸν κηδεμονία τῆς Ο.Η.Ε. ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης παρέχει ἐλπίδα ἐγκαταστάσεως καὶ τῆς Ρωσσίας εἰς αὐτήν. 5) Ἡ ἰδρυσις ἀνεξαρτήτου ἐβραϊκοῦ κράτους ὡς ἐκ τῆς τάσεως τοῦ ἐβραϊσμοῦ πρὸς τὸν κομμουνισμόν, εὐνοεῖ τὴν κομμουνιστικὴν προπαγάνδαν. Ἄς σημειωθῇ ὅτι εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν τῆς Παλαιστίνης ἐπικρατεῖ τώρα 50—70 ο/ο σοσιαλιστικὴ ὀργάνωσις καθὼς καὶ ὅτι, κατὰ τὴν τελευταίαν 3ετίαν ἡ λαθραία μετανάστευσις τῶν ἐβραίων τροφοδοτεῖται κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῆς, ἀπὸ κομμουνιστὰς ἐβραίους τοὺς ὁποίους στρατολογεῖ ἡ ρωσικὴ ὑπηρεσία ἀπὸ τὰς διάφορους δορυφόρους χώρας. Οὕτω αἱ ἀδιάλλακτοι ἐβραϊκαὶ ὀργανώσεις Λεοῦμι καὶ Στέρν εἶναι ρωσσόφιλοι καὶ προπαγανδίζουσιν ἤδη τώρα, ὅτι τὸ μέλλον τοῦ Ἰσραὴλ εἶναι συνδεδεμένον μὲ τὰ Σοβιέτ. Ἀκόμη καὶ τὰ δύο ἄλλα σοσιαλιστικὰ κόμματα τὰ ὁποῖα διαθέτουν 50—60 ο/ο τῆς πολιτικῆς δυνάμεως, εἶναι μᾶλλον συνοδοιπόροι.

6) Ἡ ἐναρξίς πολέμου μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων εὐνοεῖ κατὰ μεγαλύτερον λόγον φυσικὰ τὰ σχέδια τῶν ρώσων εἰς τὴν Μεσόγειον, ἡ ἀναγνώρισις δὲ τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν ρώσων ἐθεωρήθη παρὰ τοῦ Πραέδρου Τρούμαν τόσον βεβαία, ὥστε ἐκρίθη ἀναγκάσιον νὰ προδηλώσῃ αὐτῆς ἡ τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν.

Δὲν εἶναι ὅμως ἀπίθανον ἡ Ρωσσία νὰ μεταβάλῃ θέσιν ἔναντι τῶν ἐβραίων. Σύμφωνα πρὸς τὴν γνώμην τῶν εἰδικῶν ἐπ' αὐτοῦ ὁ ρωσσικὸς κομμουνισμὸς ἐσημείωσε μέχρι τοῦδε συχνὰ ὑπαναχωρήσεις, σημαντικὸν δὲ εἶναι ὅτι οὗτος ἀντιτίθεται εἰς τὸν διεθνισμόν πού, ὡς γνωστόν, ἀποβλέπουν οἱ σιωνισταί². Ἐπίσης δύναται νὰ προστεθῇ ὅτι ὁ Γκρομύνκο ἐδήλωσε ἐσχάτως, ὅτι ἡ Ρωσσία ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ χωρισμοῦ διότι εἶχε τὴν ὑπόνοιαν, ὅτι ἡ Μ. Βρετ-

(1) Τὸ πετρέλαιον τοῦ σχεδίου προβλέπεται κατὰ 82% ἀπὸ τὴν Μ. Ἀνατολὴν.

(2) Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ προστεθῇ ὅτι πράγματι ἡ Ρωσσία ἐδοκίμασεν ἐσχάτως ἀπογοήτευσιν ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ. Τὸ ὑπεστήριξεν εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Παλαι-

τανία δὲν θὰ ἀποχωρήσῃ τῆς Παλαιστίνης, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ὅμως πιθανῶς νὰ ταχθῇ ὑπὲρ τῆς ἀραβικῆς ἀπόψεως.

Φυσικὰ ταυτοχρόνως ἡ Ρωσσία ὑπόσχεται τὴν ἐνίσχυσιν τῆς καὶ εἰς τοὺς ἀραβας, οὕτω ἐν ᾧ οἱ ρῶσσοι τάσσονται ὑπὲρ τῆς ἐφαρμογῆς οἰκονομικῶν κυρώσεων ἐναντίον τῶν ἀράβων, ὑπόσχονται κυφίως εἰς αὐτοὺς παροχὴν δανείου.

γ') Ἡ Μ. Βρεττανία καὶ ἡ Παλαιστίνη

Ἡ ἀποχώρησις ἐκ τῆς Παλαιστίνης

Ἀντιθέτως ἡ θέσις τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ τῶν Ἑν. Πολιτειῶν εἰς τὸ Παλαιστινικὸν εἶναι ἓνα τραγικὸν δῆλημμα.

Πρῶτον ὡς πρὸς τὰ πιθανὰ αἷτια διὰ τὰ ὅποια ἡ Μ. Βρεττανία ἀπεχώρησε τῆς Παλαιστίνης, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀκόλουθα.

Οἱ ἄγγλοι, ἐκτὸς τῆς μειώσεως τοῦ γοήτρου των, ὑπέστησαν κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν εἰς τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν ἐβραίων πολλὰς ἀπώλειας εἰς ἄνδρας καὶ εἶναι ἡναγκασμένοι νὰ διατηροῦν σχετικῶς μεγάλας πολεμικὰς δυνάμεις εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐνῶ ὡς γνωστὸν ἡ Μ. Βρεττανία εὐρίσκεται εἰς περίοδον οἰκονομικῆς περισυλλογῆς, καὶ τῆς ἀναδιαμορφώσεως τῆς Αὐτοκρατορίας αὐτῆς. Πλὴν αὐτοῦ ἡ Μ. Βρεττανία ἐκουράσθη ν' ἀντιμετωπίζῃ καὶ τὴν ὀργὴν γενικῶς τοῦ ἐβραϊσμοῦ καὶ ἰδιαίτερος τὴν ἀντιβρετανικὴν προπαγάνδαν αὐτοῦ εἰς τὰς Ἑνωμ. Πολιτείας, διότι ἐπέβαλε περιορισμοὺς εἰς τὴν σιωνιστικὴν μετανάστευσιν καὶ διὰ τὴν φιλαραβικὴν βρετανικὴν πολιτικὴν εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν. Οὕτω ἐξηγεῖται κατὰ ἓνα μέγα μέρος ὅτι ἡ Μ. Βρεττανία ἤθελε ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἐντολήν τῆς Παλαιστίνης. Ἐξ ἄλλου εἶναι ἐπιζημία δι' αὐτὴν ἡ ἀποχώρησις ἐκ Παλαιστίνης, ἡ ὅποια μὲ τὴν σημερινὴν πτωσίν τῶν συμπαθειῶν τοῦ ἀραβικοῦ κόσμου διὰ τὴν Μ. Βρεττανίαν, ἀπετέλει τὸ δεύτερον ὄχυρόν αὐτῆς εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν (τὸ πρῶτον εἶναι ἡ Ὑπεριορδανία), διότι ἐκθέτει εἰς κίνδυνον τὰ μεγάλα πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ της συμφέροντα εἰς τὴν σπουδαίαν αὐτὴν περιφέρειαν. Ἰδιαίτερος δύναται νὰ τονισθῇ ὅτι τῶρα δὲν ὑπάρχει ἀσφάλεια διὰ τὸν ἀγγλικὸν πετρελαιοαγωγὸν Μουσσούλης—Χάϊφας (μήκους 1200 χιλ. καὶ δυναμικότητος 70 ἑκατ. τόννων ἐτησίως) καθὼς καὶ διὰ τὸ ἀγγλικὸν διωλιστήριο Χάϊφας.

στὴν θὰ ἀπέβαινε τὸ ρωσσικὸν προφυλάκιον εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον. Ἐπειδὴ τῶρα βλέπει ὅτι ὁ Ἰσραήλ προσανατολίζεται εἰς τὸν ἴδιον ἐθνικισμὸν καὶ ἐγκαταλείπει τὸν πατροπαράδοτον διεθνισμὸν του, διὰ νὰ ἀσκήσῃ πίεσιν ἐπ' αὐτοῦ, ἐξαπέλυσεν ἄγριον διωγμὸν ἐναντίον τῶν ἐβραίων εἰς τὴν Ρωσίαν ὅπου ἐκκαθαρίζονται ἀπὸ τὰς θέσεις των εἰς τὴν πολιτικὴν διοίκησιν, εἰς τὴν τέχνην οἱ σημαίνοντες πολυάριθμοι ἔβραιοι. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται τῶρα ἡ ἐξόδος αὐτῶν ἐκ τῆς Ρωσίας καὶ τῶν δορυφόρων Κρατῶν μὲ τέρμα τὸ Ἰσραήλ.

Τὸν κίνδυνον αὐτὸν πιθανὸν νὰ δυνηθῇ ἡ Μ. Βρεττανία νὰ ἰσοφαρίσῃ διὰ συντονισμοῦ τοῦ συστήματος τῶν στρατηγικῶν σημείων πού κατέχει αὕτη ἀπὸ Κύπρου ¹ μέχρι Περσικοῦ κόλπου, καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τῆς νέας πολιτικῆς εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν ἢ ὅποια, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, συνίσταται εἰς μίαν σειρὰν συμφωνιῶν συμμαχίας μὲ ἓνα ἕκαστον τῶν ἀραβικῶν κρατῶν. Εἰς τὸ συγκρότημα αὐτὸ λέγεται ὅτι ἀργότερα θὰ προστεθοῦν καὶ αἱ λοιπαὶ χῶραι μέχρι καὶ τοῦ νεοπαγοῦς κράτους τοῦ Πακιστάν.

Πλὴν αὐτοῦ πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ Μ. Βρεττανία εἰς τὴν Ὑπεριορδανίαν, ἢ ὅποια ἀποτελεῖ ἓνα κεντρικὸν σημεῖον τῆς Μ. Ἀνατολῆς κατέχει ἓνα πιστώτατον σύμμαχον τὸν ὁποῖον σχεδιάζει νὰ καταστήσῃ ἰσχυρόν. Ὁμοίως εἶναι φυσικὸν νὰ ἐλπίζῃ ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ἀναγκασθοῦν καὶ αἱ Ἕν. Πολιτεῖαι ν' ἀναλάβουν ἓνα μέρος τοῦ βάρους διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τέλος δὲν ἀποκλείεται νὰ ἐξευρεθῇ ἓνας τρόπος συμβατικῆς λύσεως μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ μίαν λογικὴν λύσιν καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰρηνικὴν ζωὴν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Ὁ χωρισμὸς τῆς Παλαιστίνης

Δεύτερον ἔχομεν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ αἷτια διὰ τὴν στάσιν τῆς Μ. Βρετανίας εἰς τὸν χωρισμὸν τῆς Παλαιστίνης καὶ εἰς τὸν ἀρξάμενον ἀγῶνα μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων.

Εἶναι ὀλίγον δύσκολον νὰ λεχθῇ συγκεκριμένα διὰ τί ἡ Μ. Βρεττανία ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ χωρισμοῦ τῆς Παλαιστίνης, ἐν ᾧ ἐγνώριζεν ὅτι οἱ ἄραβες ἤρnouντο νὰ δεχθοῦν αὐτὸν καὶ ἦταν ἀποφασισμένοι νὰ χρησιμοποιήσουν βίαν. Πιθανὸν αὕτη, μεταξὺ τῶν ἄλλων νὰ ἀναμένῃ ὅτι ἐκ τοῦ ἀγῶνος καὶ οἱ δύο ἀντίπαλοι τελικῶς θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ μετριάσουν τὰς φιλοδοξίας των, ὁπότε θὰ δυνηθῇ εὐκολώτερον νὰ ἀσκήσῃ συμφιλιωτικὴν πολιτικὴν. Ὅπως-δήποτε μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἀραβικῆς ἐπιθέσεως καὶ τὴν ἀναταραχὴν πού ἐπικρατεῖ τώρα εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν ἢ Μ. Βρεττανία εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ταχθῇ μὲ τὸ μέρος τῶν ἀράβων, διότι ἄλλως ἀντιμετωπίζει τὴν κατάρρευσιν ὁλοκλήρου τῆς πολιτικῆς της εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν καὶ μάλιστα καὶ πέραν αὐτῆς.

Εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον διὰ τὴν Μ. Βρεττανίαν νὰ ταχθῇ ἀντιμέτωπος τοῦ Ἰσλάμ καὶ διὰ τὰς συνεπείας πού θὰ ἔχῃ τοῦτο διὰ τὴν θέσιν της εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα τμήματα τῆς Αὐτοκρατορίας της.

Εἰδικὰ ἡ τυχὸν ἀπώλεια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἶναι συμφορὰ ἀνεπανόρθωτος διὰ τὴν Μ. Βρεττανίαν τὴν ὅποیان καθὼς ἐλέχθη, δὲν δύναται νὰ ἰσοφαρίσῃ

(1) Ἡ Κύπρος ἀποτελεῖ τώρα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἰς τὰ στρατιωτικὰ σχέδια τῆς σπουδαῖον ἀεροπορικὸν καὶ ναυτικὸν κέντρον. (Ἀεροδρόμιον τῆς Λευκωσίας καὶ ὁ λιμὴν Μ. Βρεττανίας ἓνα τῆς Ἀμμοχώστου κ.ο.κ.).

τὸ σχέδιον Μάρσαλ. Αὕτη δὲν δύναται νὰ στερηθῇ οὔτε τῆς στρατηγικῆς σημασίας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, οὔτε τῶν πετρελαίων αὐτῆς. Ἐὰν ἡ Μ. Βρετανία χάσῃ τὴν θέσιν της εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολὴν τὰ ἀραβικὰ κράτη θὰ καταστοῦν τότε εὐκολωτάτῃ λεία τοῦ ρωσικοῦ κομμουνισμοῦ, ἡ ἐγκαθίδρυσις δὲ τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολὴν θὰ ἔχῃ ἀνυπολογίστους συνεπειάς δι' ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην.

Ἡ Μ. Βρετανία συνεπῶς μολονότι ἡ ἐχθρότης τῶν ἐβραίων κυρίως εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τὴν ζημιώνει, δὲν εἶχε καὶ τὴν ἐπιλογὴν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τοῦ χωρισμοῦ τῆς Παλαιστίνης. Ἐπίσης εἶναι ἀδήριτος ἀνάγκη δι' αὐτὴν εἰς τὸν ἀρξάμενον ἀγῶνα μεταξὺ ἐβραίων καὶ ἀράβων νὰ ταχθῇ ὑπὲρ τῶν τελευταίων μολονότι τοῦτο τὴν φέρει εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φιλεβραϊκὴν πολιτικὴν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀσφαλῶς εἶναι εἰλικρινὴς ἡ προσπάθεια αὐτῆς νὰ ἐπιτύχῃ συμφιλίωσιν τῶν δύο ἀντιπάλων, καθ' ὅσον μόνον ἡ τάξις καὶ ἡ εἰρήνη εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολὴν ἐξυπηρετοῦν πλήρως τὰ βρεττανικὰ συμφέροντα.

Ὅπως δὴποτε ὅμως ἡ Μ. Βρετανία εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀναμορφώσῃ τὴν φιλαραβικὴν πολιτικὴν αὐτῆς εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολὴν. Ἡ νέα πολιτικὴ αὐτῆς φαίνεται νὰ περιστρέφεται περὶ δύο κεντρικὰ σημεῖα. Τὸ πρῶτον εἶναι ἡ ἰσχυροποίησις τῆς Ὑπεριορδανίας καὶ τὸ δεύτερον εἶναι ἡ ἀνάγκησις καὶ ἐξασφάλισις τῶν ἀραβικῶν συμπαθειῶν διὰ συμφωνιῶν συμμαχίας χωριστὰ μὲ ἕνα ἕκαστον τῶν ἀραβικῶν κρατῶν.

Ἡ ἀναμόρφωσις τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς

Ὡς γνωστόν, ὁ προστατευόμενος τῶν ἄγγλων Ἀβδουλάχ βασιλεὺς τῆς Ὑπεριορδανίας χάρις τοῦ ὁποίου ιδρύθη αὕτη, κατεδείχθη ὁ σταθερότερος σύμμαχος των εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολὴν. Οὗτος ἐπιχορηγεῖται ὑπὸ τῆς Μ. Βρετανίας μὲ 2. ἑκατ. λιρῶν Ἀγγλίας ἐτησίως καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσίν του ἄγγλοι ἀξιωματικοὶ μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πολὺν Γκλάμπ πασᾶν διὰ τὴν ὀργάνωσιν στρατοῦ. Ἡ Ὑπεριορδανία κατέχει τώρα μίαν ταξιαρχίαν ἀποτελουμένην ἀπὸ 10—12 χιλ. ἄνδρας ἀρτίως καὶ τεχνικῶς πλήρως κατὰρτισμένην, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τώρα τὴν πλέον ἀξιόλογον στρατιωτικὴν δύναμιν τῶν ἀραβικῶν κρατῶν.

Εἶναι προφανὲς λοιπὸν ὅτι ἡ Ὑπεριορδανία εἶναι τὸ ὑπόβαθρον τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολὴν. Ἔτσι ἐξηγοῦνται τὰ φιλόδοξα σχέδια ποῦ ἔχει ὁ Ἀβδουλάχ καὶ πιθανὸν νὰ ἀληθεύσουν αἱ κατηγορίαι ποῦ ἀποδίδουν οἱ ἐβραῖοι εἰς τοὺς ἄγγλους ὡς πρὸς τὸν ἀντισημιτισμὸν τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς.

Χωρὶς ἀμφιβολίαν ἡ Μ. Βρετανία θὰ εὐνοήσῃ τὴν ἰσχυροποίησιν τῆς Ὑπεριορδανίας καὶ θὰ προσπαθῇ νὰ ἐπεκτείνῃ αὐτὴν πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις. Λέγεται ὅτι ἰδιαιτέρως εὐνοεῖ τὴν ἐπέκτασιν αὐτῆς πρὸς νότον

μέχρι τῆς Ἀκάμπα εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν τὴν ὁποίαν σχεδιάζει νὰ ἐνώσῃ δι' ὁδοῦ μὲ τὴν Μεσόγειον εἰς τὴν Γάζαν. Οὕτω ἡ Μ. Βρεττανία ἀποκτᾷ ἓνα ἀντιστάθισμα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Σουεῖζ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς Μ. Βρεττανίας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, τουλάχιστον ὥς πρὸς τὴν ἀνατολικὴν αὐτοῦ πλευράν.

Τὸ τμήμα τοῦτο τῆς Παλαιστίνης κατὰ τὸν χωρισμὸν ἐπιδικάζεται εἰς τὸ Ἰσραήλ, ἐν ᾧ ἀντιθέτως ἡ Γαλιλαία ἡ ὁποία ἔχει δι' αὐτὸ ἱστορικὴν καὶ γενικὰ μεγαλυτέραν σημασίαν, ἐπιδικάζεται ὥς ὁμόσπονδον κράτος τῆς Συρίας, ἐκεῖθεν καὶ ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἡ Μ. Βρεττανία προτίθεται νὰ προτείνῃ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν δύο αὐτῶν περιφερειῶν μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων.

Ἐξ ἄλλου δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ σκοποὶ αὐτοὶ τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς θὰ συναντήσουν ἐμπόδια καὶ διότι ἡ Ὑπεριορδανία εἶναι μία μικρὰ καὶ ἄγονος χώρα¹—ὁ πληθυσμὸς τῆς δὲν ὑπερβαίνει τὰς 300 χιλ.—ἀλλὰ καὶ διότι κατὰ τῆς ἰσχυροποιήσεως τοῦ Ἀβδουλάχ διάκεινται ἐχθρικῶς διὰ διαφόρους λόγους σχεδὸν ὅλα τὰ λοιπὰ ἀραβικὰ κράτη².

Διὰ τοῦτο ἡ Μ. Βρεττανία ἀσκεῖ περιορισμὸν εἰς τὰς φιλοδοξίας τοῦ Ἀβδουλάχ, τὰ ὑπόλοιπα δὲ ἀραβικὰ κράτη πρὸ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ δεικνύουν ἐπίσης ὑποχωρητικότητα. Καὶ οὕτω ἐπετεύχθη διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς παναραβικῆς ἐνώσεως ὑπὸ τὸν Ἀζάμ πασᾶν, ἐνιαῖον ἀραβικὸν μέτωπον.

Μεγαλύτερα εἶναι δυσχέρεια πού θὰ συναντήσῃ τὸ ἕτερον σκέλος τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν, ἥτοι αἱ συμφωνίαι συμμαχίας.

Ἐν πρώτοις ἡ Αἴγυπτος ἀποκρούει διαρρήδην τὴν συμμαχίαν μὲ τὴν Μ. Βρεττανίαν χωρὶς τὸν διακανονισμὸν τοῦ ζητήματος τοῦ Σουδάν, πάντως δὲν ἀποκλείεται ἡ ἐξεύρεσις λύσεως πρὸ τοῦ κοινοῦ σκοποῦ, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ πρῶτον, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, εἶδον τὸ φῶς τελευταῖα εἰς Αἴγυπτον καὶ φιλαγγλικά ἄρθρα.

Ἀντιαγγλικὸς ἀνεμος πνέει καὶ εἰς τὸ Ἰράκ, μολονότι τοῦτο, διὰ τὴν δυναστικὴν συγγένειαν μὲ τὸν Ἀβδουλάχ, διάκειται εὐμενῶς πρὸς τὸν σηματοφόρον τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς, τὸν βασιλέα τῆς Ὑπεριορδανίας.

Ὡς γνωστὸν πρὸ διετίας, κατόπιν ἀντιδράσεως τῶν ρωσσοφίλων στοιχείων τοῦ Ἰράκ, δὲν ἐπεκυρώθη ἡ εἰς Λονδίνον ὑπογραφεῖσα συμφωνία μεταξὺ τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ τοῦ ἱρακινοῦ Πρωθυπουργοῦ Γκαλανί, ὁ ὁποῖος καὶ ἀνέτράπη. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ ἀντιτιθέμενοι εἰς τὴν συμφωνίαν εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι κατὰ τὸ 1943 ὠργάνωσαν ἐν συνεργασίᾳ μὲ τῶν γερμανῶν, τὴν ἀποτυχοῦσαν ἐπανάστασιν κατὰ τῶν ἄγγλων, καθὼς καὶ ὅτι

(1) Μόνον ἡ περιφέρεια τοῦ Νετζέμπ ἐμφανίζει προϋποθέσεις οἰκονομικῆς δυναμικότητος.

(2) Ἡ ἀραβικὴ ἐνωσις εὐρίσκεται τώρα ὑπὸ διάλυσιν.

ἐπὶ κεφαλῆς τῆς τωρινῆς ἀντιδράσεως κατὰ τῶν ἄγγλων, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἀντι-
 βασιλεὺς ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνεψιὸς τοῦ Ἀβδουλάχ.

Ὅμοιως ἡ Συρία διάκειται δυσπίστως πρὸς τοὺς ἄγγλους κυρίως, ἀπὸ
 ζηλοτυπίαν καὶ φόβον πρὸς τὸν εὐνοούμενόν των βασιλέα τῆς Ὑπεριορδανίας,
 διὰ τὸ φιλόδοξον σχέδιόν του τῆς ιδρύσεως τῆς Μειζονος Συρίας (Ὑπεριορ-
 δανίας—Παλαιστίνης—Συρίας μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ) ὑπὸ τὴν
 ἰδίαν αὐτοῦ αἰγίδα.

Ἐπιφυλακτικότητα μεγάλην εἰς τὴν βρεττανικὴν πολιτικὴν δεικνύει καὶ
 ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία καὶ διότι ἐπικρατεῖ ὀξεία ἀντίθεσις μεταξὺ τῶν δύο δυνα-
 στεϊῶν (Χασιμιτῶν καὶ Ἰμπν—Σαουδ), ἀλλὰ καὶ διότι αἱ νέαι παραχωρήσεις
 πετρελαίων εἰς τοὺς ἀμερικανούς, αἱ ὁποῖαι ἀποφέρουν εἰς τὸν Ἰμπν Σαουδ
 τεράστια ποσά, προσανατολίζουν αὐτὸν μᾶλλον πρὸς τὰς Ἡν. Πολιτείας.

Τέλος ἃς σημειωθῇ ὅτι ἡ βρεττανικὴ πολιτικὴ δὲν εὐνοεῖται ἀπὸ τὸν
 Μέγαν Μουφτὴν τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν Χουσεῖν, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε ὁ ὑπ' ἀριθ.
 1 δοσλόγος διὰ γερμανικὴν συνεργασίαν (συνεπῶς ἐχθρὸς τῶν ἄγγλων) καὶ ὁ
 ὁποῖος εἶναι σήμερον ἡ μᾶλλον σεβαστὴ ἀραβικὴ προσωπικότης.

Τὸ συμπέρασμα ἐκ τῆς πολιτικῆς τῆς Μ. Βρεττανίας εἰς Μ. Ἀνατολὴν

Γενικῶς περὶ τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν δύ-
 νатаи νὰ λεχθῇ, ὅτι ἀπὸ τοῦ α' παγκοσμίου πολέμου τὸ Βρεττανικὸν Ὑπουργεῖον
 τῶν Ἐξωτερικῶν κατέβαλε προσπάθειαν νὰ ἐνώσῃ ὁλόκληρον τὴν Μ. Ἀνα-
 τολὴν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς, εἴτε ὡς θρησκευτικὴν—μουσουλμανικὴν ἐνότητα, εἴτε
 ὡς ἐδαφικὴν τοιαύτην. Τὸ πρὸς τοῦτο χρησιμοποιοιθὲν ὄργανον ὑπῆρξε κυρίως πο-
 λιτικὸν καὶ δὴ ὁ ἀραβικὸς σύνδεσμος, ἐσχάτως δὲ οἰκονομικόν, ἥτοι ἡ ἐνσωμάτω-
 σις τῆς Μ. Ἀνατολῆς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς στερλίνας. Ὡς σημειωθῇ ὅτι καὶ τὰ
 δύο αὐτὰ μέσα κατεδείχθησαν ἀνεπαρκῆ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀνωτέρου σκοποῦ.

Ἀρχικῶς ὁ ἀραβικὸς σύνδεσμος ἐσημείωσε ἐπιτυχίαν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν
 τῆς πρώτης ἐντολῆς τὴν ὁποίαν ἔλαβε παρὰ τῆς Μ. Βρεττανίας. Πράγματι ἡ
 ἐξόρμησις τοῦ ἀραβικοῦ συνδέσμου, ἐναντίον τοῦ ἀντιπάλου τῆς βρεττανικῆς
 πολιτικῆς εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν, τῆς Γαλλίας, ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας καὶ
 αὕτη ἐξεδιώχθη πρὸς τριετίας ἐκ τῆς Συρίας.

Ἀντιθέτως ἡ δευτέρα ἐντολὴ τῆς Μ. Βρεττανίας πρὸς τὸν ἀραβικὸν σύν-
 δεσμον νὰ καταπνίξῃ τὸ Ἰσραήλ, ἄμεινε ἀνεκτέλεστος. Τὸ κράτος Ἰσραήλ,
 ὃχι μόνον δὲν ἐξηφανίσθη ἀλλὰ καὶ ἀνεγνωρίσθη καὶ ἀνδροῦται συνεχῶς, μά-
 λιστα ἡ στρατιωτικὴ ἐπιχειρήσις τοῦ ἀραβικοῦ συνδέσμου ἐναντίον αὐτοῦ
 ἐγένετο ἡ ἀφορμὴ νὰ διαλυθῇ ὁ ἀραβικὸς σύνδεσμος. Ὁ αἰγυπτιακὸς στρατὸς
 ὁ ὁποῖος ἐπεχείρησε μόνος του τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, ὑστέρει εἰς
 ὀργάνωσιν ἐναντι τοῦ Ἰσραήλ, ἡττήθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐδιώχθη μέχρι τοῦ αἰ-
 γυπτιακοῦ ἐδάφους.

Ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἐνότητα τῆς Μ. Ἀνατολῆς μὲ τὸ μὲν τῆς

στερλίνας, αἱ γνωσταὶ νομισματικαὶ δυσχέρειαι τῆς Μ. Βρεττανίας, κατέστησαν τὴν ἀγγλικὴν λίραν νόμισμα δευτέρας γραμμῆς καὶ τὴν θέσιν τῆς κατέλαβε τὸ δολλάριον τῶν Ἑν. Πολιτειῶν αἱ ὑποῖαι διὰ διμερῶν συμφωνιῶν πρὸς ἐκάστην τῶν ἀραβικῶν χωρῶν ὑπεκατέστησαν τὴν Μ. Βρεττανίαν οἰκονομικῶς καὶ κατὰ ἓνα μέγα μέρος καὶ πολιτικῶς, εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν.

Συνεπῶς ὁ ἀπολογισμὸς τῆς ἀγγλικῆς πολιτικῆς εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν, εἶναι θλιβερός. Τὸ Ἰσραὴλ ἰδρύθη καὶ διάκειται ἐχθρικᾶ πρὸς τὴν Μ. Βρεττανίαν, ὁ ἀραβικὸς σύνδεσμος διελύθη καὶ οἱ ἄραβες τῆς Παλαιστίνης περὶ τὰς 500 χιλιάδας, ἔγιναν πρόσφυγες καὶ περιφέρονται εἰς τὰς διαφόρους ἀραβικὰς χώρας, καὶ τέλος πανιοῦ εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν δρᾷ ἡ κομμουνιστικὴ πέμπτη φάλαγξ. Ἡ Μ. Βρεττανία προσπαθεῖ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Ἑν. Πολιτειῶν νὰ ἀνεγείρῃ τὸ καταρρεῦσαν οἰκοδόμημα τῆς πολιτικῆς τῆς εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν, τοῦλάχιστον κατὰ ἓνα τμήμα αὐτοῦ, ἥτοι τὴν Μείζονα Συρίαν. Μὲ ὑπόβαθρον τοὺς δύο εἰς αὐτὴν ἀκόμη πιστοὺς Χασεμίτας βασιλεῖς (τοῦ Ἰράκ καὶ Ὑπεριορδανίας) ἐργάζεται διὰ τὴν ἔνωσιν αὐτῶν μὲ τὴν Συρίαν καὶ Λίβανον¹. Τὸ σχέδιον τοῦτο φυσικὰ ἔχει νὰ ὑπερνικήσῃ πολλὰ ἐμπόδια ἐκ μέρους τῶν ἰδίων χωρῶν πού πρόκειται νὰ ἐνωθοῦν, ἀντιθέτως ἐφαίνετο ὅτι ἡ φανερά ἀντίδρασις ἐναντίον τῆς Μείζονος Συρίας ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν ἀραβικῶν κρατῶν, θὰ ἦτο δύσκολος, καθ' ὅσον αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ τὸν πυρῆνα τῆς ἀραβικῆς ἐνόητος.

Ἐν τούτοις καὶ ἐναντίον τοῦ μικροῦ αὐτοῦ σχεδίου τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς ἐνεφανίσθησαν ἀντιδράσεις. Οὕτω ἡ Αἴγυπτος μὲ ἓνα ἐπιδέξιον χειρισμὸν ἀντιπροτείνει εἰς τοῦτο ἓνα σχέδιον συλλογικῆς στρατιωτικῆς συμβάσεως τῶν ἀραβικῶν κρατῶν μὲ κοινὸν ἐπιτελεῖον, τυποποιημένα ὅπλα κ.τ.λ. Ἡ πρότασις αὕτη ἀποτελεῖ τὸ στρατιωτικὸν τμήμα τοῦ παλαιοῦ ἀραβικοῦ συνδέσμου καὶ ὀφείλεται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ἐν Καίρῳ ἀμερικανοῦ πρεσβευτοῦ. Ἡ Μ. Βρεττανία ἀναγκαστικῶς θὰ εὐνοήσῃ τὴν πρότασιν αὐτὴν καὶ θὰ παραιτηθῇ τῆς πλεονεκτικῆς τῆς θέσεως πού ἔχει τώρα νὰ ἐλέγχῃ τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις τῆς Ὑπεριορδανίας καὶ τοῦ Ἰράκ. Ἡ πολιτικὴ τοῦ διαίρει καὶ βασίλευε ἀποτελεῖ ἀναχρονισμόν, ἡ ἔνωσις τῶν ἀραβικῶν χωρῶν εἶναι ἡ νέα γραμμὴ τῆς πολιτικῆς τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Τὰ ἀνωτέρω δὲν ἀποτελοῦν παρὰ μίαν ὥχρὰν εἰκόνα τῶν δυσχερειῶν πού ἀντιμετωπίζει ἡ Μ. Βρεττανία εἰς τὴν προσπάθειάν της νὰ διατηρήσῃ τὸν ἑλεγχον εἰς τὴν Μ. Ἀνατολήν καὶ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὰς δι' αὐτὴν δυσμενεῖς συνέπειας πού εἶχε ἡ ἰδρυσις τῆς Παλαιστίνης. Ἐτσι ἐξηγεῖται καὶ τὸ λεχθὲν

(1) Ἀσφαλῶς εἰς πολλοὺς σύρους διατηρεῖται ἀκόμη συμπάθεια διὰ τὸν οἶκον τῶν Χασεμιτῶν, ὁ Φεϊζάλ υἱὸς τοῦ Χουσεῖν ὑπῆρξε ἀρχικῶς ἀρχηγὸς τῆς Συρίας. Ὑπάρχει, ὡς λέγεται τὸ δνερον τῆς Μεγάλης Συρίας μὲ πρωτεύουσαν τὴν παλαιὰν Δαμασκὸν μὲ τὴν λαμπρότητά της τῶν Ὀμμαγιάδων καὶ τοῦ Σαλαδῖνου. Αὐτὸ ἦτο τὸ σχέδιον τοῦ Ἀῶρενς.

ὑπό τινων ἀγγλων ὅτι ἡ ἀπώλεια τῆς Μ. Ἀνατολῆς διὰ τὴν Μ. Βρεττανίαν εἶναι τὸ τελευταῖον κτύπημα εἰς τὴν ζωὴν τῆς Αὐτοκρατορίας της καθὼς καὶ ὅτι ἡ Ἱδρυσις τῆς Παλαιστίνης ὑπ' αὐτῆς ὑπῆρξε μεγάλο σφάλμα.

δ') Αἱ Ἑνωμ. Πολιτεῖαι καὶ ἡ Παλαιστίνη

Ἀπείρως τραγικώτερον εἶναι τὸ δῖλημα πρὸ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται αἱ Ἑν. Πολιτεῖται ἐξ αἰτίας τοῦ Παλαιστινικοῦ.

Ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω ἡ σπουδαία στρατηγικὴ θέσις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἔχει ἀσφαλῶς βασικὴν σημασίαν καὶ πιθανῶς ἴσῃ διὰ τὰς Ἑν. Πολιτείας ὅπως καὶ διὰ τὴν Μ. Βρεττανίαν. Ἴσος εἶναι ἐπίσης ὁ κίνδυνος καὶ δι' αὐτάς εἰς περίπτωσιν ἐγκαθιδρύσεως τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολῇ.

Αἱ πετρελαιοφόροι πηγαὶ αὐτῆς ἔχουν βέβαια μικροτέραν σημασίαν, πάντως οὔτε αἱ Ἑν. Πολιτεῖται δύνανται νὰ παραιτηθῶν αὐτῶν.

Ἐξ ἄλλου ὅμως διὰ λόγους ἐσωτερικῆς πολιτικῆς ἀποκλείεται σχεδὸν πλήρως ἡ ἀντεβραϊκὴ πολιτικὴ τῶν Ἑν. Πολιτειῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑβραίων τῶν Ἑν. Πολιτειῶν εἶναι μεγάλος (περὶ τὰ 7—8 ἑκατομ), ἡ πολιτικὴ ὅμως ἰσχὺς αὐτῶν εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλυτέρα τῆς ποσοτικῆς αὐτῆς ἀναλογίας των. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν μεγάλην φυλετικὴν ἀλληλεγγύην πού ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν ἑβραίων, εἰς τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν καὶ εἰς τὰς ἱκανότητάς των, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα κατορθώνουν νὰ ἐπικρατοῦν εἰς τὴν πίστιν, τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὰ μέσα τῆς δημοσιότητος (δημοσιογραφίαν, ραδιοφωνίαν κλπ.)

Ἰδιαιτέρως ὡς γνωστόν, εἶναι ἰσχυρά ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ οἰκονομικὴ αὐτῶν θέσις εἰς τὴν Ν. Ὑόρκην. Οἱ ἑβραῖοι αὐτῆς ἀνέρχονται περ' τὰ 2 1/2 ἑκατομ. ἥτοι κάθε τρίτος κάτοικος τῆς Ν. Ὑόρκης εἶναι ἑβραῖος, διὰ τὸν μέγαλον δὲ ἀριθμὸν τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῆς, (48) δύνανται νὰ ἀσκοῦν ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν εἰς τὴν κάτω βουλήν.

Φυσικὰ ἡ ἰσχυρὰ αὕτη πολιτικὴ θέσις τῶν ἑβραίων ὑπῆρξε σχεδὸν ἀποφασιστικὴ κατὰ τὴν περίοδον τῶν τελευταίων προεδρικῶν ἐκλογῶν. Δι' αὐτὸ δὲν ἦτο ἀπλῆ ἑβραϊκὴ μεγαλοστομία ἡ ἀπειλὴ τοῦ ἑβραϊκοῦ τύπου μετὰ τὴν πρώτην ὑπαναχώρησιν τοῦ Προέδρου Τρούμαν εἰς τὸ Παλαιστινικόν (τοῦ μὴ χωρισμοῦ), ὅτι οὗτος ἔχασε τὴν ἐκλογὴν του.

Ὅμοιως εἶναι εὐεξήγητον ὅτι αἱ Ἑν. Πολιτεῖται εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν ὑπὸ τῶν ἑβραίων τοῦ ἀνεξαρτήτου Ἰσραὴλ πρῶται ἐσπευσαν νὰ ἀναγνωρίσουν τοῦτο ντὲ φάκτο, καὶ ὑπεσχέθησαν δάνειον 100 ἐκ. δολ. καὶ ὅτι ἐν γένει λαμβάνουν ἑκτοτε θέσιν εὐνοϊκὴν διὰ τοὺς ἑβραίους εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ Ο.Η.Ε. διὰ τὸ Παλαιστινικόν.

Ἡ νέα αὕτη θέσις τοῦ προέδρου Τρούμαν εἰς τὸ Παλαιστινικόν εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον χαρακτηριστικὴ καθ' ὅσον, ὑπῆρξε τόσον ἐσπευσμένη ὥστε, τουλάχιστον καθὼς ἐλέχθη, αὕτη ὑπῆρξε ἐκπληξίς ὄχι μόνον διὰ τοὺς Βρεττανούς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸν τὸν στρατηγὸν Μάρσαλ.

Βέβαια οἱ πραγματικοὶ σκοποὶ τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι καὶ ἄλλοι ἐκτὸς τῶν ἐσωτερικῶν πολιτικῶν, πάντως εἶναι γεγονός ὅτι ὑπῆρξε πράγματι ἡ ἀνάγκη τῆς ἐναρμονίσεως τῆς παλαιστινικῆς πολιτικῆς τῶν δύο δυτικῶν ὑπερδυνάμεων. Πρὸς τοῦτο ἔτεινε καὶ ἡ προσπάθεια αὐτῶν εἰς τὸν Ο.Η.Ε., ὅπως διὰ διαφορῶν προτάσεων κερδίσουν χρόνον, ἐν ᾧ ἀντιθέτως ἡ Ρωσσία ἐπρότεινε τὴν ἀμεσον ἄσκησιν κηδεμονίας ὑπὸ τῆς Ο.Η.Ε.. ἡ ὁποία ἤλπιζεν ὅτι θὰ τῆς ἐπιτρέψῃ καὶ τὴν ἐπέμβασίν της εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ὡς σημειωθῇ ὅτι πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἡ Ρωσσία ἐξεδήλωσε τὴν πρόθεσίν της νὰ ἀντιπροσωπευθῇ εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Κηδεμονιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον μέχρι τινὸς ἀπέφευγε νὰ προσχωρήσῃ. Ἡ μέχρι τοῦδε ἀποφυγὴ αὕτη ἐξηγεῖται ἴσως, ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι σύμφωνα μὲ τὸν καταστατικὸν χάρτην τοῦ Ο.Η.Ε. εἰς τὸ Συμβούλιον Κηδεμονιῶν δὲν ἰσχύει τὸ βέτο τῶν τεσσάρων μεγάλων.

Ἡ ἔλλειψις ἐναρμονίσεως μεταξὺ τῆς πολιτικῆς τῶν δύο ἀγγλοσαξωνικῶν δυνάμεων εἰς τὸ Παλαιστινικὸν ἐνεφάνισαν τὸ πρῶτον τόσῃν μεγάλην ὀξύτητα. Οὕτω ἡ Μεγ. Βρεττανία ἐφέρετο δυσφοροῦσα διὰ τὴν ἐσπευσμένην ἀναγνώρισιν τοῦ Ἰσραὴλ ντὲ φάκτο ὑπὸ τοῦ Προέδρου Τρούμαν, τὴν ὑπόσχεσιν διὰ παροχὴν δανείου εἰς αὐτό, καὶ ἄρσιν τῆς ὑφισταμένης ἀπαγορεύσεως διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ὅπλων εἰς Παλαιστίνην.

Ἐξ ἄλλου αἱ Ἑνωμ. Πολιτεῖται μεταξὺ ἄλλων διηρμαρτύρονται ὅτι ἡ Μεγ. Βρεττανία ἡμπόδισε τὴν ἐβραϊκὴν εἰσόδον εἰς Παλαιστίνην καὶ ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ἐξοπλίζῃ τὸ Ἰράκ καὶ ἰδίως τὴν Ὑπεριορδανίαν. Ἐπ' αὐτοῦ ἡ Μ. Βρεττανία διετείνετο ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ὑποστήριξις της εἰς τὴν Ὑπεριορδανίαν ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἐνίσχυσιν αὐτῆς μέχρι ὅτου καταστῇ αὕτη βιώσιμος, καὶ πράγματι τελικὰ ἔπαυσε νὰ ἐπιχορηγῇ τὸν Ἀβδουλάχ.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι καὶ ἡ Μ. Βρεττανία καὶ αἱ Ἑν. Πολιτεῖται ὑπέσκαψαν αἱ ἴδιαι μέχρι τινὲς τὴν συμφιλιοτικὴν μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων πολιτικὴν πού ἡκολούθουν. Διότι φαίνεται βέβαιον ὅτι οὔτε οἱ ἄραβες χωρὶς τὴν ἐνίσχυσιν τῶν βρεττανῶν θὰ προέβαλλον τὴν ἀδιαλλαξίαν πού ἔδειξαν κατ' ἀρχὴν, ἀφ' οὗ ἄλλως τε καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν πολιτικὰ καὶ οἰκονομικὰ συμφέροντα δὲν εὐρίσκονται εἰς τὸ μέρος τῆς Ρωσσίας, οὔτε καὶ οἱ ἐβραῖοι θὰ ἀπέκρουον τὴν λύσιν τοῦ Ο.Η.Ε. χωρὶς τὴν βεβαιότητα ὅτι τελικῶς αἱ Ἑν. Πολιτεῖται θὰ ταχθοῦν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὅτι τελικῶς θὰ ἀναγνωρίσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Ἰσραὴλ.

Ὅπως δὴποτε πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι ἀσφαλῶς καὶ αἱ δύο δυνάμεις καταβάλλουν τώρα εἰλικρινῇ προσπάθειαν διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν συμφιλίωσιν μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων.

ε') Τὰ αἷτια τῆς παλαιστινικῆς πολιτικῆς τῶν Ἑν. Πολιτειῶν

Τὰ ἀνωτέρω καταδεικνύουν ὅτι ἡ Παλαιστίνη ἀποτελεῖ, ἀφ' ἐνὸς ἀντίθεσιν μεταξὺ ρώσων καὶ ἀγγλοσαξόνων ἀφ' ἑτέρου, μεταξὺ βρεττανῶν καὶ ἀμερι-

κανών. Αί 'Ην. Πολιτεῖαι ἐτάχθησαν ἐσχάτως ὑπὲρ τῶν ἐβραίων καὶ ἀνεγνώρισαν τὸ κράτος 'Ισραήλ, ἐν ᾧ ἡ Μεγ. Βρεττανία, ἐτάχθη ὑπὲρ τῶν ἀράβων. Φυσικὰ ἡ Ρωσσία ὑποθάλλει τὴν ἀναταραχὴν καὶ παραδοκεῖ κατάλληλον εὐκαιρίαν πρὸς διάδοσιν τοῦ κομμουνισμοῦ. Εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὰ κίνητρα εἰς τὰ ὁποῖα ὀφείλεται ἡ πολιτικὴ τῶν δύο δυτικῶν συμμάχων πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψει τὰ ἀκόλουθα:

Ἄς ἐξετάσωμεν πρῶτον τὴν πολιτικὴν τῶν 'Ην. Πολιτειῶν. Τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν αὐτῆς εἶναι αἱ ταλαντεύσεις καὶ τοῦτα διότι μολονότι αὕτη ἐσχάτως εἶναι φιλοεβραϊκὴ πράγματι αὕτη εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἀγῶνος μεταξὺ δύο ἀντιτιθεμένων ὁμάδων ἐπὶ τοῦ Παλαιστινικοῦ. Ἡ μία ἦτο ἐκείνη ἡ ὁποία ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν σκοπιμότητα καὶ ἰδιαίτερος εἰς προεξόφλησιν τῶν συμπαθειῶν τῶν ἐβραίων διὰ τὴν προσεχῆ τότε προεδρικὴν ἐκλογὴν τοῦ ἔτους 1948. Ἡ ὁμάς αὕτη, ὡς ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς θέσεως τῶν ἐβραίων εἰς τὰς 'Ημ. Πολιτείας, ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ κράτους 'Ισραήλ.

Ἡ φιλοεβραϊκὴ ὁμάς ἥσκησε μεγάλην πίεσιν ἐπὶ τοῦ Προέδρου Τρούμαν καὶ προπαγάνδαν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην τῶν 'Ην. Πολιτειῶν καὶ μάλιστα διὰ τῶν πολυαριθμῶν ἐβραίων δημοσιογράφων καὶ εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν τύπον.

Ἡ δευτέρα ὁμάς ἀπετελεῖτο κυρίως ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν πολεμικῶν ὑπηρεσιῶν, οἱ ὁποῖοι, διὰ τὴν στρατηγικὴν θέσιν τῆς Μ. Ἀνατολῆς καὶ τὴν σημασίαν τῶν πετρελαίων αὐτῆς διὰ τὴν πολεμικὴν οἰκονομίαν, ἐτάχθησαν ὑπὲρ φιλοαραβικῆς πολιτικῆς.

Ὡς εἶναι φυσικὸν μὲ τὴν δευτέραν ὁμάδα ὑπὲρ τῶν ἀράβων συντάσσονται καὶ αἱ διάφοροι ἐπιχειρήσεις ποὺ ἐνδιαφέρονται εἰς τὰ πετρέλαια καὶ ἓνα μέρος ἀμερικανῶν οἱ ὁποῖοι κατ' ἀρχὴν ἀκολουθοῦν τὸν ἀντισιμιτισμόν, ὁ ὁποῖος ἤρχισε πάλιν ἐσχάτως νὰ ἐμφανίζεται εἰς τὰς 'Ην. Πολιτείας.

Πρὸ τούτου ὁ Πρόεδρος Τρούμαν ἠναγκάσθη, μετὰ πολλὰς ὑποχωρήσεις τελικῶς νὰ ταχθῇ ὑπὲρ τοῦ Κράτους 'Ισραήλ μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι οὕτω θὰ καταστῇ δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῇ συνεννόησις μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων καὶ θὰ ἐξασφαλισθοῦν καὶ τὰ πετρέλαια τῆς Μ. Ἀνατολῆς διὰ τὰς δυτικὰς δυνάμεις.

Ὑπὲρ τῆς δυνατότητος αὐτῆς συνηγορεῖ τὸ καλῶς ἐννοούμενον πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν συμφέρον τῶν ἀράβων, οἱ ὁποῖοι ἄλλωστε θὰ παύσουν νὰ εἶναι ἀδιάλλακτοι καὶ δὲν θὰ ἀκυρώσουν τὰς παραχωρητικὰς συμβάσεις, ὡς ἀπειλοῦν, ἐὰν δὲν ὑποστηριχθοῦν εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς Μ. Βρεττανίας. Τέλος δὲν ἀποκλείεται ἐπίσης ἡ ἐξασφάλισις τῶν πετρελαίων ὑπὲρ τῶν δυτικῶν νὰ ἔχη ἀφελθῇ σιωπηρῶς εἰς τὴν βρεττανικὴν πολιτικὴν.

Ἐξ ἄλλου αἱ κρατικαὶ ὑπηρεσίαι καὶ ἰδιαίτερος τὰ πολεμικὰ Ὑπουργεῖα καταβάλλουν κάθε δυνατὴν προσπάθειαν, ὅπως ἀποφευχθῇ ἡ ἐχθρότης τῶν ἀράβων καὶ συνεπείᾳ αὐτῆς ἡ ἀπώλεια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς διὰ τοὺς δυτικούς.

Οὕτω ὁ Μάρσαλ ἐδήλωσε ὅτι ἡ πολιτικὴ τῶν 'Ην. Πολιτειῶν εἰς τὴν

Μέσσην Ἄνατολὴν πρέπει νὰ ὑποστηρίξη τὰ ζωτικὰ στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς αὐτήν, ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν Φόρεσταλ ἐχαρκτηρίσῃ τὰ πετρέλαια τῆς Μέσσης Ἀνατολῆς ὡς ἀποθέματα τοῦ ἀμερικανικοῦ ναυτικοῦ εἰς περίπτωσιν συρράξεως Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως.

Εἰς τὴν διπλὴν αὐτὴν ἀποψιν τοῦ Παλαιστινικοῦ ζητήματος ὀφείλεται ὅτι ἡ πολιτικὴ τῶν Ἑν. Πολιτειῶν ἐστερεῖτο σταθερότητος καὶ ἦτο καιροσκοπικὴ καὶ πλήρης διακυμάνσεων. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ἀναλύσει αὕτη ἐπεδίωξε νὰ κερδίσῃ τὰς πολιτικὰς συμπαθείας τῶν ἐβραίων τῆς Ἀμερικῆς καὶ μὲ τὸν χρόνον νὰ ἐπιτύχῃ συμφιλίωσιν μεταξὺ ἀράβων καὶ ἐβραίων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὁ Πρόεδρος Τρούμαν ἀνεγνώρισε τὸ Κράτος Ἰσραὴλ ντὲ φάκτο μόνον (ἐν ᾧ ἡ Ρωσσία ἀνεγνώρισε ἀμέσως καὶ *de jure*) καὶ ἔθεσε εἰς κίνησιν τὴν ΟΗΕ μὲ τὸν μεσολαβητὴν κόμητα Μπερναδόττε.

στ') *Τὰ αἷτια τῆς παλαιστινικῆς πολιτικῆς τῆς Μεγάλης Βρετανίας*

Ὡς πρὸς τὴν βρεττανικὴν πολιτικὴν εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν αὕτη δὲν εἶναι παρὰ σταθερῶς φιλαραβική. Ἡ Μ. Βρετανία ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὰ πετρέλαια τῆς Μ. Ἀνατολῆς αὕτη δὲ κατέχει καὶ κεντρικὴν θέσιν εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς καθ' ὅσον δι' αὐτὴν ἡ συγκοινωνιακὴ καὶ ἡ στρατηγικὴ σημασία τῆς Μέσσης Ἀνατολῆς εἶναι βασική.

Πλὴν αὐτοῦ ἡ βρεττανικὴ πολιτικὴ φέρει κατὰ ἓνα μεγάλον ποσοστὸν καὶ καθαρῶς ἀντιπαλαιστινικὸν χαρακτήρα. Εἰδικώτερον οἱ κυριώτεροι λόγοι εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλεται τοῦτο εἶναι, οἱ ἀκόλουθοι:

Ἡ πολιτικὴ τῆς Μ. Βρετανίας, κατόπιν μακρῶν προσπαθειῶν καὶ μεγάλων θυσιῶν, ἔφθασε εἰς τὸ ἀποκορύφωμα αὐτῆς εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν κατὰ τὴν μεσοπολεμικὴν περίοδον ὅταν αὕτη εἶχε ὑπὸ τὸν πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν ἔλεγχόν τῆς ὁλόκληρον τὴν περιφέρειαν αὐτήν.

Ἡ κυριαρχικὴ ὁμῶς αὕτη θέσις ἤρχισε νὰ ὑποχωρῇ κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον καὶ μετ' αὐτόν, νὰ κλονίζεται δὲ ἐξ ὁλοκλήρου μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς Μ. Βρετανίας ἐκ τῆς Παλαιστίνης.

Πράγματι ἡ ἀποχώρησις ἐκ τῆς Παλαιστίνης τῆς Μ. Βρετανίας ὑπῆρξε ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τὰ δυὸ ὄχυρά (τὸ ἄλλο εἶναι ἡ Ὑπεριορδανία) ποὺ κατεῖχε ἡ Μ. Βρετανία εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν, ἡ ἐγκατάλειψις δὲ αὐτοῦ ἐκλόνισε ἐκ βάθρων τὴν θέσιν τῆς. Ἡ μείωσις αὕτη τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ γοήτρου τῆς εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν κατέστησε τὴν βρεττανικὴν πολιτικὴν ἀνήσυχον καὶ δύσπιστον. Ὑπάρχουν πολλοὶ βρεττανοὶ οἱ ὁποῖοι φοβοῦνται ὅτι χωρὶς φιλοαραβικὴν πολιτικὴν ἐκ μέρους τῆς Μ. Βρετανίας ἡ ἀραβικὴ ἑνωσις θὰ λάβῃ ἀντιβρεττανικὸν χαρακτήρα καὶ θεωροῦν ἐξ ἄλλου τὴν Παλαιστίνην ὡς μίαν φωλεὰν μεγάλου κινδύνου διὰ τὴν Βρεττανικὴν Αὐτοκρατορίαν.

Κατ' ἄλλους δὲν ἀποκλείεται, ὑπὸ τὰς γοερὰς κραυγὰς τῶν δυστυχῶν τέκνων τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὰ ἀντιβρεττανικὰ αἰσθήματα αὐτῶν, νὰ κρύπτονται

μεγάλα καταστρωμένα κεφαλαιοκρατικά σχέδια τῶν ἐβραίων τῶν Ἑν. Πολιτειῶν διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν πετρελαίων τῆς Μ. Ἀνατολῆς. Ὁ ἀποικισμὸς δὲ τῶν ἐβραίων θεωρεῖται ὡς ἡ πρώτη πολεμικὴ εἰσβολή.

Οὕτω ὁ ἄγγλος στρατηγὸς βουλευτὴς Σπῆερς θεωρεῖ τὸν σιωνισμόν ὡς φροβερὰν θεομηνίαν καὶ σκοτεινὴν δύναμιν, ἡ ὁποία ἀπειλεῖ νὰ ἐκδιώξῃ τὴν Μ. Βρεττανίαν ἀπὸ τὴν Μ. Ἀνατολήν.

Πλὴν αὐτοῦ μερικοὶ ἄγγλοι ἀνησυχοῦν καὶ διὰ τὰ κοινωνικὰ σχέδια τοῦ σιωνισμοῦ, καθ' ὅσον ὁ ἐβραϊσμὸς ρέπει εἰς τὸν διεθνισμόν καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀρνητικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἐβραϊκοῦ πνεύματος συμβάλλει εἰς τὴν διάβρωσιν τοῦ ὑπάρχοντος καθεστῶτος. Πράγματι οἱ ἐβραῖοι τῆς Παλαιστίνης κατὰ μικρὸν ποσοστὸν εἶναι φανατικοὶ διὰ τὰ κοινωνικὰ πειράματα καὶ διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ρωσσικοῦ κομμουνισμοῦ. Ἡ ὀργάνωσις Στέρν εἶναι κατέρυθρος καὶ τυφλὸν ὄργανον τῆς Κομίντερν τὸ ὁποῖον διακηρύσσει ὅτι τὸ μέλλον τῆς Παλαιστίνης εἶναι συνδεδεμένον ἀπολειστικὰ μὲ τὴν Ρωσσίαν, τὴν ἀληθῶς δημοκρατικὴν χώραν. Φυσικὰ ὑπὸ παρομοίας συνθήκας ἡ ἐπίδρασις τῆς Ρωσσίας ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης θὰ αὐξάνεται συνεχῶς. Γενικὰ ἡ πολιτικὴ τῆς Μ. Βρεττανίας σήμερον βασίζεται εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ Ἰσραήλ ἡμπορεῖ νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν εἰς τὴν Ρωσσίαν ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ ὅτι θὰ εἶναι πάντοτε ἀντιαγγλικόν.

Πλὴν τῆς Παλαιστίνης καὶ τὸ ἄλλο ἔδαφος τῆς Μ. Ἀνατολῆς εἶναι γόνιμον διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ κομμουνισμοῦ ὅστις διαθέτει εἰς ὅλας τὰς ἀραβικὰς χώρας πέμπτην φάλαγγα.

Τὸ φρουδαρχικὸν σύστημα αὐτῶν παρουσιάζει ὅλα τὰ δυσμενῆ συμπτώματα αὐτοῦ, ἥτοι τῆς διαφθορᾶς τῶν ἀρχόντων καὶ τὴν ἡθικὴν κατὰπτωσιν καὶ ἀπαθλίωσιν τῶν κατωτέρων τάξεων.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐλέχθη καὶ εἶναι ὀρθὸν ὅτι ἡ τυχὸν ἀπώλεια τῶν πετρελαίων τῆς Μ. Ἀνατολῆς δὲν δύναται νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τοῦ σχεδίου Μάρσαλ, ὅπως ὀρθὸν εἶναι ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τῆς Μ. Βρεττανίας ἀπὸ τὴν Μ. Ἀνατολήν εἶναι τὸ τελευταῖον κτύπημα κατὰ τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς.

Ἡ πολιτικὴ συνεπῶς τῆς Μ. Βρεττανίας θὰ πρέπει νὰ τείνῃ εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἀραβικῆς ἐνότητος ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἡ ὁποία ὁμῶς προσκόπτει εἰς δύο ἐμπόδια: τὴν ἀγγλοαιγυπτιακὴν διαφορὰν καὶ τὴν δυσπιστίαν πού προκαλοῦν στὸν Ἰμπν Σαούντ καὶ τὴν Αἴγυπτον αἱ φιλοδοξίαι τοῦ Ἀδουλάχ. Οὕτω θὰ ἐξασφαλιζέτο τὸ Σουεζ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευράς του καὶ τὰ πετρέλαια τῆς Μ. Ἀνατολῆς θὰ παραμείνουν εἰς διάθεσιν τοῦ δυτικοῦ συνασπισμοῦ.

Ὁ ἀραβικὸς σύνδεσμος ἀπέτυχε εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ σκοπὸν ὁ ὁποῖος ἦτο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἰδρυσιν τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ ἑλλειψὶς ἐνότητος, συνεπεία τῶν ἀντιζηλιῶν μεταξύ τῶν ἀραβικῶν κρατῶν, εἶχον ὡς συνέπειαν τὴν νίκην τοῦ Ἰσραήλ κατὰ τοῦ αἰγυπτιακοῦ στρατοῦ καθὼς καὶ τὴν χαλάρωσιν, μέχρις

άποσυνθέσεως, τοῦ ἀραβικοῦ συνδέσμου. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ὁ σκοπὸς τῆς βρεττανικῆς πολιτικῆς μετεβλήθη καὶ αὕτη ἀποβλέπει τώρα εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς λεγομένης χασεμιτικῆς Ἀραβίας ὑπὸ τὸν Ἀβδουλάχ μετὰ τὸν Λίβανον, Συρίαν, Ὑπεριορδανίαν καὶ Ἰράκ. καὶ πιθανῶς καὶ τὴν Παλαιστίνην.

Ὁ Ὄργανισμὸς αὐτὸς θὰ ἐξυπηρετεῖ πλήρως τὰ βρεττανικὰ συμφέροντα εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν ἐλέχθη μάλιστα ὅτι οὕτω θὰ ἐπανήρχετο ἐμμέσως ἡ Μ. Βρεττανία εἰς τὴν θέσιν πού κατεῖχε πρὶν ἐγκαταλείψῃ τὴν Παλαιστίνην τὸν Μάϊον τοῦ 1948. Ἴσως καὶ ἡ τελευταία ἐπανάστασις ἐναντίον τοῦ Ἑλ Ζαῖμ εἰς τὴν Συρίαν ὅτι ἀποτελῇ ἓνα τμῆμα τοῦ σχεδίου αὐτοῦ¹. Ἐὰν καὶ τὸ σχέδιον αὐτὸ καταδειχθῇ ἀκατόρθωτον τότε ἡ Μ. Βρεττανία θὰ ἀναγκασθῇ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν προσπάθειαν πρὸς ἱδρυσιν ἑνὸς ὁμοσπόνδου Κράτους τῆς Ὑπεριορδανίας καὶ Παλαιστίνης μετὰ οὐδετεροποίησιν τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τοῦ λιμένος τῆς Γιάφας καὶ ἐξασφάλισιν τῆς λειτουργίας τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ αὐτῆς.

Αὐτὸ λέγεται ὅτι εἶναι τὸ σχέδιον Μπέβιν διὰ τὸ ὅποιον ἐλέχθη ὅτι οὗτος συνδέει καὶ προσωπικὴν φιλοδοξίαν, πάντως ἐκεῖθεν ἐξηγεῖται ἡ ἐβραϊκὴ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ ὑπουργοῦ βρεττανοῦ τοῦ ὁποίου ἡ παλαιστινικὴ πολιτικὴ ἐχαρακτηρίσθη ἐκ τῶν ἐβραίων ὡς ἱδρυσίς ἑνὸς νέου γκέτο εἰς Παλαιστίνην.

ζ') Ἡ μελλοντικὴ ἐξέλιξις τῆς Παλαιστίνης

Εἶναι φυσικὰ δύσκολον νὰ λεχθῇ ἀπὸ τοῦδε ποία θὰ εἶναι ἡ μελλοντικὴ ἐξέλιξις τῆς Παλαιστίνης καθὼς καὶ ἡ ἐπίδρασις πού θὰ ἀσκήσῃ αὕτη εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν. Φαίνεται πράγματι πολὺ πιθανὸν ὅτι ἡ ἱδρυσίς τῆς Παλαιστίνης θὰ ἀποβῇ ἓνας μέγας κίνδυνος διὰ τὰ ἀραβικὰ κράτη καὶ εἶναι ἴσως ἀληθὲς ἡ γνώμη ὅτι εἶναι μοιραῖον ἡ Παλαιστίνη νὰ ἀποβῇ ἐπικίνδυνος δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην ἔστιά κομμουνισμοῦ.

Πάντως πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι τώρα μετὰ τὴν ἱδρυσιν τῆς Παλαιστίνης τὸ σχέδιον διαιρέσεως ἦτο δίκαιον καὶ ἀνθρωπιστικὸν καὶ ἀπετέλει μίαν λογικὴν λύσιν, καὶ ἴσως τότε καὶ δυνατὴν, ἐὰν ὑπῆρχε ἡ θέλησις τῆςπραγματοποιήσεως αὐτοῦ εἰς τοὺς τρεῖς μεγάλους.

(1) Ὡς προστεθῇ ὅτι τὸν Μάρτιον τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς τὴν Συρίαν ἔλαβε χώραν καὶ τρίτον στασιακὸν κίνημα. Ὁ Χιναβὶ ὅστις εἶχεν ἀνατρέψῃ τὸν Αὐγουστον 1948 τὸ καθεστὼς τοῦ Χουσσὴ Ζαῖμ καὶ ἐκτελέσει αὐτόν, συνελήφθη τώρα καὶ αὐτὸς μετὰ τὴν σειρὰν του ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ νέου κινήματος Σισαϊαλί. Θεωρεῖται ὡς βέβαιον ὅτι ὁ Χουσσὴ Ζαῖμ ἦτο ὑπαδὸς φιλογαλλικῆς πολιτικῆς καὶ θεωρεῖ τὴν Γαλλίαν ὡς τὴν καλυτέραν ἐγγύησιν διὰ τὴν ἀποτροπὴν τῶν βρεττανικῶν σχεδίων περὶ δημιουργίας τῆς Μείζονος Συρίας. Ὁ ἀνατρέψας αὐτόν καὶ ἀνατραπεὶς τώρα Χιναβὶ ἐσχεδίαζε τὴν ἐνωσιν μετὰ τὴν Ὑπεριορδανίαν καὶ ἀκριβῶς εἰς παρεμπόδισιν αὐτῆς ἔλαβε χώραν τὸ νέον κίνημα. Ὁ σημερινὸς δικτάτωρ ὑποστηρίζεται ὑπὸ τοῦ κόμματος τῶν Νέων Σύρων οἱ ὅποιοι ἐπιδιώκουν ριζικὰς κοινωνικὰς μεταβολάς.

Πολύ πιθανή φαίνεται ἡ γνώμη τῶν σιωνιστῶν καὶ τοῦ Προέδρου Ρούσβελτ ὁ ὁποῖος ἦτο προσιωνιστῆς καὶ ἐπίστευε ὅτι ἡ Παλαιστίνη ἤμπορεῖ νὰ ἀποβῇ ὑπόδειγμα δημοκρατικοῦ καὶ προοδευτικοῦ κράτους εἰς τὴν καθυστερημένην καὶ φεουδαρχικὴν Μέσσην. Ἀνατολήν.

Ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραὴλ παρουσιάζει αἰσθητὴν ἀνομοιογένειαν σωματικῶν ἰδιοτήτων, πνευματικότητα ἀναπτύξεως, γλώσσης, θρησκείας καὶ πολιτικῆς ἰδεολογίας. Τοῦτο εἶναι φυσικὸν διότι στρατολογεῖται ἀπὸ διαφόρους περιφερείας (χώρας) καὶ διάφορα κοινωνικὰ στρώματα. Ποιοτικῶς (ἀπὸ σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἀπόψεως) τὸ χαμηλότερον ἐπίπεδον ἔχουν οἱ ἑβραῖοι ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὰς ἀραβικὰς χώρας. Ἐπειτα εἰς τὴν σειρὰν ἔρχονται οἱ ἐκ τῶν ἀνατολικῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ ἰδίως οἱ ἐκ τῆς Ρωσσίας καὶ Πολωνίας καὶ ἐν γένει οἱ πρόσφυγες. Οἱ πλέον προηγμένοι ἑβραῖοι τοῦ Ἰσραὴλ εἶναι οἱ προερχόμενοι ἐκ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν οἱ ὁποῖοι ὑστεροῦν ὅμως ἀριθμητικῶς.

Υπάρχει καὶ ἡ νέα γενεὰ ἐκ τῶν ἀποίκων (20-25 χιλιάδες) μὲ εἰδικὴν ὀνομασίαν εἰς τὴν ὁποίαν οἱ φιλοεβραῖοι στηρίζουν μεγάλας ἐλπίδας ὅτι θὰ ἀποτελέσῃ ποιοτικῶς τὸν καλύτερον εἰς τὸ μέλλον πυρῆνα τοῦ Ἰσραὴλ.

Εἰς τὴν διαφοροποίησιν αὐτὴν σημαντικὸν ρόλον παίζει ὄχι μόνον ἡ πολιτικὴ ἰδεολογία, ἡ πλειοψηφία τοῦ Ἰσραὴλ ἀνήκει εἰς τὸν σοσιαλισμὸν καὶ κομμουνισμὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ θρησκεία. Ὁ δογματισμὸς τῶν ὀρθοδόξων ἑβραίων τοῦ ὁποῖου ἡγούνται οἱ ραββῖνοι εἶναι πολὺ ἀκαμπτος καὶ ἰσχυρὸς προσκρούει ὅμως εἰς τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀριστερῶν ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τῶν προοδευτικῶν στοιχείων. Πάντως, εἶναι ἄλλως τε εὐνόητον, γενικῶς ἡ ἐπικρατοῦσα πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ τάσις εἶναι ἀριστερίζουσα.

Ὅπως δὲποτε τὸ Ἰσραὴλ ὑπερέχει τῶν ἀραβικῶν κρατῶν ἀπὸ πνευματικῆς καὶ τεχνικῆς ἀπόψεως καὶ κυρίως δὲ θὰ ἔχῃ πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν παραστάτην τὴν διεθνῇ ἐβραϊσμόν, συνεπῶς σύντομα θὰ ἀποβῇ ὁ πρωτοπόρος τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Τὰ ἀραβικὰ κράτη δὲν κατέδειξαν κατὰ τὸν ἀγῶνα μεταξύ ἀράβων καὶ Ἰσραὴλ οὔτε στρατιωτικὰς ἱκανότητας, οὔτε ἐνότητα εἰς τὰς ἐνεργείας των. Οὕτω ὁ Ἰσραὴλ, μὲ τὴν πνευματικὴν καὶ τεχνικὴν ἀνωτερότητά του καὶ τὴν πληρεστέραν καὶ νεωτέραν στρατιωτικὴν αὐτοῦ ὀργάνωσιν, κατήγαγε συντριπτικὴν νίκην κατὰ τῶν αἰγυπτιακῶν στρατευμάτων τὰ ὁποῖα εἶχον καταλάβει τὸ Νεγκέμπ καὶ ἐβελτίωσεν αἰσθητῶς τὸν διπλωματικὴν αὐτοῦ θέσιν.

Ὁ Ἀβδουλάχ, ὁ μόνος ποὺ διαθέτει ἀξιόλογον στρατιωτικὴν δύναμιν, δὲν ἐκινήθη κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ ὄχι μόνον διότι ἐφοβήθη τὴν πολεμικὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καιροσκοπικὴν πολιτικὴν. Οὗτος ἀπέφυγε νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τυχὸν συνεννόησιν μὲ τὸν Ἰσραὴλ, πλὴν αὐτοῦ δὲν εἶναι διόλου σύμφωνος εἰς τὴν προσάρτησιν τοῦ Νεγκέμπ ὑπὸ τῆς Αἰγύπτου.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ἄγονον ἔδαφος τοῦ Νεγκέμπ ἔχει μεγάλην στρα-

τηγικὴν σημασίαν καὶ δύναται εὐκόλῃ νὰ ἀξιοποιηθῇ οἰκονομικῶς, ἀποτελεῖ δὲ καὶ ἀντικείμενον ἀντιθέσεως ὅχι μόνον μεταξὺ ἀράβων καὶ Ἰσραήλ, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ Ὑπεριορδανίας καὶ Αἰγύπτου καὶ τῆς πολιτικῆς τῶν Ἑν. Πολιτειῶν καὶ τῆς Μεγ. Βρεττανίας.

Τὸ Νεγκέμπ εἶναι ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ Σουέζ καὶ ἡ τυχὸν ἐπέκτασις ἐκεῖ τῆς Αἰγύπτου σημαίνει διὰ τὴν Μεγ. Βρεττανίαν πλήρη ἐξάρτησιν αὐτῆς, ὥς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Σουέζ, ἐξ αὐτῆς. Ἡ δίπλευρος αὕτη αἰγυπτιακὴ κυριαρχία τοῦ περὶ τὸν Σουέζ χώρου δύναται νὰ ἀποβῇ δυσμενὴς διὰ τὴν Μεγ. Βρεττανίαν.

Ἡ γραμμὴ Γάζα Ἀκάμπα ἐφάπτεται καὶ βαίνει παράλληλῃ πρὸς τὸ Σουέζ καὶ ἡ σχεδιαζομένη ὁδὸς ἐνώνει τὴν Ἀνατολ. Μεσόγειον μὲ τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, καθὼς δὲ ἐλέχθη αὕτη ἀποτελεῖ ἓνα λαίμῃν ὁ ὁποῖος ἐν ἀνάγκῃ δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ὅτι ἡ λεγομένη πολιτικὴ Μπέβιν ἀντιτίθεται εἰς τὴν παραχώρησιν τοῦ Νοτίου Νεγκέμπ εἰς τὴν Παλαιστίνην καθὼς προέβλεπε τὸ ἀρχικὸν σχέδιον χωρισμοῦ τοῦ Ο.Η.Ε., μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁ χώρος αὐτὸς διὰ τὸν Ἀβδουλάχ.

Τὸ Ἰσραήλ ἐπιμένει ἐπὶ τοῦ Νεγκέμπ διότι τοῦτο ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὰ μεγάλα αὐτοῦ σχέδια. Τὸ Νεγκέμπ εἶναι ἡ μόνη διέξοδος ἐκ τοῦ ἀσφυκτικῶντος χώρου τῆς Παλαιστίνης καὶ καθὼς ἐδήλωσε ὁ ἐβραῖος ὑπουργὸς Σέρτοκ, τοῦτο εἶναι ἡ θύρα αὐτῆς πρὸς τὰς ἀνατολικὰς θαλάσσας. Ἀκόμη τὸ Νεγκέμπ εἶναι ἀπαραίτητον εἰς τὸ Ἰσραήλ διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν χημικῶν κοιτασμάτων τῆς Νεκράς θαλάσσης.

Ἡ μεγάλη αὕτη σημασία πού δύναται ν' ἀποκτήσῃ τὸ Νεγκέμπ διὰ τὸ Ἰσραήλ ἀποτελεῖ ἀκόμη ἓνα ἄλλον λόγον διὰ τὸν Μπέβιν, ὁ χώρος αὐτὸς νὰ μὴ εἶναι εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀλλὰ προτιμᾷ νὰ δοθῇ εἰς τὸν Ἀβδουλάχ, ὁ ὁποῖος παρέχει μεγαλυτέρας βεβαιότητος ἀπὸ ἀπόψεως καθεστῶτος καὶ φιλίας διὰ τὴν Μεγ. Βρεττανίαν. Καθὼς ἐλέχθη θὰ ἦτο παραφροσύνη νὰ ὑποβῇ τὸ Ἰσραήλ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ Κράτους τῶν 10 ἑκατ. ἐβραίων. Ἀντιθέτως αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι εὖνοοῦν τὴν παραχώρησιν τοῦ χώρου αὐτοῦ εἰς τὸ Ἰσραήλ διότι φοβοῦνται ὅτι χωρὶς φιλοεβραϊκὴν ἀμερικανικὴν πολιτικὴν τὸ Ἰσραήλ θὰ ριφθῇ ὀριστικὰ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ρωσσίας.

Ἡ ἐξέλιξις πού ἐσημείωσε μέχρι πρὸ ἐνὸς ἔτους τὸ ζήτημα τῆς Παλαιστίνης κατέστησε τὴ λύσιν αὐτὴν δύσκολον καὶ δὲν ἀπέμεινε παρὰ λύσις τοῦ ὑπὸ ΟΗΕ μὲ μεσολαβητὴν τὸν κόμητα Μπερναδόττε. Αὕτη ἀπέβλεπεν εἰς τὴν συμφιλίωσιν καὶ ἱδρυσιν ὁμοσπονδου κράτους καὶ τὴν ἑνωσιν Παλαιστίνης καὶ Ὑπεριορδανίας μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ ἡ ὁποία ὅμως θὰ ὑπόκειται εἰς εἰδικὸν καθεστῶς. Τὰ δύο ὁμόσπονδα κράτη θὰ ἔχουν πλήρη ἐσωτερικὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ ἡ Γιάφα θὰ ἦτο ἐλεύθερος λιμὴν. Τὴν λύσιν αὕτην ἐφαίνετο ὅτι εὖνοοῦν ἡ Μ. Βρεττανία καὶ αἱ Ἑν. Πολιτεῖαι. Τὸ ἔργον τοῦ μεσολαβητοῦ συνήντησε πολλὰ ἐμπόδια προβαλλόμενα ἐκ μέρους τῶν ἀδιαλλά-

κτων καὶ τῶν δύο μερίδων καὶ ἐφαίνετο ὅτι τελικῶς θὰ ἐναυαγοῦσε. Καίριον κτύπημα ἐναντίον τοῦ σχεδίου αὐτοῦ κατέφερεν ἡ κομμουνιστικὴ ὀργάνωσις Στέρν διὰ τῆς δολοφονίας τοῦ μεσολαβητοῦ.

Θὰ ᾔτο κρῖμα τελικῶς νὰ μὴ ἐπιτευχθῇ συμβιβαστικὴ λύσις διὰ τὴν συμφυλίωσιν δύο λαῶν ἐχόντων ἴδια ἱστορικὰ δικαιώματα καὶ κοινὰς φιλε-
τικὰς ιδιότητες, θὰ ᾔτο δὲ καὶ ἄκρως ἐπιζήμιον καὶ κινδυνῶδες διὰ τὴν γε-
νικὴν εἰρήνην νὰ καίῃ εἰς ἓνα τόσον σημαντικὸν χῶρον ἡ φωτιά τοῦ πολέμου.

Μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς ἀναχωρῆς μεταξὺ ἀράβων καὶ αἰγυπτίων μεσολαβήσει τοῦ ἀντικαταστάτου τοῦ Μπερναδόττε Μπάντς ὑφίστανται πολ-
λαὶ ἐλπίδες περὶ συνεννοήσεως τῶν δύο ἀντιπάλων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

η') 'Η 'Ιερουσαλήμ

Τὸ παλαιστινικὸν ζήτημα παρουσιάζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων δυσκολιῶν πρὸς λύσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀκανθῶδες πρόβλημα τῆς 'Ιερουσαλήμ. Αὕτη εἶναι ἱερὸν κέντρον ταύτοχρόνως διὰ τοὺς ἐβραίους, χριστιανούς καὶ ἄραβας. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται σήμερον εἰς 150 χιλ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 2/3 εἶναι ἐβραῖοι καὶ τὸ 1/3 ἄραβες.

Μετὰ πολλὰς ματαίας προσπάθειας πρὸς καθορισμὸν τῆς τύχης τῆς ἁγίας αὐτῆς πόλεως, ὁ Ο.Η.Ε. ἔλαβε τέλος τὴν ἀπόφασιν περὶ διεθνοποιήσεως αὐτῆς καὶ περὶ παροχῆς βοηθείας ἀπὸ 8 ἐκ. δολλάρια πρὸς ἀνασυγκρότησίν της. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη παρὰ τὰς ἀπειλὰς τῶν ἐβραίων—οὗτοι περισφίγγουν διαρκῶς ὑπὸ τὴν ιδιότητα δημοσιογράφων τοῦ διεθνοῦς τύπου τὰς συνεδριάσεις τοῦ Ο.Η.Ε.—μὲ τὴν ἄρνησιν τῆς Ὑπεριορδανίας καὶ ἐναντίον τῶν ψήφων τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Μεγ. Βρετανίας. Ἡ διεθνοποίησις τῆς 'Ιερου-
σαλήμ ὑπῆρξε ἡ νίκη τῶν λοιπῶν ἀραβικῶν κρατῶν τὰ ὅποια ἔτυχον τῆς ὑπο-
στηρίξεως τῆς Σοβιετικῆς Ρωσσίας¹ καὶ τῶν Λατινικῶν Κρατῶν. Ἡ νίκη ὁμως αὕτη εἶναι φαινομενικὴ διότι θὰ εἶναι δύσκολος ἐπιβολὴ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ο.Η.Ε. χωρὶς τὴν θέλησιν τῶν ἐβραίων καὶ τοῦ Ἀβδουλάχ, οἱ ὅποιοι κατέ-
χουν στρατιωτικῶς τὴν 'Ιερουσαλήμ.

Ἰδιαίτερα ἀπειλητικοὶ εἶναι οἱ ἐβραῖοι οἱ ὅποιοι ἤδη μετέφεραν εἰς τὴν 'Ιερουσαλήμ τὴν πρωτεύουσάν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ οἱ ὅποιοι διακηρύττουν ὅτι εἶναι ἀποφασισμένοι ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἀνατινάξουν εἰς τὸν ἀέρα καὶ αὐτὴν Ο.Η.Ε.

Ὁ Ἀβδουλάχ εἶναι ὑπὲρ τῆς διαιρέσεως τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς 'Ιερουσαλήμ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν σημε-
ρινὴν ἀναχωρῆν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν μὲ ὀριστικὴν συμφωνίαν καὶ προσάρ-
τησιν τῶν ἀραβικῶν ἐδαφῶν τῆς Παλαιστίνης.

Εἰς τοῦτο ἀντιτίθενται οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν προσφύγων ἐκ Παλαιστίνης

(1) Αὕτη ἐλπίζει μὲ τὴν διαίρεσιν τῆς Παλαιστίνης νὰ δημιουργήσῃ προηγούμενον καὶ διὰ τὴν Περσίαν.

άράβων καθώς και οί ὁπαδοί τοῦ πρώην Μουφτῆ τῆς Ἱερουσαλήμ (Κουϊσλάρζ) οἱ ὅποιοι μισοῦν τὸν Ἀβδουλὰχ προσωπικῶς.

δ') Ἀξιοποίησις τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Μ. Ἀνατολῆς

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ παλαιστινικοῦ πολέμου τίθεται ἐπὶ τάπητος ἡ ἀξιοποίησις αὐτῆς καὶ ἐν γένει τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Αὕτη περιλαμβάνεται εἰς τὸ τέταρτον σημεῖον τοῦ προγράμματος Τρούμαν. περὶ ἀναπτύξεως τῶν οἰκονομικῶς καθυστερημένων χωρῶν, καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν Μ. Ἀνατολὴν ὁ Τρούμαν ἐδήλωσε, ὅτι τὸ τέλος τοῦ πολέμου μεταξὺ Ἀράβων καὶ Ἰσραήλ, πρέπει νὰ διανοιξῇ ἐλεύθερον δρόμον διὰ μίαν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

Ἡ ἀξιοποίησις αὐτῆς καθίσταται ἀναγκαία διὰ τοὺς ἀκολουθούτους λόγους :

- α) διότι ἀποτελεῖ τὴν πλέον ἀσφαλῆ ἀντίδρασιν κατὰ τῶν σοβιετικῶν σχεδίων περὶ κομμουνιστικοποιήσεως τῶν φεουδαρχικῶν καθεστώτων τῆς Ἀραβίας·
- β) διότι ἡ ἡσυχία εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν τῶν μεγάλων πετρελαικῶν ἀποθεμάτων εἶναι ἡ βασικὴ προϋπόθεσις διὰ τὰ νέα σχέδια τῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν¹, γ) διότι οὕτω θὰ λυθῇ καὶ τὸ ζήτημα τῶν προσφύγων ἀράβων τῆς Παλαιστίνης.

Τὰ σχεδιαζόμενα διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῆς Μ. Ἀνατολῆς ἔργα εἶναι τὰ ἀκόλουθα :

α) Τὰ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργα τοῦ Νείλου. Τὰ τεράστια ἤδη ὑπάρχοντα ἀρδευτικὰ ἔργα αὐτοῦ θὰ συμπληρωθοῦν μετὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἐνεργειακῆς δυνάμεως τοῦ Νείλου καὶ δι' ἐλέγχου τῶν πηγῶν αὐτῶν.

β) Ἡ Μεσοποταμία ἡ ὁποία κατέχει ἑκτασιν ἴσπην πρὸς τὰ 2/3 τῆς Γαλιίας (350 χιλ. τετρ. χιλιόμετρα) μετὰ τοὺς δύο αὐτῆς ποταμούς, οἱ ὅποιοι τώρα μετὰ τὰς πλημμύρας ποὺ προξενοῦν εἶναι ἐπιζήμιοι, δι' ἐκτελέσεως ἀρδευτικῶν ἔργων, θὰ δοθῇ ἐκ νέου εἰς τὴν παλαιὰν τῆς οἰκονομικὴν δυνάμειν, διότι οὕτω θὰ δημιουργηθοῦν ἑκτάσεις διὰ διατροφήν πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀτόμων.

γ) Διὰ ἔργων εἰδικὰ τῆς Παλαιστίνης (Ἰορδάνου κ.τ.λ.) ὑπολογίζεται ὅτι θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἐγκατάστασις 2 ἑκατ. ἀτόμων. Ἐπίσης σχεδιάζεται ἡ ἔνωσις τοῦ Ἀκάμπα μετὰ τὴν Μεσόγειον.

2) ΤΟ ΠΕΡΣΙΚΟΝ

Ὁ Περσικὸς κόλπος ἀποτελεῖ τὴν φυσικὴν διέξοδον τῆς Ρωσσίας εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν ἡ δὲ Περσία εἶναι ἡ γέφυρα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς πρὸς τὰς Ἰνδίας. Ἡ γεωγραφικὴ αὐτὴ θέσις τῆς Περσίας ἔδωκε καὶ τὴν κατεύθυνσιν εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν αὐτῆς κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ἡ ὁποία εἰδικώτερον δύναται νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἑνας ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Ρωσσίας καὶ Μ. Βρετανίας.

(1) Εἰς τὴν Νότιον Περσίαν ὑπάρχει τὸ μεγάλον διυλιστήριον πετρελαίου Ἀμπατάν.

Δὲν εἶναι χωρὶς ἐνδιαφέρον νὰ λεχθῇ ὅτι ἤδη ὁ Ναπολέων τὸ 1805 συμπεριέλαβεν εἰς τὰ σχέδια αὐτοῦ κατὰ τῶν Ἰνδιῶν. τὴν Περσίαν καὶ προσεπάθησε νὰ κερδίσῃ αὐτὴν ὡς σύμμαχον. Εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴν εἶχε συνεπίκουρον καὶ τὸν Τσάρον μολονότι οὗτος ἦτο ἀντίπαλος τοῦ Ναπολέοντος. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ναπολέοντος οἱ ἄγγλοι ἐπέτυχον, μὲ τὸν τρόπον ποῦ ξέρουν αὐτοὶ νὰ κερδίζουν τοὺς ἀνατολικοὺς λαοὺς, νὰ κάνουν συμμαχίαν μὲ τὴν Περσίαν, ἥτοι μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ἐκ μέρους των νὰ ἐπιχορηγοῦν τὸν Σάχην μὲ 150 χιλ. ἐτησίως.

Ὅτε κατὰ τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος οἱ γερμανοὶ ἤρχισαν τὴν πολιτικὴν διεισδύσεως πρὸς ἀνατολὰς (σιδηρ. Βαγδάτης Drang nach Osten), ἐδοκίμασαν νὰ δημιουργήσουν φιλικὰς σχέσεις καὶ μὲ τὴν Περσίαν, τότε οἱ ρῶσσοι καὶ οἱ ἄγγλοι ἀντέδρασαν ἐναντίον των διὰ τῆς ἀγγλορωσσικῆς συμφωνίας τοῦ 1907. Διὰ τῆς συμφωνίας αὐτῆς ἡ Περσία διηρέθη εἰς δύο ζῶνας ἐπιρροῆς. ἥτοι τὴν βορείαν ρωσικὴν καὶ τὴν νοτίαν βρεττανικὴν.

Ἡ συμφωνία αὕτη ἦτο μᾶλλον ἐπωφελὲς διὰ τὴν Ρωσσίαν διὰ τοῦτο ἡ Μ. Βρεττανία μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον ἐπωφελήθη τῆς πτώσεως ποῦ ἐσημείωσε ἡ Ρωσικὴ ἰσχὺς, συνεπεῖξ τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἠκύρωσε τὴν συμφωνίαν. Ἡ συμφωνία αὕτη περὶ διαιρέσεως τῆς Περσίας εἰς δύο σφαῖρας ἐπιρροῆς, ἀποτελεῖ καὶ σήμερον ἀκόμη τὴν νομικὴν βάσιν καὶ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς, ἥ μᾶλλον τῆς ρωσικῆς καὶ τῆς ἀγγλοσαζωνικῆς ἀντιθέσεως, ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ. Τὴν γεωγραφικὴν σημασίαν τῆς Περσίας ηὔξησε καὶ ἡ ἀνακάλυψις πλουσίων πετρελαιοπηγῶν διὰ τὰ ὅποια γίνεται λόγος κατωτέρω.

Φυσικὰ ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς Ρωσσίας δὲν περιορίζεται εἰς τὴν Βόρειον Περσίαν, ἀλλὰ ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξοδὸν διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Πρὸς τοῦτο αὕτη διωργάνωσεν πρὸ τριετίας τὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἀτζερμπατζιάν διὰ τῶν κούρδων κατοίκων τῆς Βορείου Περσίας.

Ἄς σημειωθῇ ὅτι οἱ κούρδοι εἶναι φυλὴ ἰδιαίτερος πολεμοχαρὲς ἐξ αὐτῶν δὲ ἡ Ρωσσία διαθέτει ἓνα μεγάλο ἀπόθεμα (περὶ τὸ 1 ἑκατ.) εἰς τὰς νοτίους αὐτῆς περιφερείας καὶ δύναται δι' αὐτῶν εὐκόλως νὰ τροφοδοτῇ τὰς ταραχάς.

Ἡ Περσία ἔτυχε τῆς πολιτικῆς ἐνισχύσεως τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ τῶν Ἑν. Πολιτειῶν, ἔφερε τὸ ζήτημα εἰς τὸν Ο.Η.Ε. καὶ ἐπεχείρησε τὴν πολεμικὴν εἰρήνευσιν τῆς περιφερείας πρὸ τῆς ὁποίας τὰ σοβιέτ τελικῶς ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσουν.

Ἡ ἀξίωσις των περὶ παραχωρήσεως ἐνὸς μέρους τῆς Περσίας τῶν πετρελαίων τῆς Βορείου Περσίας καὶ αἱ βλέψεις των διὰ τὸν Περσικὸν κόλπον παραμένουν φυσικὰ ἀκέραιοι, καὶ ἐν γένει τὸ περσικὸν ζήτημα ἀποτελεῖ ἓνα σημεῖον τὸ ὁποῖον πολὺ συχνὰ σφυροκοπεῖται ὑπὸ τῆς σοβιετικῆς διπλωματίας.

Ὡς εἶναι φυσικὸν ἢ πολιτικὴ τῆς Περσίας στρέφεται τώρα ἐκδηλὰ ἀπὸ τῆς Μ. Βρεττανίας πρὸς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Ἰδιαίτερος ἀνησυχαστικὸν διὰ τοὺς ἄγγλους ὑπῆρξε τὸ ταξίδιον ποὺ ἐπεχείρησεν ὁ Σάχης εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τὸ παρελθὸν ἔτος.

Οἱ Πέρσαι ἔχουν πολλοὺς λόγους νὰ προτιμοῦν τὸν πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν τὼν προσανατολισμὸν πρὸς τὰς Ἡν. Πολιτείας παρὰ εἰς τὴν Μ. Βρεττανίαν.

Πρῶτον διότι ἡ στρατιωτικὴ βοήθεια παρέχεται ὑπὸ τῶν ἀμερικανῶν καὶ δεύτερον διότι ἡ Περσία ὑφίσταται μεγάλην πίεσιν ἀπὸ τοὺς συναλλαγματικούς περιορισμούς τῆς Μεγ. Βρεττανίας.

Αὕτη, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἐλέγχει διὰ τῆς ἀγγλοπέρσιαν εἰς τὴν ὁποίαν ὁ κυριώτερος μέτοχος εἶναι τὸ ἀγγλικὸν ναυαρχεῖον, τὰ περσικὰ πετρέλαια. καὶ μολονότι ἡ Περσία δὲν ἀνήκει ἐπισήμως εἰς τὴν περιουσίαν τῆς στερλίνας, τὰ ὀφειλόμενα εἰς αὐτὴν ποσοστὰ ἐκ τῆς παραγωγῆς πετρελαίων καταβάλλονται καὶ δεσμεύονται εἰς λίρας. Ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας ἀσκεῖται πίεσις ὅπως ἡ Περσία προβαίη εἰς χρησιμοποίησιν αὐτῶν ἐξ ὁλοκλήρου δι' ἀγορὰς ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς στερλίνας, ἀντιθέτως θὰ ἦτο συμφερότερον διὰ τὴν Περσίαν ἀντὶ λιρῶν νὰ ἔχῃ τὸ διαθέσιμον ἐξωτερικὸν τῆς συνάλλαγμα εἰς τὸ σκληρότερον νόμισμα τὸ δολλάριον.

ΜΕΡΟΣ Β'.

Ι. Η ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

1) ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἶναι κατ' ἐξοχὴν κεντρικὴ καὶ ἀσκεῖ ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐφ' ὅλων τῶν Μεσογειακῶν χωρῶν, ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἡ γέφυρα ἢ συνδέουσα τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν Ἀσίαν, ἐνδιαφέρει ἰδιαίτερος καὶ τὴν Μ. Βρεττανίαν. Πλὴν αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἓνα θαλάσσιον γειτονικὸν χωρὸν εἰς τὴν Ρωσίαν καὶ μίαν ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας ἀποθήκας πετρελαίου τοῦ κόσμου. Οὕτω ἡ σημασία αὐτῆς εἶναι συγκοινωνιακὴ, στρατηγικὴ—πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ.

Ἡ Μ. Ἀνατολὴ ὑπῆρξε πάντοτε τὸ σταυροδρόμι τὸ ὅποιον ὠδήγησε τοὺς λαοὺς τοὺς περὶ τοῦ χώρου αὐτοῦ εἰς τὴν Μεσόγειον. Ὡς γνωστὸν ἡ θάλασσα

έλκύει τὸν ἄνθρωπον. ἰδιαίτερος δὲ ἡ παλαιὰ ἱστορία τῆς Μεσογείου ὀφείλεται εἰς τὴν κεντρικὴν αὐτῆς θέσιν μεταξὺ τῶν τριῶν ἡπείρων καὶ εἰς τὸ εὐκρατον αὐτῆς κλίμα.

Ἦτο λοιπὸν φυσικὸν ὅτι ἡ Μεσόγειος ἔγινε ἐστία τῶν πρώτων πολιτισμῶν. Ἐπίσης δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι οὗτοι ἀνεπτύχθησαν παρὰ τὸν Νεῖλον καὶ τὴν Μεσοποταμίαν. Δικαίως οἱ ποταμοὶ θεωροῦνται δῶρον τοῦ Θεοῦ. Οὗτοι παρέχουν εἰς τὸν ἄνθρωπον ὕδωρ καὶ τροφήν, διευκολύνουν τὴν συγκοινωνίαν καὶ φέρουν τὴν γεωργικὴν εὐφορίαν. Ἐξ ἄλλου ὁ ποταμὸς εἶναι στοιχεῖον αὐτοδύναμον καὶ ἐὰν ὁ ἄνθρωπος δὲν τὸ τιθασσεύσῃ ἀποβαίνει καταστροφικὸν δι' αὐτόν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτῷ ἀναγκάζεται νὰ ἐνώσῃ μὲ ἄλλους τὰς προσπάθειάς του διὰ νὰ ἀμυνθῇ κατὰ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὡς γνωστὸν ἡ συνεργασία δημιουργεῖ τὸν κοινωνικὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν πολιτισμόν.

Πράγματι οἱ πρώτοι μεσογειακοὶ πολιτισμοὶ εἶναι ὁ αἰγυπτιακὸς παρὰ τὸν Νεῖλον, διὰ τὸν ὁποῖον λέγεται ὅτι τὸ ὕψος αὐτοῦ δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ τὸν ἑλληνικόν, ἀκολουθοῦν οἱ μεσοποταμιακοί, οἱ ἑλληνικοὶ μὲ τὸ ἀποκορύφωμά των εἰς τὸν κλασσικόν, ὁ ρωμαϊκός, ἵνα ὁ κύκλος των κλείσῃ μὲ τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὸν σημερινὸν δυτικὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμόν.

Ἡ γεωγραφικὴ σημασία τῆς Μέσης Ανατολῆς καθ' ὅλην τὴν μακρὰν καὶ λυμπρὰν ἱστορίαν τῆς Μεσογείου παρουσιάζει πολλὰς παραλλαγὰς. Ἡ σημερινή της εἶναι πρῶτον θεμελιώδης διὰ τὴν Μεσόγειον, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν ζωὴν διὰ πολλοὺς καὶ ἰσχυροὺς λαοὺς καὶ ἡ ὁποία εἶναι μία ἀπὸ τὰς σπουδαιοτέρας θαλασσίας ὁδοὺς τοῦ κόσμου. Διὰ τὸν λόγον αὐτὴν ἡ ἐλευθερία τῆς Μεσογείου ἐνδιαφέρει ὅλους τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς τῆς Βορ. Ἀφρικῆς. Ἡ σημαντικὴ αὐτὴ λειτουργία τῆς Μεσογείου διὰ τὴν διεθνή ζωὴν δύναται νὰ ἀπειληθῇ εὐκόλα εἰς τὰς δύο αὐτῆς διεξόδους, πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ εἰς τὸ μέσον διὰ τῆς Ἰταλικῆς Χερσονήσου.

Τὸ δυτικὸν στόμιον τῆς Μεσογείου τὸ Γιβραλτάρ εὐρίσκει σχετικὴν διασφάλισιν, εἰς τὴν ἰσορροπίαν ἐνὸς ἀναμίκτου πολιτικοῦ συστήματος ἀπὸ τὴν διεθνή ζώνην τῆς Ταγγέρης, τὰ δύο παρακείμενα κράτη Ἰσπανίαν καὶ Γαλίαν καὶ τέλος ἀπὸ τὸ Γιβραλτάρ τῆς Μ. Βρετανίας.

Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς Μεσογείου εὐρίσκεται ἡ Ἰταλικὴ Χερσόνησος ἡ ὁποία προεκτεινομένη διὰ τῆς Σικελίας καὶ τῆς μικρᾶς νήσου Παντελίας τείνει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀντίπεραν ἀφρικανικὴν ἀκτὴν καὶ νὰ διχοτομήσῃ τὴν Μεσόγειον εἰς δύο μέρη.

Ἄς σημειωθῇ ἀκόμη ὅτι ἡ ἰσχυρὰ φυσικὴ αὐτὴ θέσις τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τῆς Μεσογείου ἐνισχύεται μὲ τὰς ἀποικίας της ἐπὶ τῆς Λιβύης καὶ μέχρι τινὸς διὰ τῆς κατοχῆς ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου. Δι' αὐτῆς ἡ Ἰταλία εἶχε ἓνα προγεφύρωμα σχεδὸν ἐπὶ τῆς μικρασιατικῆς ἀκτῆς, ἡδύνατο νὰ ἐγκλωβίσῃ τὸ Αἰγαῖον, νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν σημασίαν τῆς Κύπρου καὶ νὰ ἀπειλῇ τὸ

Σουέζ. Είναι σχεδόν άπίστευτον ότι έπετράπη, εις την 'Ιταλίαν ιδίως εκ μέ-
ρους τής Μ. Βρεττανίας ή έγκατάστασις εις την Δωδεκάνησον. 'Υπεστηρίχθη
καί φαίνεται ότι ήτο άληθές, ότι πριν τής καταλήψεως τής 'Αβυσσινίας υπό
τής 'Ιταλίας ο Μουσολίνι με τὸ λαμπρόν αὐτὸ προγεφύρωμα ἐπὶ τής Μικρᾶς
'Ασίας, υπελόγιζεν ἐπὶ τοῦ ἐγχειρήματος τής ὑπαγωγῆς τής Τουρκίας εις
τὴν 'Ιταλικὴν σφαῖραν ἐπιρροῆς.

Σημαντικὴν θέσιν εις τὴν Μεσόγειον κατέχει καὶ ἡ 'Ελλην. Χερσόνησος.
Αὕτη ὑπῆρξε ἡ τεταμένη χεὶρ τής Εὐρώπης πρὸς τὴν. Μ. 'Ανατολὴν διὰ τὴν
δεχθῆ τοὺς πολιτισμοὺς ποὺ ἀνεπτύχθησαν ἐκεῖ.

Εἰς τὴν Κύπρον, μονολόγι αὕτη γεωλογικῶς ἀνήκει εἰς Μικρὰν 'Ασίαν
καὶ τὴν Κρήτην ἡ 'Ελλ. Χερσόνησος εἶχε τοὺς πρώτους μεταβατικούς σταθ-
μοὺς τῶν μεσογειακῶν πολιτισμῶν.

'Επίσης διὰ τής Κρήτης ἡ ὁποία εἶναι τὸ πλησιέστερον σημεῖον τής Εὐ-
ρώπης (Νοτιανατολικῆς) εἰς τὴν 'Αν. Μεσόγειον, ἡ 'Ελλάς ἔχει ἓνα προπέ-
τασμα τὸ ὁποῖον ὑπερασπίζει τὸ Αἰγαῖον ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιδρομῶν.
'Ὡς ἐκ τούτου ἡ ζωὴ τής 'Ελλάδος ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἐκ τής 'Ανατολικῆς
Μεσογείου, εἶναι δὲ αὕτη ἡ πλησιεστέρα χώρα τής Εὐρώπης πρὸς τὸ Σουέζ
καὶ ἀποτελεῖ τὸ τέρμα τῶν σιδηροδρομικῶν συγκοινωνιῶν τής Δυτικῆς Εὐ-
ρώπης—'Ασίας πρὸς τὸ Σουέζ καὶ ἓνα διάμεσον ἀεροπορικὸν σταθμὸν μεταξύ
Εὐρώπης—Αἰγύπτου καὶ 'Απὼ 'Ασίας.

'Η ἀνατολικὴ ἐξοδος τής Μεσογείου εἶναι τὸ Σουέζ τὸ ὁποῖον ἀνήκει
εἰς μίαν διεθνή, ἑταιρίαν, τὴν ὁποίαν ἐλέγχει ἡ Μ. Βρεττανία, πλὴν αὐτοῦ
ὀλόκληρος ὁ περὶ αὐτὸ χῶρος τής Μέσης 'Ανατολῆς, ποὺ εἶναι ὁ χῶρος τοῦ
ἀραβικοῦ κόσμου, ἀπετέλει μέχρι τινός, ἀποκλειστικὴν σχεδὸν σφαῖραν
ἐπιρροῆς τής Μ. Βρεττανίας.

'Η Μέση 'Ανατολὴ κατέχει διὰ τοῦ Σουέζ μίαν τῶν σπουδαιότερων θα-
λασσίων συγκοινωνιῶν ἀρτηριῶν τοῦ κόσμου, διὰ τοῦ σιδηροδρόμου διὰ τής
Βαγδάτης, ὁ ὁποῖος ἐνώνει τὴν Εὐρώπην με τὸν Περσικὸν κόλπον, καὶ διὰ
τῶν σταθμῶν τῶν διαφόρων ἀεροδρομικῶν συγκοινωνιῶν διὰ τὰς τρεῖς ἡπεί-
ρους ποὺ κατεσκευάσθησαν ἐσχάτως, αὕτη κατέχει γενικῶς σπουδαίαν λει-
τουργίαν εἰς τὰς διεθνεῖς συγκοινωνίας.

'Εκτὸς αὐτοῦ ἡ Μέση 'Ανατολὴ εἶναι ὁ χῶρος ὁ ὁποῖος φράσσει τὴν ἐξοδὸν
τῆς Ρωσσίας. 'Η 'Ανατολικὴ Μεσόγειος καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος δύναται νὰ
νὰ χρησιμεύσουν ὡς στρατηγικὴ ἀφετηρία δι' ἐπιχειρήσεις ἐναντίον αὐτῆς,
ὅπως ἐξ ἄλλου ἡ Μέση 'Ανατολὴ εἶναι σπουδαία βᾶσις διὰ ρωσσικὴν κομμουν-
ιστικὴν διείσδυσιν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς μεσογειακὰς χώρας καὶ τὴν Βόρειον
'Αφρικὴν.

Τέλος δεόν νὰ προστεθῇ ὅτι ἡ σημασία τῶν μεγάλων πετρελαιοφόρων ἀπο-
θεμάτων τῆς Μέσης 'Ανατολῆς εἶναι βασικὴ διὰ τὴν παγκόσμιον οἰκονομίαν
καὶ ἰδιαιτέρως τὴν πολεμικὴν οἰκονομίαν τῆς Μ. Βρεττανίας.

Ἡ Μ. Βρεττανία ἠναγκάσθη, διὰ τοὺς γνωστούς λόγους, μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον νὰ ὑποβάλῃ εἰς ἀναμόρφωσιν τὴν ἀποικιακὴν αὐτῆς πολιτικὴν καὶ ἰδιαιτέρως τὴν θέσιν της εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν, ἐνῶ ἐξ ἄλλου αὕτη ἀποτελεῖ ἓνα σημαντικὸν τομέα δράσεως τοῦ ρωσσικοῦ ἐπακτατισμοῦ.

Ἰδοὺ οἱ λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Μέση Ἀνατολὴ ἀποτελεῖ τώρα ἓνα τῶν σπουδαιότερων χώρων ὅπου διεξάγεται λυσσώδης ἀνταγωνισμὸς μεταξύ τῶν ἀγγλοσαξόνων καὶ τοῦ ρωσσικοῦ κομμουνισμοῦ. Ἄς ἴδωμεν εἰδικώτερον τὰς συνεπειὰς πού πηγάζουν ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

2) Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΔΙΑ ΤΗΝ Μ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΝ

Ὅπως ἀναφέραμεν ἀνωτέρω ἡ Μ. Βρεττανία εἶναι ἡ πρώτη χώρα ἡ ὁποία διὰ τὴν μεγάλην σημασίαν πού ἔχει ἡ Μεσόγειος διὰ τὴν Εὐρώπην καὶ ἡ ὁποία ἡῤῃσε σημαντικὰ ἀπὸ τῆς τομῆς τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἥδη ἀπὸ 2 1/2 αἰῶνων καταβάλλει προσπάθειαν νὰ διασφαλίσῃ τὸν ἑλεγχον ἐπ' αὐτῆς με μίαν ἀλυσίδα στρατηγικῶν σημείων. Πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῶν ἐπεξέτεινε τὴν πολιτικὴν ἐπιρροὴν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν χώραν πού περιβάλλει τὰ σημεῖα αὐτά. Τὸ Γιβραλτάρ, ἡ Μάλτα, ἡ Κύπρος, ἡ Αἴγυπτος, τὸ Σουδάν καὶ αἱ ἐντολαὶ τῆς ΚΤΕ εἰς τὰς ἀραβικὰς χώρας ἔχουν τὴν συνέχειάν των καὶ πέραν τοῦ Σουέζ εἰς τὸ Ἄντεν, τὴν Βρεττ. Σομαλίαν καὶ εἰς ἓνα ἀκόμη μέγαλον ἀριθμὸν κτήσεων ἐπὶ τῆς ἀραβικῆς ἀκτῆς καὶ διαφόρων νήσων μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου.

Ἡ Μέση Ἀνατολὴ εἶναι ἡ χερσαία, θαλασσία καὶ ἡ ἀεροπορικὴ γέφυρα τῶν τριῶν Ἡπείρων. Αὕτη ἐκτὸς τῶν ἄλλων διαθέτει καὶ πολλοὺς προμαχῶνας ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, οἱ ὅποιοι κατὰ μέγα ἀριθμὸν εἶναι σκανζόχοιροι ἀπρόσβλητοι διὰ στρατοῦ ξηρᾶς ὡς περιβαλλόμενοι με ἐρήμους. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι ἡ Μεσάλλα τῆς Λιβύης, ἡ Χαμπανίγια τοῦ Ἰράκ, τὸ Σουέζ, τὸ Ἄντεν κ.ο.κ.

Ἡ δικαιοδοσία τοῦ Βρεττανικοῦ ἐπιτελείου τῆς Μ. Ἀνατολῆς ἐκτείνεται ἀπὸ Γιβραλτάρ μέχρι Κεϋλάνης καὶ ἀντιμετωπίζει ὁλόκληρον τὴν κατὰστρωσιν σχεδίου ἀμύνης τῆς Αὐτοκρατορίας ὁλοκλήρου.

Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του τὴν τεραστίαν ρωσσικὴν λαβίδα ἐναντίον τῆς Εὐρώπης με τὸν ἓνα βραχίονα εἰς τὴν Μάγχην καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν Περσίαν.

Οὕτω ἡ Μεσόγειος καὶ Μέση Ἀνατολὴ εἶναι ἡ κυριώτερα ἀρτηρία τῆς Μ. Βρεττανίας πλὴν αὐτοῦ ἀπὸ τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν καὶ δὴ τὴν Αἴγυπτον ἀρχίζει καὶ ὁ ἄξων τῶν ἀφρικανικῶν κτήσεων τῆς Μ. Βρεττανίας, ἵνα διὰ τοῦ Σουδάν, Κένια κλπ. φθάσῃ μέχρι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Συνεπῶς ἡ Μ. Βρεττανία δὲν δύναται νὰ στερηθῇ τῆς Μεσογείου, οὔτε νὰ δεχθῇ χωρὶς ἀγῶνα τὴν διείσδυσιν καὶ πολὺ ὀλιγώτερον τὴν ἐγκαθίδρυσιν εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν ἄλλης ἰσχυρᾶς καὶ ἐχθρικῆς πρὸς αὐτὴν δυνάμεως καὶ δὴ τῆς Ρωσσίας.

Ὁ σημαντικὸς ὅμως αὐτὸς χώρος διὰ τὴν ζωὴν τῆς Βρεττ. Αὐτοκρατορίας κατέστη τώρα ἐπισημάνει καὶ καθὼς ἀπέδειξαν οἱ δύο τελευταῖοι παγκόσμιοι πόλεμοι, ἡ λειτουργία τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρτηρίας ὑπῆρξε ἐλλιπής. Εἰς τὴν εὐπάθειαν αὐτὴν τῆς Μεσογειακῆς ὁδοῦ ὀφείλεται ὅτι τὸ βρεττανικὸν ἐπιτελεῖον φαίνεται νὰ προκρίνη τὴν μεταφορὰν τοῦ κέντρου τῶν στρατηγικῶν συγκοινωνιῶν μεταξύ Μητροπόλεως καὶ Αὐτοκρατορίας εἰς τὴν Ἀφρικανικὴν Κένυαν. Εἰς παρομοίαν περίπτωσιν ἡ Μέση Ἀνατολή, θὰ κατέχει ἐφεδρικὴν σειρὰν κατὰ τὴν διάρκειαν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, διατηρεῖ ὅμως φυσικὰ εἰς ἀκέραιον τὴν μεγάλην αὐτῆς σημασίαν κατὰ τὴν εἰρηνικὴν περίοδον. Καὶ πρὸ παντὸς εἶναι ἡ ὁδὸς τῶν πετρελαίων πρὸς τὴν Μ. Βρεττανίαν.

Ἡ πολιτικὴ τῆς Μ. Βρεττανίας εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον συναντᾷ σοβαρὰ ἐμπόδια. Πρῶτον ἀντιμετωπίζει τὸ ἐθνικιστικὸν πνεῦμα τῶν ἀραβικῶν λαῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἠναγκάσθη νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν διατήρησιν ἐλέγχου διὰ στρατιωτικῶν συμφωνιῶν μὲ κάθε ἓνα χωριστὰ τῶν διαφόρων κρατῶν. Ἐπίσης σημαντικὸν εἶναι ὅτι τώρα ἡ βρεττανικὴ πολιτικὴ εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν πρέπει νὰ εἶναι ἐναρμονισμένη μὲ ἐκείνην τῶν Ἡν. Πολιτειῶν πρᾶγμα τὸ ὅποιον, πλὴν ἴσως μερικῶν ἐξαιρέσεων ὡς τοῦ παλαιστινικοῦ καὶ τῶν πετρελαίων, εὐκολα ἐπιτυγχάνεται. Τὸ μεγαλύτερον ὅμως ἐμπόδιον εἰς τὴν βρεττανικὴν πολιτικὴν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀποτελεῖ τώρα ἡ ἐμφάνισις ἐπὶ τῆς παγκοσμίου πολιτικῆς σκηνῆς τῆς Ρωσσίας.

Ἡ Μέση Ἀνατολή ἀπέκτησε τώρα πολὺ μεγαλυτέρα πολιτικὴν στρατηγικὴν σημασίαν συνεπεία τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ποῦ ἐπικρατεῖ, μεταξύ ἀγγλοσαξόνων καὶ Ρωσσίας.

Ἡ Μέση Ἀνατολή εἶναι ἓνα φυσικὸν φράγμα βάθους 600—700 πο' κλείει τὴν ἔξοδον τῆς Ρωσσίας εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἐκ τῆς Ἀρμενίας εἰς τὴν Ἀνατολ. Μεσόγειον. Ὅπισθεν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἡ Ρωσσία διατηρεῖ ἐν δράσει δύο σημεῖα ἐξορμήσεως ἐναντίον αὐτῆς καὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Μεγ. Βρεττανίας. Τὸ ἓνα εἶναι ἡ προσπάθεια δημιουργίας ἀνεξαρτήτου Μείζονος Ἀρμενίας τὸ ἄλλο ἡ ἱδρυσις ἀνεξαρτήτου Ἀτζερμπατζιάν.

Διὰ τῆς Ἀρμενίας ἀποβλέπει νὰ ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς Τουρκίας τὰς ἀνατολικὰς αὐτῆς ἐπαρχίας, Ἀρταχάν Κάρς κλπ., διὰ τῆς ἱδρύσεως δὲ τοῦ Ἀτζερμπατζιάν νὰ συγκεντρώσῃ τὰ διάφορα κουρδικὰ στοιχεῖα τῆς Περσίας καὶ Τουρκίας ὑπὸ ἓνα δορυφόρον κράτος εἰς αὐτήν.

Ἡ τυχὸν ἐπέκτασις αὐτῆς τῆς Ρωσσίας ἐκτὸς ὅτι μειώνει τοὺς κινδύνους εἰς τοὺς ὁποίους, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, εἶναι ἐκτεθειμένη ἡ ἀκάλυπτος καὶ εὐπαθὴς ρωσικὴ πλευρά περὶ τὸν Καύκασον, φέρει αὐτὴν πλησιέστερα πρὸς τὰς θαλασσίας διεξόδους (Ἀνατ. Μεσόγειον καὶ Περσικὸν κόλπον) αἱ ὁποῖαι ἀνοίγουν τὸν δρόμον διὰ τὰ μέγιστα ρωσικὰ σχέδια τὰ ὁποῖα αὕτη τρέφει εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ γενικὰ τὴν Εὐρώπην.

Ὡς γνωστόν ἡ μεταπολεμικὴ περίοδος ἐνεφάνισεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ ἓναν ἄγριον ἐπεκτατισμὸν τῆς Ρωσσίας πρὸς ὅλας τὰς συνόριον αὐτῆς περιφέρειας. Ἡ ἱστορία τῆς Ρωσσίας τῶν τριῶν τελευταίων αἰώνων ἔχει ὡς ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν ἐξόδον εἰς διαφόρους θερμὰς θαλάσσας κυρίως δὲ εἰς τὴν Μεσόγειον διὰ τῶν Δαρδανελλίων. Διὰ τὴν ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἡ Ρωσσία διεξῆγε ἀπὸ τοῦ 1750 καὶ ἐντεῦθεν πολλοὺς πολέμους ἐναντίον τῆς Τουρκίας, τὸ Ἀνατολικὸν δὲ ζήτημα ἦτο πλήρως συνυφασμένον μὲ τὴν ρωσικὴν αὐτὴν προσπάθειαν. Αἱ λοιπὴν Εὐρ. Δυνάμεις ἵνα ἐμποδίσουν τὴν πραγματοποιήσιν αὐτὴν ἐνίσχυσαν πάντοτε τὴν Τουρκίαν εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς κατὰ τῆς Ρωσσίας.

Εἰς τὴν ἀντίθεσιν αὐτὴν ὀφείλεται καὶ ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος τοῦ 1856, καὶ τὸ Συνέδριον τοῦ Βερολίνου μετὰ τὸν ρωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1878. Ἐπίσης εἰς ἀντίδρασιν κατὰ τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν τῆς Ρωσσίας ἐδημιουργήθη ὑπὸ τῶν λοιπῶν Εὐρ. Δυνάμεων καὶ τὸ καθεστῶς τῶν Δαρδανελλίων. Ἦδη διὰ τῆς συμφωνίας τοῦ 1841 ἀπηγορεύθη ἡ διόδος δι' αὐτῶν πολεμικῶν σκαφῶν ξένων κρατῶν, ἡ ἀρχὴ αὐτὴ διέπει καὶ τὰς μετέπειτα σχετικὰς συνθήκας τῆς Λωζάνης τοῦ 1923 καὶ τοῦ Μοντραὶ 1936.

Κατὰ τὸν πρῶτον ὅμως παγκόσμιον πόλεμον τὰ σύμμαχα κράτη ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποσχεθοῦν εἰς τὴν Ρωσσίαν τὴν διέξοδον εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ἐφαίνετο πιθανὸν ὅτι τὴν φορὰν αὐτὴν θὰ ἐπραγματοποιήτο ἐπὶ τέλους τὸ ρωσικὸν ὄνειρον. Ἐπῆλθε ὅμως ἡ μπολσεβικὴ ἐπανάστασις καὶ ἡ ἀποχώρησις τῆς κομμουνιστικῆς Ρωσσίας ἐκ τῶν συμμάχων καὶ οὕτω οἱ σύμμαχοι τῆς εὗρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὑπανχωρήσουν.

Ὡς γνωστόν κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ἡ Ρωσσία ἀρχικῶς παρέμεινε οὐδετέρα καὶ ἐπροσπάθησεν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς Γερμανίας διὰ τὴν ἐξόδον εἰς τὴν Μεσόγειον ἡ ὁποία ἀντὶ αὐτοῦ τῆς ἐκήρυξε τὸν πόλεμον.

Ἡ Ρωσσία κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τελευταίου πολέμου ἀνεκίνησε πάντοτε τὸ ζήτημα τῶν Δαρδανελλίων καὶ διετύπωσε πρὸς τοὺς συμμάχους τὸ αἷτημα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἰσχύοντος καθεστώτος καὶ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἀσκεῖ μεγάλην πίεσιν ἐπὶ τῆς Τουρκίας. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν περιέλαβε ὑπὸ στρατιωτικὴν—πολιτικὴν πίεσιν καὶ ὁλόκληρον τὸν γῶρον περὶ τὴν Τουρκίαν, ἡτοι τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον καὶ τὴν Μ. Ἀνατολὴν καὶ ἐσχημάτισεν περὶ αὐτὴν ἓνα τεράστιον κλοιόν.

Ὁ ἑλληνικὸς ἀνταρτοπόλεμος, ἡ δημιουργία τῆς Ἀρμενικῆς Δημοκρατίας, τὸ Ἀρτζερμπατζιὰν τῆς Περσίας τὸ Παλαιστινικὸν καὶ ἡ ὑποστήριξις τῶν μειονοτήτων εἰς τὰ ἀραβικὰ Κράτη κατὰ τῆς Μ. Βρετανίας, εἶναι τὰ διάφορα περιφερειακὰ ρωσικὰ σφυροκοπήματα μὲ κέντρον τὴν Τουρκίαν¹.

(1) Παραστατικὴν εἰκόνα τῆς ὀργανικῆς ἐνότητος ποὺ ἐμφανίζει ὁ ρωσικὸς ψυχρὸς πόλεμος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἀνατ. Μεσογείου ἔχομεν, ἐὰν σκεφθῶμεν ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἡ Τουρκία καὶ ἡ Περσία ἀποτελοῦν τὴν στέγην τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Ἡ τυχὸν ἐπέκτασις τῆς ρωσικῆς ἐπιρροῆς εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν ἀποτελεῖ ὑπερφύλαγγισιν τῆς Τουρκίας, ἔμμεσον λύσιν τῆς ρωσικῆς ἐξόδου εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ἀνατρέπει πλήρως τὸ σημερινὸν στρατηγικὸν πολιτικὸν σύστημα τῆς Εὐρώπης. Δι' αὐτῆς ἡ Ρωσσία ἀπαλλάσσεται τοῦ προχωρημένου φυλακίου ποῦ ἀποτελεῖ ἐναντίον αὐτῆς ἡ Μέση Ἀνατολή, ἀποκόπτει τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν καὶ ἀποκτᾷ τὴν ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὰς μεσογειακὰς χώρας. Ἐπίσης ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην τὴν μόνην διαθέσιμον εἰς αὐτὴν τὴν πετρελαιοπηγὴν, δυσχεραίνει τὸ σχέδιον Μάρσαλ, ἐξασφαλίζει καὶ δι' ἑαυτὴν ἴσως τὴν μεγαλυτέραν εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον παγκόσμιον δεξαμενὴν πετρελαίου. Τέλος διευκολύνει τὴν διάδοσιν τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὸν ἀραβικὸν πληθυσμὸν ὁλοκλήρου τῆς Βορείου Ἀφρικανικῆς ἀκτῆς.

Ἡ Ρωσσία θὰ συναντήσῃ πιθανῶς δυσκολίαν διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ κομμουνισμοῦ εἰς τὸν ἀραβικὸν πληθυσμὸν καὶ διὰ τὸν φεουδαρχικὸν κοινωνικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὸν αὐτὸν ἐλλείπει ἡ τάξις τῶν μικροδιανοουμένων. Θὰ εὕρῃ ὅμως εὐνοϊκὸν πεδίου δράσεως ὡς ἐκ τῆς μεταβατικῆς καταστάσεως ποῦ εὐρίσκονται οἱ λαοὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ὑποστηρίζουσα τὰ ὁυσαρεστημένα καὶ κοινωνικὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ὑπαρχούσας μειονότητες, κούρδους, ἀρμενίους κλπ. καὶ τὸν ἀντιαγγλικὸν ἐθνικισμὸν τῶν αἰγυπτίων.

Ὁμοίως θὰ ἐκμεταλλευσθῇ τὸ μῖσος τῶν ἑβραίων τῆς Παλαιστίνης κατὰ τῶν ἄγγλων καὶ τὴν φυσικὴν τῶν ἑβραίων ροπὴν πρὸς τὸ κοσμοπολιτισμὸν. Ἡ Παλαιστίνη καὶ ἐὰν δὲν δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὴν Ρωσσίαν νὰ ἀποκτήσῃ κατὰ ἓνα ἢ ἄλλο τρόπον μόνιμον ἐγκαθίδρυσιν, εὐκόλα δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἡ θύρα ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ εἰσέλθῃ ὁ κομμουνισμὸς εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολήν. Τὸ ἔδαφος ἔχει ἤδη παρασκευασθῇ διὰ λαθραίας μεταναστεύσεις κομμουνιστῶν. Εἰς τὸ Ἰράκ ἡ Ρωσσία προσπαθεῖ νὰ ἐνώσῃ τοὺς φιλογερμανοὺς καὶ κομμουνιστάς ἐπέτυχε μάλιστα δι' αὐτῶν πρὸ δύο ἐτῶν νὰ ἀκυρώσῃ τὴν ὑπογραφεῖσαν συνθήκην μεταξὺ Μ. Βρετανίας καὶ Ἰράκ.

Τέλος καθὼς ἤδη ἀνεφέραμεν ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς ὑπαγωγῆς τῆς Ἰταλικῆς Λιβύης ὑπὸ κηδεμονίαν τοῦ Ὁργ. Ἡν. Ἐθνῶν εἰς τὸ Συμβούλιον Κηδεμονιῶν τοῦ ὁποίου συμμετέχει τώρα.

Τὰ ἀνωτέρω καταδεικνύουν ἀρκετά, ὅτι ἡ Μέση Ἀνατολή ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως ἀποτελεῖ ἓνα σημαντικὸν τομέα διὰ τὴν ἄμυναν τῆς Ρωσσίας, ἀλλὰ καὶ ἓνα σπουδαῖον ἐξορμητήριον εἰς τὸν ρωσικὸν δυναμισμὸν διὰ πολιτικῶν—στρατιωτικῶν δρᾶσιν.

4) ΤΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Ἐκτὸς τῆς κεντρικῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως ἡ Μέση Ἀνατολή ἔχει καὶ ἓνα ἄλλο μεγάλο προνόμιον. Τὸ ἔδαφός της ἔχει μεγάλα ἀποθέματα πετρελαίου καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τείνει αὕτη νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν τῶν χωρῶν ποῦ περιβρέχονται ὑπὸ τῆς Καραβαϊκῆς θαλάσσης. Τὰ ἀποθέματα πετρε-

λαίου της Μ. 'Ανατολής υπολογίζονται εις 6 δισεκ. βαρελίων δια την Περσίαν, εις 7 δις. δια την 'Αραβίαν, εις 5 δισεκ. δια τὸ 'Ιράκ καὶ εις 4 δις. βαρελίων δια Κουβαίτ, ἥτοι αὕτη εἶναι ἡ μεγαλύτερα πετρελαιοδεξαμενὴ τοῦ κόσμου.

'Ακόμη σημαντικώτερον εἶναι ὅτι μὲ τὴν ραγδαίαν ἐξάντλησιν ποῦ σημειώνουν τὰ ὑπόλοιπα παγκόσμια ἀποθέματα καὶ ἰδιαίτερα τὰ τῶν 'Ην. Πολιτειῶν, γρήγορα τὰ ἀποθέματα τῆς Μέσης 'Ανατολῆς θὰ καλύπτουν τὰ 80 ο/ο τῶν παγκοσμίων ἐν γένει.

Αἱ πρῶται ἐμφανίσεις πετρελαίων καὶ τὸ πρῶτον ἀντικείμενον ἐρίδος μεταξύ τῶν διεθνῶν πετρελαιοπαρχωγικῶν ἐταιρειῶν, ἦσαν αἱ πηγαὶ τῆς Περσίας καὶ μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον τὰ πετρέλαια τοῦ 'Ιράκ (Μοσσούλης—Κιρκούτ.)

Εἶναι γνωστὸς ὁ ἱμπεριαλισμὸς τῶν πετρελαίων ὁ ὁποῖος συχνὰ ὑπερβάλλει εἰς ἀγριότητα τὸν ἐθνικὸν ἱμπεριαλισμόν. Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας πράγματι τὸ κυνῆγι πετρελαίου τῶν 3—4 μεγιστάνων ἐταιρειῶν πετρελαίου, διεξήχθη μὲ ἀχαλίνωτον μανίαν, μεγάλην σκληρότητα καὶ σατανικότητα. Ἰσως ἡ ἐξήγησις αὐτοῦ εἶναι ὅτι αἱ ἐταιρεῖαι αὗται ἀποτελοῦν συνδυασμὸν συμφερόντων τοῦ κεφαλαιοκρατισμοῦ καὶ τοῦ κράτους.

Τὰ κεφάλαια ποῦ διαθέτουν αἱ ἐταιρεῖαι αὗται εἶναι τεράστια καὶ ἡ ὑποστήριξις εἰς αὐτάς ἐκ μέρους τῶν οἰκείων κρατῶν ἀμέριστος, ἔτσι μὲ τὴν ὀσημέραι ἠϋξησιν τῆς σημασίας τοῦ πετρελαίου διὰ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὰς πολεμικὰς παρασκευὰς καὶ ἡ ἐξόρμησις αὐτῶν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον πρὸς κατάκτησιν τοῦ μαύρου διαβόλου, γίνεται χωρὶς καμμία φειδῶ μέσων καὶ χωρὶς κανένα ἠθικὸν ἐνδοιασμόν. Συχνὰ ἡ διεθνὴς πολιτικὴ κυριαρχεῖται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸ πετρέλαιον, ἀνατρέπονται κυβερνήσεις, λαμβάνουν χώραν ἐπανάστασεις καὶ δολοφονίαι κ.ο.κ.

Εἰς τὴν Μέσῃ 'Ανατολῇ ὑπάρχουν τρεῖς αὐτοκρατορίαι πετρελαίου. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ ἀγγλοπερσικὴ ἐταιρεία, ἡ ὁποία ἐλέγχει τὰ πετρέλαια τῆς Περσίας εὐρίσκεται κατὰ μέγα μέρος εἰς χεῖρας τῆς Μεγ. Βρεττανίας, καὶ ἐτησίᾳ αὐτῆς παραγωγὴ ἀνέρχεται τώρα εἰς 15 ἑκατ. τόννους ἐτησίως.

Ἡ ἐταιρεία πετρελαίων 'Ιράκ ἐκτείνεται ἐπὶ τοῦ 'Ιράκ, Συρίας, Ὑπεριορδανίας καὶ Λίβανον καὶ ἀνήκει κατὰ τὰ 3/4 εἰς τοὺς ἀγγλοὺς καὶ κατὰ τὸ 1/4 εἰς τοὺς γάλλους καὶ ἀμερικανούς. Αὕτη διαθέτει δύο πετρελαιοαγωγούς τῆς Τριπόλεως καὶ Χαΐφας μήκους 800 χιλ. καὶ 1000 χιλ. καὶ ἡ ἐτησία αὐτῆς παραγωγὴ ἀνέρχεται τώρα εἰς 5—6 ἑκατ. τόννους.

Ἡ τρίτη ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ ἀποβῇ ἡ σπουδαιότερα εἶναι ἡ 'Αραβο—αμερικανικὴ ἐταιρεία τῆς ὁποίας ἡ περιοχὴ εἶναι ἡ Σαουδικὴ 'Αραβία. Τὰ κεφάλαια αὐτῆς ἀνέρχονται εἰς 1 δις. δολλάρια, ἔχει ἑτοιμον πρὸς κατασκευὴν ἀγωγὸν περὶ τὰ 3 χιλ. χιλ. δυναμικότητος 75 ἑκατ. τόννων ἐτη-

σίως μέχρι τῆς Μεσογείου⁽¹⁾ καὶ ἡ παραγωγή τῆς ἀνέρχεται (1946) εἰς 10 ἑκατ. τόννους. Ἀκόμη θὰ ἔπρεπε νὰ προστεθοῦν καὶ αἱ ἔταιρεῖαι τοῦ Κο-βάϊτ, Μπαχρεῖν κτλ.

Μετὰ τὸν α' παγκόσμιον πόλεμον ἐλέγχθη ὅτι ἡ νίκη τῶν συμμάχων κατὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν ἦτο victoire de l'essence, νίκη τοῦ πετρελαίου. Τοῦτο ἴσως εἶναι ὑπερβολὴ πάντως, εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ πετρέλαιον ὑπῆρξε ἕνας σημαντικὸς παράγων εἰς τὴν νίκην. Ἀκόμη ἀσφαλέστερον εἶναι ὅτι κατὰ τὸν β' παγκόσμιον πόλεμον ὁ ρόλος εἰς τὴν ἔκβασιν αὐτοῦ ὑπῆρξε μεγαλύτερος παρὰ εἰς τὸν πρῶτον τοσοῦτω μᾶλλον καθόσον, ἡ τεχνοκρατία κατὰ τὸν δεύτερον πόλεμον ὑπῆρξε πολὺ μεγάλη, καὶ οἱ γερμανοὶ ὑπεχρεώθησαν ἐξ αἰτίας τοῦ πετρελαίου νὰ ἐπιχειρήσουν τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Καυκάσου, ἡ ἀποτυχία τῆς ὁποίας ἤσκησε ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν εἰς τὴν δυσμενῆ δι' αὐτοὺς ἔκβασιν τοῦ πολέμου.

Φυσικὰ εἰς τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον μὲ τὴν τεχνικὴν πρόοδον, μὲ τὰς ἀνάγκας διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Εὐρώπης καὶ τὸν πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν ἀνταγωνισμὸν πού ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων ἰδεολογικῶν κόσμων, καὶ τὰ ἀποθέματα πετρελαίου τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀπέκτησαν θεμελιώδη σημασίαν διὰ τὴν ζωὴν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν Ἑν. Πολιτειῶν.

Χωρὶς ὑπερβολὴν ἡ ἀνασυγκρότησις τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ πολεμικὴ δυναμικότης αὐτῆς ἀξαρτῆται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῶν πετρελαίων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Εὐρώπη διαθέτει τὰ πετρέλαια τῆς Ρουμανίας 8—10 ἑκατ. τόννους ἑτησίως, 4—5 τόννους ἑκατ. εἰς τὴν Κεντρικὴν Εὐρώπην (Γαλικίας καὶ Αὐστρίας) καὶ τὰ πετρέλαια τοῦ Καυκάσου περὶ τὸ 28—30 τόννους, ἥτοι γιὰ τὴν ὥρα, ὅλη ἡ πετρελαιοπαραγωγή αὐτῆς εὐρίσκεται ὀπισθεν τοῦ σιδηροῦ παραπετάσματος. Δι' αὐτὸ καὶ τὸ σχέδιον Μάρσαλ προβλέπει τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν δυτικῶν χωρῶν εἰς πετρέλαιον κατὰ 82 ο/ο ἐκ τῶν πετρελαίων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τὸ πλησιέστερον συνεπῶς διαθέσιμον πετρέλαιον εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι τὸ πετρέλαιον τῆς Μ. Ἀνατολῆς ἡ ποσότης τοῦ ὁποίου δύνανται μέχρι τοῦ 1952 νὰ φθάσῃ τὰς 80—100 ἑκατ. τόννους.

Πλὴν αὐτοῦ αἱ πετρελαιοπηγαὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀποκτοῦν ὁσημέραι μεγαλυτέραν σημασίαν καὶ διὰ τὰς Ἑν. Πολιτείας καὶ διότι τὰ ἴδια ἀποθέματα βαίνουν μέχρι τοῦ 1960 εἰς πλήρη ἐξάντλησιν, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ Μεσόγειος εἶναι δι' αὐτὰς τώρα περιφέρεια τῶν πολιτικῶν τῶν καὶ στρατηγικῶν συμφερόντων. Καὶ ὥς ἐκ τούτου συχνὰ ἀμερικανικαὶ πολεμικαὶ μονάδες εὐρίσκονται εἰς τὴν Μεσόγειον.

(1) Εἶχεν ἤδη ἀρχίσει νὰ κατασκευάζεται ἡ pipe line Ἀραβίας — Γάζας ἡ κατασκευὴ ὅμως αὐτῆς ἀνεκόπη. Διὰ τὸν ἴδιον λόγον ἐσταμάτησε καὶ ἡ λειτουργία τοῦ πετρελαιοαγωγοῦ Μοσσοῦλης—Γιάφας ὑπὸ τῶν ἀράβων εἰς ἀντίβρασιν τῆς φιλαρφακῆς πολιτικῆς τῶν Ἑν. Πολιτειῶν.

Ἡ οἰκονομία τῶν Ἠλ. Πολιτειῶν ἡ ὁποία ἔχει σήμερον τεραστίας ἀνάγκας εἰς πετρέλαιον μολοντί ἡ ἰδία παραγωγή τῶν ὑπερβαίνει τὰ 250 ἑκ. τόννους, ἦτοι τὸ διπλάσιον τῆς παγκοσμίου, δὲν καλύπτονται ὑπ' αὐτῶν. Ὡς προστεθῇ ὅτι λόγοι προνοίας ἐπιβάλλουν τὴν φειδῶ εἰς τὴν ἀντλήσιν τῶν ἀμερικανικῶν πηγῶν. Ὡς ἐκ τούτου αἱ Ἠν. Πολιτεῖται εἶναι ἤδη σήμερον χώρα εἰσαγωγῆς πετρελαίου. Φυσικὰ ὁ τύπος τῆς οἰκονομίας αὐτῶν καὶ ὁ ρυθμὸς μετὰ τὴν ὑποῖον αὕτη ἐξελίσσεται ἐξαναγκάζει τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας νὰ ἐξασφαλίσουν τὸν ἀπαραίτητον εἰς αὐτὰς ποσότητα πετρελαίου εἰς ξένας χώρας.

Περιττὸν νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερος καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πολεμικῶν ὑπουργείων τῶν Ἠν. Πολιτειῶν διὰ τὰ πετρέλαια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Καθὼς ἀναφέραμεν ἀνωτέρω εἰς τὰς Ἠν. Πολιτείας διεξάγεται τώρα ἰσχυρὸς ἀγὼν δύο κατευθύνσεων τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἐπὶ τοῦ παλαιστινικοῦ.

Ὁ πανίσχυρος ἑβραϊσμός τῶν Ἠν. Πολιτειῶν ἀντιμετωπίζει τὰς ἀμερικανικὰς ὑπηρεσίας τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης αἱ ὁποῖαι ἔθεσαν καθαρὰ ὡς ἐθνικὸν ζήτημα τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἀραβικῶν πετρελαίων, τὰ ὁποῖα θεωροῦνται ὡς ἀποθέματα τῆς οἰκονομίας τῶν Ἠν. Πολιτειῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰς τὴν Μεσόγειον εὐρισκομένων ἀμερικανικῶν πολεμικῶν σχηματισμῶν.

Τέλος τὰ πετρέλαια τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἀποτελοῦν ἓνα σπουδαῖον ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τῆς ρωσσικῆς πολιτικῆς. Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ τονισθῇ ἡ ἀρνητικὴ ἀποψις, ἦτοι ἐὰν ἡ Ρωσσία ἐπιτύχῃ νὰ στερήσῃ τὰς Δ. Δυνάμεις, εἴτε διὰ τῆς δημιουργίας ταραχῶν εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολῇ, εἴτε δι' ἄλλου μέσου τῶν πετρελαίων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, καταφέρει καίριον πλῆγμα εἰς τὸ σχέδιον Μάρσαλ καὶ εἰς πολεμικὴν δυναμικότητα τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων.

Ἀκόμη καὶ ἡ θετικὴ ἀξία τῶν πετρελαίων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς εἶναι σημαντικὴ διὰ τὴν Ρωσσίαν, καθ' ὅσον ἡ παραγωγή τῶν πηγῶν τοῦ Καυκάσου εἶναι σήμερον 25—30 ἑκατ. τόννοι ἐτησίως καὶ ὑπολογίζεται εἰς 50 ἑκ. κατὰ τὸ 1952, ἐνῷ ἀντιθέτως αἱ μέλλουσαι ἀνάγκαι αὐτῆς ὑπολογίζονται εἰς πολὺ μεγαλυτέρας ποσότητας (100—120 ἑκατ. τόννους). Γενικὰ λοιπὸν ἐπικρατεῖ μεγάλη δίψα πετρελαίου τῆς βασικῆς αὐτῆς ὕλης διὰ τὴν εἰρηνικὴν καὶ πολεμικὴν οἰκονομίαν καὶ συνεπείᾳ αὐτοῦ εἶναι ὁ ὀξύτερος ἀνταγωνισμὸς μετὰξὺ τῶν δύο μεγάλων συνασπισμῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν πετρελαίων τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

5) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἡ στρατηγικὴ θέσις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία μέχρι τινος περιστρέφεται περὶ τὸ Σουεζ καὶ περιωρίζετο εἰς τὴν συγκοινωνιακὴν σημασίαν, τώρα μετὰ τὴν προσπάθειαν τῆς Ρωσσίας νὰ διεισδύσῃ εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ τὴν ἐμφάνισιν τῶν πλουσίων πετρελαιοπηγῶν, μετεβλήθη ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα σημεῖα, ἂν ὅχι τὸ σημαντικώτερον, τῆς παγκοσμίου

πολιτικῆς. Ὁ ἀγὼν ποῦ διεξάγεται μεταξύ Ρωσσίας καὶ ἀγγλοσαξόνων διὰ τὴν Μέσην Ἀνατολὴν ἔχει ἀπηνῆ χαρὰ καὶ εἰς αὐτὸν χρησιμοποιοῦνται ὅλα τὰ μέσα.

Δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι συχνὰ ὁ ἀμερικανικὸς καὶ ὁ ἀγγλικὸς στόλος εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον. Εἰς ἐνίσχυσιν τῆς ἀεροπορικῆς τῶν θέσεως εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν οἱ ἀμερικανοὶ ἐπανάδρυσαν τὸ ἀεροδρόμιον τῆς Μεσάλλας εἰς τὴν Λιβύην καὶ οἱ Ἀγγλοὶ τὸ ἀεροδρόμιον τοῦ Ἰράκ.

Χωρὶς ὑπερβολὴν ἡ Μέση Ἀνατολή, ἡ Ἀνατολικὴ Μεσόγειος καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος δύναται νὰ θεωρηθοῦν ὡς τὸ ὀρμητήριον τῶν ἀγγλοσαξόνων κατὰ τῶν σημαντικῶν ρωσσικῶν περιφερειῶν τοῦ Καυκάσου. Πλὴν αὐτοῦ αἱ Ἡν. Πολιτεῖται ἐνισχύουν διὰ εἰδικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς καὶ πολεμικῶν ἐφοδίων τὴν στρατιωτικὴν ὀργάνωσιν τῆς Τουρκίας, ἡ ὁποία ὡς γνωστὸν, ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἐκτὸς τῆς βοήθειας τοῦ σχεδίου Μάρσαλ, τυγχάνουν εἰδικῆς ἐνισχύσεως. Ὁμοίως ἀμερικανικὴ στρατιωτικὴ ἀποστολὴ λειτουργεῖ εἰς τὴν Περσίαν ἐνισχύεται δὲ κατὰ μικρὸν βαθμὸν καὶ ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία.

Ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ πολιτικὴ τῆς Μεγ. Βρεττανίας εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολὴν εὐρίσκειται εἰς πλήρη ἀναμόρφωσιν. Ὁ τελικὸς σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἐπανάκτησις τῆς φιλίας ὅλων τῶν ἀραβικῶν κρατῶν καὶ ἡ ἔνωσις αὐτῶν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Μ. Βρεττανίας εἰς ἓνα πολιτικὸν συγκρότημα ἐναντίον τῆς ρωσσικῆς διεισδύσεως. Εἰς τὸ σύστημα τῶν κρατῶν αὐτῶν ὑπολογίζεται νὰ προστεθῇ ἀργότερον καὶ ἡ Περσία καὶ τὸ νεοπαγὲς κράτος Πακιστάν εἰς τὸν ὁποῖον θὰ δοθῇ ἰδιαίτερα θέσις.

Ἡ Μ. Βρεττανία πιθανὸν νὰ ἐπανακτήσῃ τὰς συμπαθείας τῆς Αἰγύπτου διὰ ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος τοῦ Σουδάν. Ὁμοίως περιορίζει τὰς φιλοδοξίας τοῦ Ἀβδουλάχ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ μόνος ἀφοσιωμένος φίλος τῶν Βρεττανῶν εἰς τὴν Μ. Ἀνατολὴν μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ μειώσῃ τὴν ἀντιζηλίαν ἐναντίον τοῦ τοῦ Ἰμπν Σαούδ καὶ τὸν φόβον τῶν ὁμοσπόνδων κρατῶν τῆς Συρίας περὶ ἰδρύσεως τῆς Μείζονος Συρίας (Ὑπεριορδανίας—Ἀραβικῆς Παλαιστίνης καὶ Συρίας) ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἀβδουλάχ).

Ταυτοχρόνως καταβάλλεται προσπάθεια ὑπὸ τῆς Μ. Βρεττανίας ὁμοῦ μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας πρὸς ἐξέυρεσιν εἰρηνικῆς λύσεως εἰς τὸ ἀραβο—ἑβραϊκὸν πόλεμον μετὰ τὴν ἱδρυσιν ἐνὸς ὁμοσπόνδου κράτους Παλαιστίνης—Ὑπεριορδανίας μετὰ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ εἰδικὸν διεθνὲς καθεστῶς.

Αἱ προσπάθειαι αὗται κατέληξαν ἐσχάτως (κατὰ τὴν Συνδιάσκεψιν τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἐν Λονδίῳ) τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν εἰς τὴν δήλωσιν τῶν τριῶν δυτικῶν συμμάχων, Ἡν. Πολιτειῶν, Μεγ. Βρεττανίας καὶ Γαλλίας περὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Δι' αὐτῆς δηλοῦν τὸ ζῶηρόν ἐνδιαφέρον τῶν διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν σταθερότητα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἐκ τῶν ἔξω, καὶ τὴν εἰρήνευσιν αὐτῆς ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν διαμαχῶν.

Ἐπίσης ἔλαβον ἀπόφασιν καὶ διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν χωρῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ ὅπως περιφρουρηθῇ ἡ ἀσφάλεια αὐτῶν ἐπε-
τράπη τώρα ἡ ἀποστολὴ εἰς αὐτοὺς πολεμικοῦ ὕλικου. Αἱ τρεῖς δυτικαὶ
δυνάμεις ἀντιτίθενται ὅμως εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν καὶ φυσικὰ εἰς τὴν ἐπα-
νάληψιν ἐχθροπραξιῶν μεταξὺ Ἰσραὴλ καὶ ἀραβικῶν κρατῶν καὶ ἐζήτησαν
καὶ ἔλαβον παρ' αὐτῶν προκαταβολικῶς τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι δὲν πρόκειται
νὰ προβοῦν εἰς οἰανδήποτε ἐπιθετικὴν ἐνέργειαν μεταξὺ τῶν, καθὼς καὶ ὅτι
δὲν θὰ ἀθετήσουν τὴν ὑφισταμένην ἀνκωχὴν.

Ἡ δὴλωσις αὕτη ἔχει, μεγάλην σημασίαν. Αὕτη ἀποτελεῖ τὴν
πρώτην φορὰν ποὺ οἱ τρεῖς μεγάλοι δυτικοὶ συνεφώνησαν εἰς τὴν εὐθυγράμ-
μισιν τῆς πολιτικῆς των εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολήν. Ἀκόμη αὕτη ἀποτελεῖ
σαφῇ προειδοποίησιν πρὸς τὴν Ρωσσίαν διὰ τὸ μέλλον, καὶ εἶναι ἰσχυρὸν
μέσον ἐναντίον τοῦ ψυχροῦ πολέμου ποὺ διεξάγει αὕτη τῶρά εἰς τὴν Μέ-
σῃ Ἀνατολήν.

Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἡ Τουρκία, καὶ ἡ Περσία
εἶχον τηρηθῇ ἐνήμεροι ἐκ τῶν προτέρων τῶν σχετικῶν διαπραγματεύσεων.

Ἡ πραγματοποιήσις τῶν σχεδίων αὐτῶν, μολοντί εὐνοεῖται ὑπὸ τῶν
καλῶς ἐννοουμένων οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν συμφερόντων τῶν ἀραβικῶν
κρατῶν, προσκρούουν εἰς μεγάλα ἐμπόδια καὶ πρὸ παντὸς διασταυροῦνται ὑπὸ
τῆς ρωσικῆς πολιτικῆς.

Ἡ Ρωσσία πράγματι ἔχει θέσει εἰς πλήρη κίνησιν τὸν τρομερὸν κομμουνι-
στικὸν μηχανισμόν. Εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἐργάζεται πυρε-
τωδῶς ἡ ρωσικὴ προπαγάνδα πρὸς προσεταιρισμὸν τῶν διαφόρων ἐθνικῶν
μειονοτήτων καὶ τῶν δυσανεστημένων κοινωνικῶν στοιχείων. Οἱ ἀρμένιοι,
οἱ κοῦρδοι, χρησιμοποιοῦνται ὡς οἱ ἐπαναστατικοὶ πυρῆνες εἰς τὰς ἀνατολι-
κὰς τουρκικὰς ἐπαρχίας καὶ οἱ ἀτζερμπατζιανοὶ εἰς τὴν βόρειον Περσίαν, με-
τὸν σκοπὸν ἰδρύσεως νέων δορυφόρων. Ὡς περιφερειακοὶ τομεῖς τῆς ἐπιθέ-
σεως αὐτῆς δεόν νὰ θεωρηθῇ ἡ πολιτικὴ πίεσις κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ ὁ ἐλ-
ληνικὸς ἀνταρτοπόλεμος. Εἰς ὅλας τὰς ἀραβικὰς δὲ χώρας ἡ πέμπτη φάλαγξ
ἀναπτύσσει ἀντιβρετανικὴν προπαγάνδαν καὶ φυσικὰ καταβάλλονται ὅλα τὰ
δυνατὰ μέσα διὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἐρυθροποιήσεως τοῦ κράτους Ἰσραὴλ.

Ἐν συντομίᾳ εἰς τὴν Μέσῃ Ἀνατολήν διεξάγεται πολὺπλευρος καὶ σκληρὸς
ἄγών ὑπὸ δύο ἀντιπάλων. Εἰς αὐτὸν χρησιμοποιοῦνται ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα
διότι ἕκαστος τῶν δύο ἀντιπάλων γνωρίζει τὴν ἀξίαν ποὺ ἔχει δι' αὐτὸν ἡ
Μέσῃ Ἀνατολή.

Τὰ ἀνωτέρω δὲν ἀποτελοῦν παρὰ μίαν σκιαγραφίαν, φοβοῦμαι μάλιστα
καὶ ἀπλοποίησιν ἐκ μέρους μου τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γεωπολιτικῆς τῆς Μέσης
Ἀνατολῆς ποὺ εἶναι ἓνα ἐξαιρετικὸν πολὺπλοκον καὶ ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα τῆς
διεθνούς πολιτικῆς. Τοῦτο ἰδιαιτέρως ἰσχύει καὶ διὰ τὰ μέσα μετὰ τὰ ὁποῖα αἱ
διάφοραι χώραι ἐπιδιώκουν τοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς των εἰς τὴν σπουδαίαν

αὐτὴν περιοχὴν. Βέβαια τὸ στοιχεῖον τοῦ κράτους εἶναι ἡ δύναμις καὶ ὁ πρῶτος διπλωματικὸς νόμος εἶναι ὁ ρεαλισμός. Δυστυχῶς τὰ ἔρια καὶ ἡ ἔννοια αὐτοῦ εἶναι πάρα πολὺ ἔλαστικά καὶ συχνὰ λαμβάνει χώραν ὑπέρβασιν αὐτῶν. Ἴσως εἶναι ὑπερβολή, πάντως δὲν ἀποκλείεται ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τῆς σημερινῆς πολιτικῆς δὲν εἶναι ὁ ρεαλισμός. ἀλλὰ ὁ μακιαβελλισμός καὶ ὅτι πιθανὸν τὰ κόκκαλα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τώρα νὰ ἀναγαλ-
λιάζουν εἰς τὸν τάφον του διὰ τὴν ἀποθέωσιν ποὺ σημειώσουν αἱ ἀρχαί του.

Πράγματι ὁ ἀγὼν ποὺ διεξάγεται τώρα εἰς ὅλην τὴν ὑδρόγειον, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὴν Μέσσην Ἀνατολὴν ὑπὸ τὰς δύο παγκοσμίους ὑπερδυνάμεις ἀγγλοσαζώνων καὶ Ρωσικοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι ἐξαιρετικὰ σκληρὸς, ἀλλὰ καὶ ἄκρως ἀποφασιστικὸς, ὅχι μόνον διὰ τὴν Μέσσην Ἀνατολήν, ἀλλὰ διὰ καὶ ἄλλο σπουδαιότερον, τὴν Εὐρώπην.

ΑΡ. ΚΑΛΛΙΑΒΑΣ

Τακτικὸς καθηγητὴς τῆς δημοσίας οἰκονομικῆς
καὶ τῆς οἰκονομικῆς γεωγραφίας
